CTET L1 Telugu L2 Hindi P1

Topic:- CDP_P1_CTET

1) Which domain of development discusses aspects related to display of self-control, expression and understanding of feelings ?

(1) Emotional
(2) Moral
(3) Physical
(4) Motor

विकास का कौन-सा क्षेत्र स्व-नियमन प्रदर्शन, भावनाओं को समझने और दर्शाने से संबंधित पहलुओं की बात करता है ?

(1) संवेगात्मक
(2) नैतिक
(3) शारीरिक
(4) गत्यात्मक

[Question ID = 46][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q1]

1. 1 [Option ID = 181]
2. 2 [Option ID = 182]
3. 3 [Option ID = 183]
4. 4 [Option ID = 184]

2) Which of the following statement about development is correct ?

(1) Development is purely erratic.
(2) Development is highly discontinuous.
(3) Rate of development varies across individuals.
(4) Development proceeds from toe to head.

निम्नलिखित में से कौन-सा कथन विकास के बारे में सही है ?

(1) विकास पूरी तरह से अनिश्चित है।
(2) विकास अत्यधिक अनिरंतर है।
(3) व्यक्तियों की विकास दर में विभिन्नता पाई जाती है।
(4) विकास पैर से सिर की तरफ होता है।

[Question ID = 47][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q2]

1. 1 [Option ID = 185]
2. 2 [Option ID = 186]
3. 3 [Option ID = 187]
4. 4 [Option ID = 188]

3) Which of the following statement is correct regarding influence of heredity and environment on development ?

(1) Impact of heredity and environment on development is fixed and cannot be altered.

(2) Only environment impacts development not heredity.

(3) Only heredity impacts development not environment.

(4) Both heredity and environment impact development in a complex manner.

आनुवंशिकता और वातावरण के विकास पर प्रभाव के संदर्भ में निम्न में से कौन-सा कथन सही है ?

(1) आनुवंशिकता और वातावरण का विकास पर प्रभाव निश्चित है और उसे बदला नहीं जा सकता ।

(2) केवल वातावरण ही विकास को प्रभावित करता है, आनुवंशिकता नहीं ।

(3) केवल आनुवंशिकता ही विकास को प्रभावित करती है, वातावरण नहीं ।

(4) आनुवंशिकता और वातावरण दोनों ही एक जटिल रूप से विकास को प्रभावित करते हैं ।

[Question ID = 48][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q3]

1. 1 [Option ID = 189]
2. 2 [Option ID = 190]
3. 3 [Option ID = 191]
4. 4 [Option ID = 192]

4) Which of the following is the earliest stage in Jean Piaget's theory of cognitive development ?

(1) Pre-operational

(2) Formal operational

(3) Sensorimotor

(4) Concrete operational

जीन पियाज़े के संज्ञानात्मक विकास के सिद्धांत के अनुसार विकास का पहला चरण क्या है ?

(1) पूर्व-संक्रियात्मक

(2) औपचारिक संक्रियात्मक

(3) संवेदी-गामक

(4) मूर्त संक्रियात्मक

[Question ID = 49][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q4]

1. 1 [Option ID = 193]
2. 2 [Option ID = 194]
3. 3 [Option ID = 195]
4. 4 [Option ID = 196]

5) Which of the following statement is correct as per Jean Piaget's theory of cognitive development ?

(1) Language facilitates cognitive development.

(2) Biological maturation has no influence on development.

(3) Children in preoperational stage are capable of hypothetico-deductive reasoning.

(4) Children in concrete operational stage understand classification and seriation.

जीन पियाज़े के संज्ञानात्मक विकास के सिद्धांत के अनुसार, निम्न में से कौन-सा कथन सही है ?

(1) भाषा, संज्ञानात्मक विकास को सुसाधित करती है ।

(2) जैविक परिपक्वता का विकास पर कोई प्रभाव नहीं पड़ता ।

(3) पूर्व-संक्रियात्मक चरण में बच्चे परिकल्पनात्मक निगमनात्मक तर्क करने में सक्षम होते हैं ।

(4) मूर्त संक्रियात्मक चरण में बच्चे वर्गीकरण और क्रमबद्धता समझ पाते हैं ।

[Question ID = 50][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q5]

1. 1 [Option ID = 197]
2. 2 [Option ID = 198]
3. 3 [Option ID = 199]
4. 4 [Option ID = 200]

6) Anil directs most of his actions in a way that earns him rewards from his parents. As per Lawrence Kohlberg's theory at which level of moral reasoning, Anil is likely to be ?

(1) Pre-conventional

(2) Conventional

(3) Post-conventional

(4) Formal conventional

अनिल अपनी गतिविधियों को इस तरह निर्देशित करता है जिससे कि वह अपने माता-पिता से पुरस्कार पा सके । लॉरेंस कोहलबर्ग के सिद्धांत के अनुसार, वह नैतिक तर्क के किस स्तर पर है ?

(1) पूर्व-परंपरागत

(2) परंपरागत

(3) उत्तर-परंपरागत

(4) औपचारिक परंपरागत

[Question ID = 51][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q6]

1. 1 [Option ID = 201]
2. 2 [Option ID = 202]
3. 3 [Option ID = 203]
4. 4 [Option ID = 204]

7) Which of the following has been emphasised by Lev Vygotsky for development of thought among children ?

(1) Social interactions

(2) Genetic maturation

(3) Classical conditioning of behaviour

(4) Drill and Practice

लेव वायगोत्स्की ने बच्चों के विचारों के विकास में निम्न में से किसकी भूमिका को महत्त्वपूर्ण माना है ?

(1) सामाजिक अंत:क्रियाएँ

(2) आनुवंशिक परिपक्वता

(3) व्यवहार का शास्त्रीय अनुकूलन

(4) पुनरावृत्ति एवं अभ्यास

[Question ID = 52][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q7]

1. 1 [Option ID = 205]
2. 2 [Option ID = 206]
3. 3 [Option ID = 207]
4. 4 [Option ID = 208]

8) Which of the following statement is correct as per Lev Vygotsky's theory ?

(1) Discussions and debates hinders learning.

(2) Providing cues and hints fosters learning.

(3) Private speech among children represents their egocentrism.

(4) Learning is an individualised passive process.

निम्न में से कौन-सा कथन लेव वायगोत्स्की के सिद्धांत के अनुसार सही ***नहीं*** है ?

(1) चर्चा और वैचारिक बहस अधिगम में बाधक हैं।

(2) संकेत और इशारे अधिगम को बढ़ावा देते हैं।

(3) निजी वाक् बच्चों की आत्म-केंद्रीयता का प्रतीक है।

(4) अधिगम एक व्यक्तिगत निष्क्रिय प्रक्रिया है।

[Question ID = 53][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q8]

1. 1 [Option ID = 209]
2. 2 [Option ID = 210]
3. 3 [Option ID = 211]
4. 4 [Option ID = 212]

9) In order to shift practices of your school from behaviourism to constructivism which of the following move you will choose ?

(1) From flexible curriculum to standardised curriculum.

(2) From teacher-centric pedagogy to exam-centric pedagogy.

(3) From formative assessment to summative assessment.

(4) From rote memorisation to discovery learning.

अपने स्कूल की प्रथाओं को व्यवहारवादी विचारधारा से बदलकर संरचनावादी विचारधारा पर आधारित करने के लिए आप निम्न में से कौन-सा बदलाव चुनेंगे ?

(1) लचीले पाठ्यक्रम की बजाए मानकीकृत पाठ्यक्रम अपनाएँगे ।

(2) अध्यापक-केंद्रित शिक्षाशास्त्र की बजाए परीक्षा-केंद्रित शिक्षाशास्त्र अपनाएँगे ।

(3) रचनात्मक आकलन की बजाए योगात्मक आकलन को अपनाएँगे ।

(4) कंठस्थ स्मरण की बजाए खोजी अधिगम को अपनाएँगे ।

[Question ID = 54][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q9]

1. 1 [Option ID = 213]
2. 2 [Option ID = 214]
3. 3 [Option ID = 215]
4. 4 [Option ID = 216]

10) A student is very good at interpreting the intentions, motivation level and moods of the classmates. According to Gardner's theory of multiple intelligences, this student has _______ intelligence.

(1) Naturalist

(2) Interpersonal

(3) Logical

(4) Spiritual

एक विद्यार्थी अपने सहपाठियों के इरादों, प्रेरणा स्तर तथा मनोदशा को उचित प्रकार से समझने में सक्षम है । गार्डनर के बहु-बुद्धि सिद्धांत के अनुसार, विद्यार्थी में किस प्रकार की बुद्धि है ?

(1) प्राकृतिक

(2) अंतर्वैयक्तिक

(3) तार्किक

(4) आध्यात्मिक

[Question ID = 55][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q10]

1. 1 [Option ID = 217]
2. 2 [Option ID = 218]
3. 3 [Option ID = 219]
4. 4 [Option ID = 220]

11) Jean Piaget used the term ______ to refer to the actions that are carried out and reversed mentally.

(1) Functions

(2) Equilibration

(3) Egocentrism

(4) Operations

जीन पियाज़े के अनुसार, वे क्रियाएँ जिन्हें मानसिक स्तर पर निष्पादित और प्रतिलोमित किया जाता है, _______ कहलाती है ।

(1) प्रकार्य

(2) संतुलनीकरण

(3) आत्म-केन्द्रीयता

(4) संक्रियाएँ

[Question ID = 56][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q11]

1. 1 [Option ID = 221]
2. 2 [Option ID = 222]
3. 3 [Option ID = 223]
4. 4 [Option ID = 224]

12) 'Boys are always good at mechanics and girls are good at embroidery' represents

(1) Gender equity

(2) Gender equality

(3) Gender parity

(4) Gender stereotyping

'लड़के हमेशा यंत्रविज्ञान में अच्छे होते हैं और लड़कियाँ कढ़ाई करने में', यह कथन क्या दर्शाता है ?

(1) जेंडर समता

(2) जेंडर समानता

(3) जेंडर अनुरूपता

(4) जेंडर रूढ़िवादिता

[Question ID = 57][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q12]

1. 1 [Option ID = 225]
2. 2 [Option ID = 226]
3. 3 [Option ID = 227]
4. 4 [Option ID = 228]

13) Which of the following is correct about individual differences in learning preferences ?

(1) All learners prefer same style of acquiring skills.

(2) Learning preferences are not impacted by socio-cultural factors.

(3) Standardised curriculum comprehensively accounts for individual differences in learning preferences.

(4) Teacher-centric pedagogies do not cater to individual differences of students' learning preferences.

अधिगम वरीयताओं में व्यक्तिगत विभिन्नताओं के बारे में निम्न में से क्या सही है ?

(1) सभी अधिगमकर्ता एक ही तरह से कौशल ग्रहण करना पसंद करते हैं ।

(2) अधिगम वरीयताएँ सामाजिक-सांस्कृतिक कारकों से प्रभावित नहीं होती हैं ।

(3) मानकीकृत पाठ्यचर्या अधिगम वरीयताओं में व्यक्तिगत विभिन्नताओं को व्यापक रूप से शामिल करता है ।

(4) अध्यापक-केंद्रित शिक्षाशास्त्र विद्यार्थियों की अधिगम वरीयताओं की व्यक्तिगत विभिन्नताओं की पूर्ति नहीं करता है ।

[Question ID = 58][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q13]

1. 1 [Option ID = 229]
2. 2 [Option ID = 230]
3. 3 [Option ID = 231]
4. 4 [Option ID = 232]

14) Iram a primary school teacher. She monitors students' progress throughout the school year by using projects, group assignments, written assignments and open book exams. Iram practices _______ assessment.

(1) Summative

(2) Formative

(3) Rigid

(4) Discontinuous

इरम एक प्राथमिक स्कूल में अध्यापिका है । वह विद्यार्थियों की प्रगति को जाँचने के लिए पूरे सत्र के दौरान प्रोजेक्ट, समूह कार्यपत्रक, लिखित कार्यपत्रक और खुली किताब परीक्षाओं का प्रयोग करती है । इस तरह से इरम_______ मूल्यांकन का अभ्यास करती है ।

(1) संकलनात्मक/योगात्मक

(2) संरचनात्मक

(3) अनम्य

(4) अनिरन्तर

[Question ID = 59][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q14]

1. 1 [Option ID = 233]
2. 2 [Option ID = 234]
3. 3 [Option ID = 235]
4. 4 [Option ID = 236]

15) To promote critical thinking among students, a teacher should promote a learning environment where :

(1) students can formulate plausible hypothesis.

(2) convergent thinking is promoted.

(3) tendency of asking questions is negatively reinforced.

(4) rote memorisation is preferred over experimentation.

विद्यार्थियों में समालोचनात्मक चिंतन को बढ़ावा देने के लिए, एक अध्यापिका को ऐसा अधिगम माहौल बनाना चाहिए जहाँ :

(1) विद्यार्थी संभाव्य परिकल्पनाएँ निरूपित कर सकें।

(2) अभिसारी चिंतन को बढ़ावा मिले।

(3) प्रश्न पूछने की प्रवृत्ति को नकारात्मक रूप से पुनर्बलित किया जाए।

(4) कंठस्थ स्मरण को प्रयोगकार्य से ज्यादा अधिमानित किया जाए।

[Question ID = 60][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q15]

1. 1 [Option ID = 237]
2. 2 [Option ID = 238]
3. 3 [Option ID = 239]
4. 4 [Option ID = 240]

16) Which of the following need to be promoted for creating an inclusive culture which successfully includes students from diverse socio-economic backgrounds ?

(i) Respect for diversity

(ii) Ignorance of individual differences

(iii) Focus on performance-oriented goals

(iv) Flexible curriculum

(1) (i), (ii)

(2) (i), (iii)

(3) (ii), (iii)

(4) (i), (iv)

एक ऐसा समावेशी वातावरण बनाने के लिए जिसमें विविध सामाजिक-आर्थिक परिवेशों से आने वाले विद्यार्थियों को सफल रूप से समावेशित किया जा सके, निम्न में से किसे बढ़ावा दिया जाना चाहिए ?

(i) विविधता के प्रति सम्मान

(ii) व्यक्तिगत विभिन्नताओं के प्रति उदासीनता

(iii) प्रदर्शन-उन्मुखी लक्ष्यों पर केन्द्रित

(iv) लचीला पाठ्यक्रम

(1) (i), (ii)

(2) (i), (iii)

(3) (ii), (iii)

(4) (i), (iv)

[Question ID = 61][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q16]

1. 1 [Option ID = 241]
2. 2 [Option ID = 242]
3. 3 [Option ID = 243]
4. 4 [Option ID = 244]

17) 'Dyspraxia' causes direct challenges in

(1) Social interactions

(2) Physical coordination

(3) Regulating emotions

(4) Storing information

गतिसमन्वयवैकल्य सापेक्ष रूप से किस क्षेत्र को प्रभावित करता है ?

(1) सामाजिक पारस्परिकता

(2) शारीरिक सामंजस्य

(3) भावनात्मक नियमन

(4) सूचना संग्रहण

[Question ID = 62][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q17]

1. 1 [Option ID = 245]
2. 2 [Option ID = 246]
3. 3 [Option ID = 247]
4. 4 [Option ID = 248]

18) Which of the following should be avoided to promote the inclusion of students with visual impairment ?

(1) Frequent changes in arrangement of furniture and other physical objects.

(2) Providing microphone for voice clarity.

(3) Use of multimedia teaching.

(4) Use of tactile teaching aids.

एक समावेशित कक्षा में दृष्टिबाधिता से जूझते विद्यार्थियों के समावेशन को बढ़ावा देने के लिए किससे बचना चाहिए ?

(1) फर्नीचर तथा अन्य भौतिक वस्तुओं के स्थानों में और कक्षा व्यवस्था में जल्दी-जल्दी परिर्वतन करना ।

(2) स्वर की स्पष्टता के लिए माइक्रोफोन का प्रयोग करना ।

(3) मल्टीमीडिया शिक्षण का प्रयोग करना ।

(4) स्पर्शनीय सहायक सामग्री का प्रयोग करना ।

[Question ID = 63][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q18]

1. 1 [Option ID = 249]
2. 2 [Option ID = 250]
3. 3 [Option ID = 251]
4. 4 [Option ID = 252]

19) Students with Autism are likely to have

(1) Advance communication skills.

(2) Extraordinarily good social relationships.

(3) Urge for frequent changes in their routine.

(4) High sensitivity to sensory information.

स्वलीनलता से जूझते विद्यार्थी के बारे में कौन-सा कथन सही है ?

(1) उनके सम्प्रेषण कौशल अग्रिम स्तर के होते हैं।

(2) उनके सामाजिक रिश्ते अद्भुत रूप से अच्छे होते हैं।

(3) उनमें अपनी दिनचर्या में निरंतर बदलाव की इच्छा होती है।

(4) उनमें संवेदिक सूचना के प्रति उच्च स्तरीय संवेदनशीलता होती है।

[Question ID = 64][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q19]

1. 1 [Option ID = 253]
2. 2 [Option ID = 254]
3. 3 [Option ID = 255]
4. 4 [Option ID = 256]

20) Which of the following is a characteristic of a student with giftedness ?

(1) Tendency to opt for easy tasks

(2) Slow comprehension

(3) Inclination for precision in thinking

(4) Lack of curiosity

निम्नलिखित में से कौन-सी एक प्रतिभावान विद्यार्थी की विशेषता है ?

(1) आसान कार्यों को चुनने की प्रवृत्ति

(2) धीमी समझ

(3) सोच में सटीकता की ओर झुकाव

(4) जिज्ञासा की कमी

[Question ID = 65][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q20]

1. 1 [Option ID = 257]
2. 2 [Option ID = 258]
3. 3 [Option ID = 259]
4. 4 [Option ID = 260]

21) While teaching a concept in primary grades, which of the following sequence a teacher should choose to represent the teaching-learning materials ?

(1) First present pictures of objects then concrete objects

(2) First present symbols then pictures of objects

(3) First present concrete objects then pictures of objects

(4) First present symbols then concrete objects

प्राथमिक कक्षाओं में एक संप्रत्यय को पढ़ाते हुए, अध्यापक को अध्यापन-अधिगम सामग्री को प्रस्तुत करने के लिए किस क्रम का चुनाव करना चाहिए ?

(1) पहले वस्तुओं के चित्र और फिर मूर्त वस्तुएँ प्रस्तुत करना।

(2) पहले चिह्न और फिर वस्तुओं के चित्र प्रस्तुत करना।

(3) पहले मूर्त वस्तुएँ और फिर वस्तुओं के चित्र प्रस्तुत करना।

(4) पहले चिह्न और फिर मूर्त वस्तुएँ प्रस्तुत करना।

[Question ID = 66][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q21]

1. 1 [Option ID = 261]
2. 2 [Option ID = 262]
3. 3 [Option ID = 263]
4. 4 [Option ID = 264]

22) Which of the following should ***not*** be emphasised to enhance students' engagement in learning ?

(1) Relevance of content

(2) Competition among students

(3) Peer collaboration

(4) Contextualisation of information

विद्यार्थियों की अधिगम में संलग्नता को बढ़ावा देने हेतु, निम्न में से किसे महत्त्व ***नहीं*** देना चाहिए ?

(1) विषयवस्तु की प्रासंगिकता

(2) विद्यार्थियों के बीच प्रतिस्पर्धा

(3) सहपाठी सहभागिता

(4) जानकारी का संदर्भीकरण

[Question ID = 67][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q22]

1. 1 [Option ID = 265]
2. 2 [Option ID = 266]
3. 3 [Option ID = 267]
4. 4 [Option ID = 268]

23) Which of the following approach of learning considers learners as active beings who are capable of constructing new knowledge through explorations and interactions with their surroundings ?

(1) Constructivist

(2) Psychoanalytic

(3) Behaviourist

(4) Functionalist

निम्न में से किस उपागम का मानना है कि अधिगमकर्ता सक्रिय प्राणी है जो अन्वेषण और अपने आस-पास से अंत:क्रियाओं द्वारा नए ज्ञान के सर्जन में सक्षम होते हैं ?

(1) संरचनावादी

(2) मनोविश्लेषणवादी

(3) व्यवहारवादी

(4) प्रकार्यवादी

[Question ID = 68][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q23]

1. 1 [Option ID = 269]
2. 2 [Option ID = 270]
3. 3 [Option ID = 271]
4. 4 [Option ID = 272]

24) Which of the following strategy does ***not*** facilitate learning ?

(1) Making predictions

(2) Concept mapping

(3) Functional fixedness

(4) Creating non-examplars

निम्न में से कौन-सी युक्ति अधिगम को सुसाधित ***नहीं*** करती है ?

(1) अनुमान लगाना

(2) संप्रत्यय प्रतिचित्रण

(3) प्रकार्यात्मक स्थिरता

(4) ग़ैर-उदाहरण निर्मित करना

[Question ID = 69][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q24]

1. 1 [Option ID = 273]
2. 2 [Option ID = 274]
3. 3 [Option ID = 275]
4. 4 [Option ID = 276]

25) In order to facilitate problem solving skills among students, a teacher should

(1) discourage students to use heuristics.

(2) encourage students to explore multiple possible solutions.

(3) avoid providing scaffolding to activate required schemas.

(4) avoid giving opportunities to students for reflecting on their thinking process.

विद्यार्थियों में समस्या समाधान कौशलों को सुसाधित करने के लिए, एक अध्यापक को क्या करना चाहिए ?

(1) विद्यार्थियों को अनुमान/स्वत: शोध प्रणाली के इस्तेमाल पर हतोत्साहित करे।

(2) विद्यार्थियों को विभिन्न संभावित समाधानों को खोजने के लिए प्रोत्साहित करे।

(3) जरूरती स्कीमाओं को सक्रिय करने के लिए पाड़ प्रदान ना करे।

(4) विद्यार्थियों को अपनी चिंतन प्रक्रिया पर प्रतिबिंबित करने के अवसर ना प्रदान करे।

[Question ID = 70][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q25]

1. 1 [Option ID = 277]
2. 2 [Option ID = 278]
3. 3 [Option ID = 279]
4. 4 [Option ID = 280]

26) When asked about the sources of water, Seema, a 6-year-old insists to consider 'tap' as foremost source of water. Her alternative conception about source of water _________.

(1) is highly erroneous

(2) has no basis and is purely irrational

(3) represents her 'naive' theory as per her experience

(4) should be discarded by the teacher without any discussion

जल के स्रोतों के बारे में पूछे जाने पर, 6 वर्षीय सीमा नल को सबसे बड़ा जल स्रोत मानने पर हठ करती है। जल स्रोत के बारे में उसकी वैकल्पिक धारणा ___________ ।

(1) निहायत त्रुटिपूर्ण है

(2) का कोई आधार नहीं है और पूरी तरह तर्कहीन है

(3) उसके अनुभव के आधार पर बने 'सरल सिद्धांत' को दर्शाती है

(4) को अध्यापक द्वारा सीधे रूप से बिना चर्चा के नकार देना चाहिए

[Question ID = 71][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q26]

1. 1 [Option ID = 281]
2. 2 [Option ID = 282]
3. 3 [Option ID = 283]
4. 4 [Option ID = 284]

27) *Assertion (A) :*
A teacher should consider the emotional state of students in the process of teaching-learning at school.
Reason (R) :
Emotions are inextricably intertwined with motivation and cognition.
Choose the correct opotion.

(1) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A).

(2) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation of (A).

(3) (A) is true but (R) is false.

(4) Both (A) and (R) are false.

अभिकथन (A) :

अध्यापन-अधिगम प्रक्रिया में एक अध्यापिका को विद्यार्थियों की भावनात्मक स्थिति को ध्यान में रखना चाहिए ।

कारण (R) :

भाव, अभिप्रेरणा और संज्ञान से जटिल रूप से जुड़े होते हैं।

सही विकल्प चुनें ।

(1) (A) और (R) दोनों सही हैं और (R), (A) की सही व्याख्या करता है ।

(2) (A) और (R) दोनों सही हैं लेकिन (R), (A) की सही व्याख्या नहीं है ।

(3) (A) सही है लेकिन (R) गलत है ।

(4) (A) और (R) दोनों गलत हैं ।

[Question ID = 72][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q27]

1. 1 [Option ID = 285]
2. 2 [Option ID = 286]
3. 3 [Option ID = 287]
4. 4 [Option ID = 288]

28) 'Learning to prove superiority over peers' represents _________ goal orientation.

(1) Mastery-approach

(2) Mastery-avoidance

(3) Performance-approach

(4) Performance-avoidance

'अपने सहपाठियों से प्रधानता सिद्ध करने के लिए अधिगम' किस तरह का लक्ष्य अभिविन्यास दर्शाता है ?

(1) महारत-अभिगमन

(2) महारत-परिहार

(3) प्रदर्शन-अभिगमन

(4) प्रदर्शन-परिहार

[Question ID = 73][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q28]

1. 1 [Option ID = 289]
2. 2 [Option ID = 290]
3. 3 [Option ID = 291]
4. 4 [Option ID = 292]

29) To create a conducive learning environment, it is important for a teacher to

(1) strictly follow time table and avoid flexibility in routine.

(2) know and express respect for students' socio-cultural background.

(3) avoid giving agency and freedom to students for expressing their opinions.

(4) focus on conditioning of behaviour over conceptual understanding.

अधिगम हेतु एक सहायक माहौल बनाने के लिए, एक अध्यापिका को क्या करना चाहिए ?

(1) कठोरता से समय सारणी का पालन करना चाहिए और दिनचर्या में लचीलेपन को टालना चाहिए ।

(2) विद्यार्थियों के सामाजिक-सांस्कृतिक परिवेशों को जानना चाहिए और उनके प्रति सम्मान रखना चाहिए ।

(3) विद्यार्थियों को अपने विचार व्यक्त करने की स्वत्यता और आजादी देने से बचना चाहिए ।

(4) संप्रत्यय की समझ के बजाए व्यवहार के अनुकूलन पर बल देना चाहिए ।

[Question ID = 74][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q29]

1. 1 [Option ID = 293]
2. 2 [Option ID = 294]
3. 3 [Option ID = 295]
4. 4 [Option ID = 296]

30) Which of the following statement is ***not*** correct about learning ?

(1) Learning is an active process of knowledge construction.

(2) For learning to take place, some level of readiness among students is required.

(3) Social interactions do not play any role in learning process.

(4) Learning is effective when acquired through active involvement of learner.

अधिगम के बारे में निम्न में से कौन-सा कथन सही ***नहीं*** है ?

(1) अधिगम ज्ञान सर्जन की एक सक्रिय प्रक्रिया है ।

(2) अधिगम हेतु, विद्यार्थियों में कुछ स्तर की तत्परता होनी आवश्यक है ।

(3) सामाजिक पारस्परिकता का अधिगम प्रक्रिया में कोई महत्त्व नहीं है ।

(4) अधिगम प्रभावशाली होता है अगर वह अधिगमकर्ता की सक्रिय भागीदारी द्वारा ग्रहण किया जाता है ।

[Question ID = 75][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_116_Q30]

1. 1 [Option ID = 297]
2. 2 [Option ID = 298]
3. 3 [Option ID = 299]
4. 4 [Option ID = 300]

Topic:- MATH_Q31-45_P1_CTET

1) What should be subtracted from the sum of eleven thousand, eleven hundred and eleven to obtain ten thousand ?

(1) 101111

(2) 10111

(3) 2011

(4) 2111

ग्यारह हजार, ग्यारह सौ और ग्यारह के योगफल में से क्या घटाया जाए कि दस हजार प्राप्त हो ?

(1) 101111

(2) 10111

(3) 2011

(4) 2111

[Question ID = 76][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q31]

1. 1 [Option ID = 301]
2. 2 [Option ID = 302]
3. 3 [Option ID = 303]
4. 4 [Option ID = 304]

2) What should be added to the sum of 8668, 6888 and 8868 to obtain 33110 ?

(1) 6688

(2) 6868

(3) 8686

(4) 8866

33110 प्राप्त करने के लिए 8668, 6888 और 8868 के योगफल में क्या जोड़ा जाए ?

(1) 6688

(2) 6868

(3) 8686

(4) 8866

[Question ID = 77][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q32]

1. 1 [Option ID = 305]
2. 2 [Option ID = 306]
3. 3 [Option ID = 307]
4. 4 [Option ID = 308]

3) Red and Green dots are marked on the floor. Red dots are bigger than Green dots. Shweta and Kanta throw rings on that floor. For each red dot inside the ring they will get 5 points and for each green dot 1 point. The one getting more points will be the winner. Shweta has 5 red dots and 7 green dots inside her ring and Kanta has 4 red dots and 12 green dots inside her ring. Identify the winner and state the reason.

(1) Kanta, as she gets more points than Shweta

(2) Shweta, as she gets more points than Kanta

(3) Winner cannot be determined as data is incomplete

(4) Game is draw as both of them earn equal points

फर्श पर कुल लाल और हरे बिन्दु बनाये गए हैं। लाल बिन्दु हरे बिन्दु से बड़े हैं। श्वेता और कांता फर्श पर घेरे फेंकती हैं। घेरे के अंदर एक लाल बिन्दु आने पर 5 अंक और हरा बिन्दु आने पर 1 अंक मिलता है। जिसके पास अधिक अंक आएँगे वह विजेता होगा। श्वेता के घेरे में 5 लाल बिन्दु और 7 हरे बिन्दु और कांता के घेरे में 4 लाल बिन्दु और 12 हरे बिन्दु आए। विजेता को पहचानिए और कारण बताइए।

(1) कांता, क्योंकि उसे श्वेता से ज्यादा अंक मिले

(2) श्वेता, क्योंकि उसे कांता से ज्यादा अंक मिले

(3) विजेता घोषित करने के लिए पर्याप्त जानकारी उपलब्ध नहीं है

(4) खेल ड्रॉ हो गया, क्योंकि दोनों ने समान अंक प्राप्त किए

[Question ID = 78][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q33]

1. 1 [Option ID = 309]
2. 2 [Option ID = 310]
3. 3 [Option ID = 311]
4. 4 [Option ID = 312]

4) Which of the following statements is ***false*** ?

(1) There are infinitely many prime numbers.

(2) All prime numbers are odd numbers.

(3) A prime number has only two factors.

(4) There is only one prime number between 90 and 100.

निम्नलिखित कथनों में से कौन-सा ***असत्य*** है ?

(1) अभाज्य संख्याएँ अपरिमित रूप से अनेक हैं।

(2) सभी अभाज्य संख्याएँ विषम संख्याएँ होती हैं।

(3) अभाज्य संख्याओं के केवल दो गुणनखण्ड होते हैं।

(4) 90 और 100 के बीच केवल एक अभाज्य संख्या है।

[Question ID = 79][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q34]

1. 1 [Option ID = 313]
2. 2 [Option ID = 314]
3. 3 [Option ID = 315]
4. 4 [Option ID = 316]

5) How many quarters are there in $9\frac{3}{4} + 3\frac{1}{2}$?

(1) 35

(2) 26

(3) 62

(4) 53

$9\frac{3}{4} + 3\frac{1}{2}$ में कितने चौथाई हैं ?

(1) 35

(2) 26

(3) 62

(4) 53

[Question ID = 80][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q35]

1. 1 [Option ID = 317]
2. 2 [Option ID = 318]
3. 3 [Option ID = 319]
4. 4 [Option ID = 320]

6) 12 millions can be written in Indian Number System as :

(1) 1 crore 20 lakh

(2) 12 lakh

(3) 1 lakh 20 thousand

(4) 12 crores

12 मिलियन को भारतीय संख्या प्रणाली में निम्न प्रकार से लिखा जा सकता है :

(1) 1 करोड़ 20 लाख

(2) 12 लाख

(3) 1 लाख 20 हजार

(4) 12 करोड़

[Question ID = 81][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q36]

1. 1 [Option ID = 321]
2. 2 [Option ID = 322]
3. 3 [Option ID = 323]
4. 4 [Option ID = 324]

7) Which of the following letters does ***not*** have any line symmetry ?

(1) B

(2) X

(3) S

(4) T

निम्नलिखित अक्षरों में से किसमें कोई रैखिक सममिति ***नहीं*** है ?

(1) B

(2) X

(3) S

(4) T

[Question ID = 82][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q37]

1. 1 [Option ID = 325]

2. 2 [Option ID = 326]
3. 3 [Option ID = 327]
4. 4 [Option ID = 328]

8) A polygon is called regular when its :

(1) All sides are equal

(2) All angles are equal

(3) Opposite sides are equal

(4) All sides and all angles are equal

एक बहुभुज को समबहुभुज कहा जाता है जब उसकी :

(1) सभी भुजाएँ बराबर हों

(2) सभी कोण बराबर हों

(3) आमने-सामने की भुजाएँ बराबर हों

(4) सभी भुजाएँ और सभी कोण बराबर हों

[Question ID = 83][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q38]

1. 1 [Option ID = 329]
2. 2 [Option ID = 330]
3. 3 [Option ID = 331]
4. 4 [Option ID = 332]

9) Which of the following angles is traced by minute hand of a correct clock in 45 minutes ?

(1) 45°

(2) 90°

(3) 180°

(4) 270°

एक सही घड़ी की मिनट की सुई 45 मिनट में निम्नलिखित में से कितने अंश का कोण अनुरेखित करती है ?

(1) 45°

(2) 90°

(3) 180°

(4) 270°

[Question ID = 84][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q39]

1. 1 [Option ID = 333]
2. 2 [Option ID = 334]
3. 3 [Option ID = 335]
4. 4 [Option ID = 336]

10) The price list of vegetables in a market is given as follows :

Item	Quantity	Price (₹)
Potato	2 kg	60
Onion	1 kg	35
Tomato	1 kg	40
Chillies	50 g	10
Carrot	250 g	25
Lemon	2 pieces	10

Tapan buys 1 kg potatoes, $\frac{1}{2}$ kg onion, $\frac{1}{2}$ kg tomatoes, 250 g carrot, 100 g chillies and 4 lemons. He gives a note of ₹ 500 to the shopkeeper. How much money will he get back ?

(1) ₹ 231·50

(2) ₹ 367·50

(3) ₹ 132·50

(4) ₹ 376·50

बाज़ार में सब्ज़ियों की मूल्य सूची निम्नलिखित है :

वस्तु	मात्रा	मूल्य (₹ में)
आलू	2 kg	60
प्याज	1 kg	35
टमाटर	1 kg	40
मिर्च	50 g	10
गाजर	250 g	25
नींबू	2 नग	10

तपन ने 1 kg आलू, $\frac{1}{2}$ kg प्याज, $\frac{1}{2}$ kg टमाटर, 250 g गाजर, 100 g मिर्च और 4 नींबू खरीदे। उसने दुकानदार को ₹ 500 का नोट दिया। उसे कितने रुपये वापिस मिलेंगे ?

(1) ₹ 231·50

(2) ₹ 367·50

(3) ₹ 132·50

(4) ₹ 376·50

[Question ID = 85][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q40]

1. 1 [Option ID = 337]
2. 2 [Option ID = 338]
3. 3 [Option ID = 339]
4. 4 [Option ID = 340]

11) A bottle is filled $\frac{1}{3}^{rd}$ with milk. Another packet of 500 mL of milk is needed to fill this bottle completely. What is the capacity of the bottle ?

(1) 500 mL
(2) 750 mL
(3) 1 L
(4) 1 L 250 mL

एक बोतल के $\frac{1}{3}$ भाग में दूध है। बोतल को पूरा भरने के लिए 500 mL पैकेट दूध की आवश्यकता है। बोतल की धारिता क्या है ?

(1) 500 mL
(2) 750 mL
(3) 1 L
(4) 1 L 250 mL

[Question ID = 86][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q41]

1. 1 [Option ID = 341]
2. 2 [Option ID = 342]
3. 3 [Option ID = 343]
4. 4 [Option ID = 344]

12) Richa started her journey at 16:45 and finished at 23:10. The time taken by her in completing the journey is

(1) 5 hours 55 minutes
(2) 6 hours 45 minutes
(3) 5 hours 35 minutes
(4) 6 hours 25 minutes

रिचा ने 16:45 बजे अपनी यात्रा शुरू की और 23:10 बजे समाप्त की। यात्रा पूरी करने में उसके द्वारा लिया गया समय है

(1) 5 घंटे 55 मिनट
(2) 6 घंटे 45 मिनट
(3) 5 घंटे 35 मिनट
(4) 6 घंटे 25 मिनट

[Question ID = 87][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q42]

1. 1 [Option ID = 345]
2. 2 [Option ID = 346]
3. 3 [Option ID = 347]
4. 4 [Option ID = 348]

13) What is the next number :

8 × 64, 7 × 49, 6 × 36, __________ ?

(1) 181

(2) 156

(3) 125

(4) 100

अगली संख्या क्या है :

8 × 64, 7 × 49, 6 × 36, __________ ?

(1) 181

(2) 156

(3) 125

(4) 100

[Question ID = 88][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q43]

1. 1 [Option ID = 349]
2. 2 [Option ID = 350]
3. 3 [Option ID = 351]
4. 4 [Option ID = 352]

14) Tally marks are used to find

(1) Mean

(2) Median

(3) Maximum and Minimum Number

(4) Frequency

मिलान चिह्नों का प्रयोग निम्न में से किसको ज्ञात करने के लिए किया जाता है ?

(1) माध्य

(2) माध्यक

(3) अधिकतम व न्यूनतम संख्या

(4) बारंबारता

[Question ID = 89][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q44]

1. 1 [Option ID = 353]
2. 2 [Option ID = 354]
3. 3 [Option ID = 355]
4. 4 [Option ID = 356]

15) The table given below shows the growth of rabbits every year in a forest :

Time	Number of rabbits
Start	10
1 year	18
2 year	32
3 year	58
4 year	108

After each year the number of rabbits was :

(1) More than double the number of rabbits in the last year

(2) 8 more than the number in the last year

(3) Double the number in the last year

(4) A little less than double the number of rabbits in the last year

नीचे दी गई तालिका में एक जंगल में हर वर्ष खरगोशों की संख्या में होने वाली बढ़ोतरी को दिखाया गया है :

वर्ष	खरगोशों की संख्या
आरंभ	10
1 वर्ष	18
2 वर्ष	32
3 वर्ष	58
4 वर्ष	108

हर वर्ष के बाद खरगोशों की संख्या :

(1) पिछले वर्ष की संख्या के दुगुने से कुछ अधिक थी

(2) पिछले वर्ष की संख्या से 8 अधिक थी

(3) पिछले वर्ष की संख्या से दुगुनी थी

(4) पिछले वर्ष की खरगोशों की संख्या के दुगुने से कुछ कम थी

[Question ID = 90][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q45]

1. 1 [Option ID = 357]
2. 2 [Option ID = 358]
3. 3 [Option ID = 359]
4. 4 [Option ID = 360]

Topic:- MATH_Q46-60_P1_CTET

1) Which of the following does ***not*** come under pre-number skills ?

(1) Classification

(2) Ordering

(3) One to one correspondence

(4) Reciting tables

निम्न में से कौन-सा पूर्व संख्या कौशल से संबंधित ***नहीं*** है ?

(1) वर्गीकरण

(2) क्रमबद्धता

(3) एक से एक मिलान (एकैकी संगति)

(4) पहाड़े पढ़ना

[Question ID = 91][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q46]

1. 1 [Option ID = 361]
2. 2 [Option ID = 362]
3. 3 [Option ID = 363]
4. 4 [Option ID = 364]

2) Which of the following is the most appropriate strategy to introduce the concept of Equivalent Fractions at primary level ?

(1) Using circular cut-outs and rectangular strips

(2) Using algorithm of multiplication of fractions

(3) Using algorithm of division of fractions

(4) Using the concept of LCM

प्राथमिक स्तर पर समतुल्य भिन्नों की अवधारणा को प्रस्तुत करने के लिए निम्नलिखित में से कौन-सी विधि सर्वाधिक उपयुक्त है ?

(1) वृत्ताकार कट-आऊट और आयताकार पट्टियों का उपयोग करना

(2) भिन्नों के गुणन की कलनविधि का उपयोग करना

(3) भिन्नों के विभाजन/भाग की कलनविधि का उपयोग करना

(4) लघुतम समापवर्त्य की अवधारणा का उपयोग करना

[Question ID = 92][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q47]

1. 1 [Option ID = 365]
2. 2 [Option ID = 366]
3. 3 [Option ID = 367]
4. 4 [Option ID = 368]

3) Which of the following contexts is least appropriate to introduce the concept of negative numbers to learners ?

(1) Temperature going down below 0°C

(2) Floors in a multi-storey building below ground level

(3) Showing the subtraction of two numbers as 12 – 28 = – 16

(4) Account of a shopkeeper which shows profit and loss

निम्नलिखित संदर्भों में से कौन-सा संदर्भ शिक्षार्थियों को ऋणात्मक संख्याओं की अवधारणा को प्रस्तुत करने के लिए सबसे कम उपयुक्त है ?

(1) तापमान का 0°C से नीचे जाना

(2) एक बहु-मंजिला इमारत के भूतल से नीचे के तल

(3) दो संख्याओं का व्यवकलन दर्शाना जैसे कि 12 – 28 = – 16

(4) एक दुकानदार का खाता जो लाभ और हानि को दर्शाता है

[Question ID = 93][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q48]

1. 1 [Option ID = 369]
2. 2 [Option ID = 370]
3. 3 [Option ID = 371]
4. 4 [Option ID = 372]

4) Which of the following is ***not*** a characteristic of mathematics language ?

(1) Precise

(2) Concise

(3) Symbolic

(4) Ambiguous

निम्नलिखित में से कौन-सा गणितीय भाषा का गुण ***नहीं*** है ?

(1) सटीकता

(2) संक्षिप्तीकरण

(3) प्रतीकात्मक

(4) अस्पष्टता

[Question ID = 94][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q49]

1. 1 [Option ID = 373]
2. 2 [Option ID = 374]
3. 3 [Option ID = 375]
4. 4 [Option ID = 376]

5) According to National Curriculum Framework, 2005, school mathematics should take place in a situation where :

(a) a teacher engages every child in posing and solving meaningful problems in mathematics.

(b) children see mathematics as a part of their daily lives and something to discuss about.

(c) every child is capable of solving all the textbook questions without taking help from a teacher.

(d) focus is only on creating great mathematicians for the country.

Choose the correct option :

(1) (a) and (c)

(2) (c) and (d)

(3) (a) and (b)

(4) only (d)

राष्ट्रीय पाठ्यचर्या रूपरेखा, 2005 के अनुसार, स्कूली गणित उस परिस्थिति में होना चाहिए जहाँ :

(a) एक शिक्षक प्रत्येक बच्चे को गणित में अर्थपूर्ण समस्याएँ प्रस्तुत और हल करने में संलग्न रखता है ।

(b) बच्चे गणित को उनके दैनिक जीवन के हिस्से के रूप में देखते हैं जिसके बारे में वह चर्चा कर सकते हैं ।

(c) प्रत्येक बच्चा बिना शिक्षक की सहायता लिए पाठ्यपुस्तक के सभी प्रश्नों को हल करने की क्षमता रखता है ।

(d) जहाँ देश के लिए केवल महान गणितज्ञों के सृजन पर बल हो ।

सही विकल्प का चयन कीजिए :

(1) (a) और (c)

(2) (c) और (d)

(3) (a) और (b)

(4) केवल (d)

[Question ID = 95][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q50]

1. 1 [Option ID = 377]
2. 2 [Option ID = 378]
3. 3 [Option ID = 379]
4. 4 [Option ID = 380]

6) A student writes three hundred six as 3006.
Which of the following is most appropriate for the above situation ?

(1) The answer given by the child is correct

(2) He/she lacks the understanding of place value concept

(3) He/she does not know counting

(4) He/she cannot read

एक छात्र तीन सौ छ: को 3006 के रूप में लिखता है।
उपरोक्त परिस्थिति के लिए निम्नलिखित में से कौन-सा सबसे उपयुक्त है ?

(1) बच्चे द्वारा दिया गया उत्तर सही है

(2) उसमें स्थानीय मान की अवधारणा की समझ की कमी है

(3) वह गिनती नहीं जानता/जानती

(4) वह पढ़ नहीं सकता/सकती

[Question ID = 96][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q51]

1. 1 [Option ID = 381]
2. 2 [Option ID = 382]
3. 3 [Option ID = 383]
4. 4 [Option ID = 384]

7) A primary class teacher gave a collection of shapes to the students and asked them to sort them into different groups based on the properties of the shapes. She is assessing her students at ________ level of geometric thinking according to Van-Hiele's theory.

(1) Visualization

(2) Axiomatic

(3) Formal Deduction

(4) Analysis

प्राइमरी कक्षा की अध्यापिका अपने विद्यार्थियों को आकृतियों का एक समूह देती है और उन्हें उन आकृतियों के गुणों के आधार पर विभिन्न समूहों में वर्गीकृत करने को कहती है। वैन-हैले के सिद्धांत के अनुसार वह विद्यार्थियों का ज्यामितीय चिंतन के __________ स्तर पर आकलन कर रही है।

(1) दृश्यीकरण

(2) स्वयंसिद्धता

(3) औपचारिक निगमन

(4) विश्लेषण

[Question ID = 97][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q52]

1. 1 [Option ID = 385]
2. 2 [Option ID = 386]
3. 3 [Option ID = 387]
4. 4 [Option ID = 388]

8) The focus of mathematics learning should be on

(1) Conceptual learning and logical reasoning

(2) Solving questions from mathematics textbook

(3) Getting good marks in examination

(4) Memorizing formulae and shortcuts of mathematics

गणित अधिगम ______ पर केंद्रित होना चाहिए।

(1) अवधारणात्मक अधिगम और तार्किक विचार (तर्कणा)

(2) गणित की पाठ्यपुस्तक से प्रश्न को हल करने

(3) परीक्षा में अच्छे अंक प्राप्त करने

(4) गणित के सूत्रों को याद करने और गणित में लघुपथ प्रयोग करने

[Question ID = 98][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q53]

1. 1 [Option ID = 389]
2. 2 [Option ID = 390]
3. 3 [Option ID = 391]
4. 4 [Option ID = 392]

9) Students' learning difficulties can be assessed by conducting achievement test followed by

(1) Criterion referenced test

(2) Norm referenced test

(3) Diagnostic test

(4) Oral test

उपलब्धि परीक्षण के बाद ________ लेकर विद्यार्थियों के अधिगम में कठिनाइयों का आकलन किया जा सकता है।

(1) मानक संदर्भित परीक्षण (क्राइटेरियन रेफरेन्स्ड टैस्ट)

(2) मानदण्ड संदर्भित परीक्षण (नॉर्म रेफरेन्स्ड टैस्ट)

(3) निदानात्मक परीक्षण

(4) मौखिक परीक्षण

[Question ID = 99][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q54]

1. 1 [Option ID = 393]
2. 2 [Option ID = 394]
3. 3 [Option ID = 395]
4. 4 [Option ID = 396]

10) According to National Education Policy (NEP) 2020, Universal Foundational Literacy and Numeracy in primary school has to be achieved by

(1) 2024

(2) 2025

(3) 2026

(4) 2027

राष्ट्रीय शिक्षा नीति (NEP) 2020 के अनुसार, सार्वभौमिक बुनियादी साक्षरता और संख्यात्मकता प्राथमिक विद्यालयों में __________ वर्ष तक हासिल की जानी होगी ।

(1) 2024

(2) 2025

(3) 2026

(4) 2027

[Question ID = 100][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q55]

1. 1 [Option ID = 397]
2. 2 [Option ID = 398]
3. 3 [Option ID = 399]
4. 4 [Option ID = 400]

11) When asked to draw an angle of 120° using a protractor a child drew an acute angle of 60°. What would be the most appropriate remediation for the error made by the child ?

(1) Place the protractor correctly on zero and now ask the child to draw the angle again.

(2) Tell the child the rule how to use the protractor.

(3) Ask the child to draw the same angle using a compass if he/she is unable to use the protractor.

(4) Ask the child to draw a rough estimate of the angle first and then the actual angle using the protractor and compare the two.

एक प्रोट्रैक्टर (चाँदा) का उपयोग करते हुए जब एक बच्चे को 120° का कोण बनाने के लिए कहा तब उसने 60° का एक न्यून कोण बना दिया। बच्चे द्वारा की गई त्रुटि को सुधारने के लिए निम्नलिखित में से सबसे उपयुक्त क्या समाधान होगा ?

(1) प्रोट्रैक्टर (चाँदा) को सही तरह से शून्य (0) पर रखें और अब बच्चे को कोण दोबारा बनाने को कहें ।

(2) बच्चे को यह नियम बताएँ कि प्रोट्रैक्टर (चाँदा) का कैसे इस्तेमाल करना है ।

(3) अगर बच्चा प्रोट्रैक्टर (चाँदा) इस्तेमाल करने में असक्षम है तो उसे उसी कोण को एक परकार (कम्पास) का उपयोग करके बनाने के लिए कहें।

(4) बच्चे को पहले कोण को एक रूक्ष अनुमान लगाकर बनाने के लिए कहें और फिर उसे प्रोट्रैक्टर का उपयोग करके वास्तविक कोण बनाकर दोनों की तुलना करने को कहें ।

[Question ID = 101][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q56]

1. 1 [Option ID = 401]
2. 2 [Option ID = 402]
3. 3 [Option ID = 403]
4. 4 [Option ID = 404]

12) A teacher brings in time tables of different classes, railway charts of train arrivals and departures, surveys published in newspaper in her mathematics class. The intention of the teacher is to :

(1) give the real life context of 'Data-Handling' to children.

(2) help them make tables for tabulating the data.

(3) introduce the concept of probability.

(4) teach them how to make time tables for classes and railways.

एक शिक्षिका गणित की अपनी कक्षा में विभिन्न कक्षाओं की समय-सारणियाँ, ट्रेन के आगमन और गन्तव्य समय के रेलवे के चार्ट, अखबारों में छपे सर्वेक्षण लेकर आती हैं। शिक्षिका का उद्देश्य है :

(1) बच्चों को दैनिक जीवन के संदर्भों पर आधारित 'आँकड़ों का प्रबंधन' देना।

(2) आँकड़ों को सारणीबद्ध करने के लिए सारणियाँ बनाने में बच्चों की सहायता करना।

(3) प्रायिकता की अवधारणा को प्रस्तुत करना।

(4) उनको यह सिखाना कि कक्षाओं और रेलवे के लिए समय-सारणियाँ कैसे बनाई जाती हैं।

[Question ID = 102][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q57]

1. 1 [Option ID = 405]
2. 2 [Option ID = 406]
3. 3 [Option ID = 407]
4. 4 [Option ID = 408]

13) What should be the remedy for a child if he/she writes $\frac{1}{4}>\frac{1}{3}$?

(1) Teacher should ask the child to repersent $\frac{1}{4}$ and $\frac{1}{3}$ in the same picture.

(2) Teacher should give the definition of unit fractions.

(3) Teacher should teach the child how to calculate L.C.M.

(4) Teacher should teach the comparison of natural numbers.

यदि एक बालिका $\frac{1}{4}>\frac{1}{3}$ लिखती है तो उसकी उस त्रुटि को सुधारने के लिए अध्यापिका को क्या करना चाहिए ?

(1) एक आकृति में $\frac{1}{4}$ और $\frac{1}{3}$ दर्शाने के लिए बालिका को कहना चाहिए।

(2) इकाई भिन्न की परिभाषा देनी चाहिए।

(3) बालिका को लघुतम समापवर्त्य (LCM) निकालना समझाना चाहिए।

(4) प्राकृत संख्याओं की तुलना करनी सिखानी चाहिए।

[Question ID = 103][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q58]

1. 1 [Option ID = 409]
2. 2 [Option ID = 410]
3. 3 [Option ID = 411]
4. 4 [Option ID = 412]

14) Which of the following is least appropriate to develop mathematical reasoning among learners ?

(1) Making and testing generalizations

(2) Solving a problem using a given formula

(3) Exploring different ways to solve a problem

(4) Comparing and ordering

निम्नलिखित में से कौन-सा शिक्षार्थियों में गणितीय विवेचन (तार्किकता) को विकसित करने के लिए सबसे कम उपयुक्त है ?

(1) सामान्यीकरण करना और जाँचना

(2) दिए गए सूत्र का उपयोग करके समस्या हल करना

(3) एक समस्या को हल करने के लिए विभिन्न तरीके खोजना

(4) तुलना एवं क्रमबद्ध करना

[Question ID = 104][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q59]

1. 1 [Option ID = 413]
2. 2 [Option ID = 414]
3. 3 [Option ID = 415]
4. 4 [Option ID = 416]

15) How can a teacher address a student's misconceptions of a mathematical concept ?

(1) Asking the parents to arrange home tuitions for the student.

(2) Giving worksheets and focusing on learning procedures to solve the problem.

(3) Ignoring the student's misconceptions as the student will learn the concept eventually.

(4) Understanding student's reasoning towards the concept and then facilitating him/her accordingly.

एक शिक्षक विद्यार्थी की गणितीय अवधारणाओं की भ्रान्तियों को किस प्रकार संबोधित कर सकता है ?

(1) अभिभावकों को विद्यार्थी के लिए घर पर ट्यूशन की व्यवस्था कराने के लिए कहना ।

(2) कार्यपत्र देना और प्रश्न हल करने के लिए कार्यविधियों को याद करने पर ध्यान केंद्रित करना ।

(3) विद्यार्थी की भ्रान्तियों की अनदेखी करना क्योंकि विद्यार्थी अंतत: अवधारणाएँ सीख ही लेगा ।

(4) विद्यार्थी की अवधारणा के प्रति तार्किकता को समझना और उसे उसके अनुसार सहज सुगम बनाना ।

[Question ID = 105][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_116_Q60]

1. 1 [Option ID = 417]
2. 2 [Option ID = 418]
3. 3 [Option ID = 419]
4. 4 [Option ID = 420]

Topic:- EVS_Q61-75_P1_CTET

1) In order to prevent breeding of mosquitoes it is advised to put kerosene on the surface of stagnant water. The advantage of this action is that the

(1) mosquitoes are repelled by kerosene.

(2) mosquitoes are killed by kerosene.

(3) mosquitoes get stuck in the layer of kerosene.

(4) the layer of kerosene cuts the oxygen supply and thereby stops the mosquito breeding.

मच्छरों के प्रजनन को रोकने के लिए ठहरे हुए पानी के पृष्ठ पर किरोसिन डालने का परामर्श दिया जाता है। ऐसा करने का लाभ यह है कि

(1) मच्छर किरोसिन से प्रतिकर्षित होकर भाग जाते हैं।

(2) मच्छर किरोसिन से मर जाते हैं।

(3) मच्छर किरोसिन की परत में फँस जाते हैं।

(4) किरोसिन की परत ऑक्सीजन की आपूर्ति को रोक देती है और मच्छरों का प्रजनन थम जाता है।

[Question ID = 106][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q61]

1. 1 [Option ID = 421]
2. 2 [Option ID = 422]
3. 3 [Option ID = 423]
4. 4 [Option ID = 424]

2) Solve the following riddle :

"Dead animals I do eat
Making places clean and neat
High up in the sky I fly
Tell the name I am called by "
The solution is

(1) Crow

(2) Pigeon

(3) Woodpecker

(4) Vulture

निम्नलिखित पहेली हल कीजिए :

"मरे जानवर खाकर मैं

जगह साफ कर देता हूँ

ऊँचाइयों पर उड़ता हूँ

बोलो क्या कहलाता हूँ"

इसका हल है

(1) कौआ

(2) कबूतर

(3) कठफोड़वा

(4) गिद्ध

[Question ID = 107][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q62]

1. 1 [Option ID = 425]
2. 2 [Option ID = 426]
3. 3 [Option ID = 427]
4. 4 [Option ID = 428]

3) Consider the following statements regarding bee-keeping in Bihar :

A. The best time to start bee-keeping is October to December.

B. Most of the bees in the hive are worker bees and they do most of the important work for the hive.

C. Every beehive has only one queen bee that lays eggs.

D. There are only a few males in the hive. They make the hive and also look after the baby bees.

The correct statements are

(1) A, B and C

(2) B, C and D

(3) Only A and C

(4) Only B and D

बिहार में मधुमक्खी पालन के बारे में नीचे दिए गए कथनों पर विचार कीजिए :

A. मधुमक्खी पालन आरम्भ करने का सर्वोत्तम समय अक्टूबर से दिसम्बर है।

B. छत्ते में अधिकांश मक्खियाँ काम करने वाली होती हैं और ये ही छत्ते के अधिकांश महत्त्वपूर्ण कार्यों को करती हैं।

C. प्रत्येक छत्ते में केवल एक रानी मक्खी होती है जो अण्डे देती है।

D. छत्ते में केवल कुछ नर मक्खियाँ होती हैं। ये छत्ता बनाती हैं और बच्चों को भी पालती हैं।

इनमें सही कथन हैं

(1) A, B और C

(2) B, C और D

(3) केवल A और C

(4) केवल B और D

[Question ID = 108][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q63]

1. 1 [Option ID = 429]
2. 2 [Option ID = 430]
3. 3 [Option ID = 431]
4. 4 [Option ID = 432]

4) We celebrate different festivals during different phases of moon. Which of the following festival is celebrated on a new moon day ?

(1) Diwali

(2) Holi

(3) Eid

(4) Raksha Bandhan

हम चन्द्रमा की विभिन्न कलाओं के दौरान विभिन्न त्योहार मनाते हैं। निम्नलिखित में से कौन-सा त्योहार नव चन्द्र के दिन मनाया जाता है ?

(1) दीपावली

(2) होली

(3) ईद

(4) रक्षा बंधन

[Question ID = 109][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q64]

1. 1 [Option ID = 433]
2. 2 [Option ID = 434]
3. 3 [Option ID = 435]
4. 4 [Option ID = 436]

5) Select from the following a group of all poisonous snakes found in India :

(1) Indian rat snake, Cobra, Python

(2) Cobra, Common krait, Russel's viper, Sand boa

(3) Cobra, Common krait, Russel's viper, Saw scaled viper

(4) Russel's viper, Saw scaled viper, Common krait, Indian rock python

निम्नलिखित में से, भारत में पाए जाने वाले सभी विषधर सर्पों के समूह का चयन कीजिए :

(1) भारतीय चूहा सर्प, नाग, पायथन (अजगर)

(2) नाग, करैत, दुबोइया, रेत बोआ

(3) नाग, करैत, दुबोइया, अफ़ाई

(4) दुबोइया, अफ़ाई, करैत, भारतीय चट्टान पायथन (अजगर)

[Question ID = 110][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q65]

1. 1 [Option ID = 437]
2. 2 [Option ID = 438]
3. 3 [Option ID = 439]
4. 4 [Option ID = 440]

6) Consider the following statements about "Khejadi" tree :

A. This tree is mainly found in hilly areas.

B. This grows without much water.

C. It is a shady tree and the children like to play in its shade.

D. This tree stores water in its trunk and people use thin pipes to drink this water.

E. People cook and eat its fruits (beans) and use its bark for making medicines.

The correct statements are :

(1) A, B and E

(2) B, C and E

(3) A, D and E

(4) B, C and D

"खेजड़ी" वृक्ष के बारे में निम्नलिखित कथनों पर विचार कीजिए :

A. यह वृक्ष मुख्यतः पर्वतीय क्षेत्रों में पाया जाता है।

B. इसे उगने के लिए अधिक पानी की आवश्यकता नहीं होती है।

C. यह छायादार वृक्ष है और बच्चे इसकी छाया में खेलना पसन्द करते हैं।

D. इस वृक्ष के तने में पानी एकत्र होता है और लोग पतली नली से इस पानी को पीते हैं।

E. लोग इस पेड़ की फलियों की सब्ज़ी बनाते हैं और इसकी छाल से दवाई बनाते हैं।

इनमें से सही कथन हैं :

(1) A, B और E

(2) B, C और E

(3) A, D और E

(4) B, C और D

[Question ID = 111][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q66]

1. 1 [Option ID = 441]
2. 2 [Option ID = 442]
3. 3 [Option ID = 443]
4. 4 [Option ID = 444]

7) Select a group of three petroleum products from the following :

(1) Diesel, Petrol, Ethanol

(2) Plastics, Paints, LPG

(3) Wax, Grease, Rayon

(4) LPG, Coaltar, Wax

निम्नलिखित में से तीन पेट्रोलियम उत्पादों का समूह चुनिए :

(1) डीज़ल, पेट्रोल, एथेनॉल

(2) प्लास्टिक, पेन्ट, एल.पी.जी.

(3) मोम, ग्रीस, रेयॉन

(4) एल.पी.जी., कोलतार, मोम

[Question ID = 112][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q67]

1. 1 [Option ID = 445]
2. 2 [Option ID = 446]
3. 3 [Option ID = 447]
4. 4 [Option ID = 448]

8) You are at a railway station and want to reach your hotel. There is a busy highway between the railway station and the hotel. In order to reach the hotel you first go 100 m due west, then cross a 50 m long zebra-crossing, towards due north, then 500 m due east, and then finally 70 m due north to reach the hotel. With respect to the hotel the direction of the railway station is

(1) North-East

(2) North-West

(3) South-East

(4) South-West

आप रेलवे स्टेशन पर हैं और अपने होटल पहुँचना चाहते हैं। रेलवे स्टेशन और होटल के बीच एक व्यस्त राजमार्ग है। होटल पहुँचने के लिए पहले आप ठीक पश्चिम में 100 मी. चलते हैं, फिर ठीक उत्तर में 50 मी. लम्बा जेबरा-क्रॉसिंग पार करते हैं, फिर ठीक पूर्व में 500 मी. और अन्त में ठीक उत्तर में 70 मी. दूरी चलकर होटल पहुँचते हैं। होटल के सापेक्ष रेलवे स्टेशन की दिशा है

(1) उत्तर-पूर्व

(2) उत्तर-पश्चिम

(3) दक्षिण-पूर्व

(4) दक्षिण-पश्चिम

[Question ID = 113][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q68]

1. 1 [Option ID = 449]
2. 2 [Option ID = 450]
3. 3 [Option ID = 451]
4. 4 [Option ID = 452]

9) An EVS teacher asked her students to drink water that is safe. She is talking about

(1) Fresh water

(2) Ground water

(3) Potable water

(4) Tap water

एक पर्यावरण अध्ययन की अध्यापिका अपने विद्यार्थियों को सुरक्षित पेय जल पीने के लिए कहती है। वह बात कर रही है

(1) ताज़े पानी की

(2) भूमिगत जल की

(3) पेय जल की

(4) नल के पानी की

[Question ID = 114][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q69]

1. 1 [Option ID = 453]
2. 2 [Option ID = 454]
3. 3 [Option ID = 455]
4. 4 [Option ID = 456]

10) Who among the following got the Nobel Prize in Medicine in December 1902, for his work on Malaria ?

(1) Ronald Ross

(2) Alexander Fleming

(3) Leeuwenhoek

(4) Robert Hooke

निम्नलिखित में से किसे मलेरिया पर अपने कार्य के लिए दिसम्बर 1902 में, चिकित्सा के लिए नोबेल पुरस्कार प्राप्त हुआ है ?

(1) रोनाल्ड रॉस

(2) अलेक्ज़ेंडर फ्लेमिंग

(3) लियुवेनहॉक

(4) रॉबर्ट हुक

[Question ID = 115][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q70]

1. 1 [Option ID = 457]
2. 2 [Option ID = 458]
3. 3 [Option ID = 459]
4. 4 [Option ID = 460]

11) The process of cooling due to evaporation is slow when the wind speed

(1) increases and the amount of moisture in air (humidity) is high.

(2) increases and the amount of moisture in air (humidity) is low.

(3) decreases and the amount of moisture in air (humidity) is low.

(4) decreases and the amount of moisture in air (humidity) is high.

वाष्पन के कारण शीतलन की प्रक्रिया तब धीमी होती है जब वायु के बहने की चाल

(1) बढ़ती है और वायु में नमी की मात्रा (जलवाष्प या आर्द्रता) अधिक होती है।

(2) बढ़ती है और वायु में नमी की मात्रा (जलवाष्प या आर्द्रता) कम होती है।

(3) घटती है और वायु में नमी की मात्रा (जलवाष्प या आर्द्रता) कम होती है।

(4) घटती है और वायु में नमी की मात्रा (जलवाष्प या आर्द्रता) अधिक होती है।

[Question ID = 116][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q71]

1. 1 [Option ID = 461]
2. 2 [Option ID = 462]
3. 3 [Option ID = 463]
4. 4 [Option ID = 464]

12) Select from the following a pair of Union Territories of India :

(1) Goa, Puducherry

(2) Mizoram, Ladakh

(3) Delhi, Lakshdweep

(4) Nagaland, Jammu and Kashmir

निम्नलिखित में से भारत के केन्द्र शासित प्रदेशों के युगल को चुनिए :

(1) गोआ, पुदुचेरी

(2) मिज़ोरम, लद्दाख

(3) दिल्ली, लक्षद्वीप

(4) नागालैण्ड, जम्मू और कश्मीर

[Question ID = 117][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q72]

1. 1 [Option ID = 465]
2. 2 [Option ID = 466]
3. 3 [Option ID = 467]
4. 4 [Option ID = 468]

13) Lunar eclipse occurs on a __________ day.

(1) Cresent moon

(2) Quarter moon

(3) Full moon

(4) New moon

चंद्र ग्रहण ____________ के दिन होता है।

(1) बाल चन्द्र

(2) चौथाई चन्द्र

(3) पूर्णिमा

(4) नव चन्द्र

[Question ID = 118][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q73]

1. 1 [Option ID = 469]
2. 2 [Option ID = 470]
3. 3 [Option ID = 471]
4. 4 [Option ID = 472]

14) Which among the following practices of rainwater harvesting originated in Rajasthan ?

(1) Guls

(2) Kuls

(3) Bavdis

(4) Naulas

राजस्थान में उद्भूत वर्षा जल संग्रहण की प्रथा निम्नलिखित में से कौन-सी है ?

(1) गुल

(2) कुल

(3) बावड़ी

(4) नौला

[Question ID = 119][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q74]

1. 1 [Option ID = 473]

2. 2 [Option ID = 474]
3. 3 [Option ID = 475]
4. 4 [Option ID = 476]

15) With respect to the location of the capital of India, the directions of the capital of Odisha (Bhubaneshwar) and the capital of Karnataka (Bangaluru) respectively are

(1) South-East and South

(2) South-West and South-East

(3) South-East and North-West

(4) North-East and South

भारत की राजधानी की स्थिति के सापेक्ष ओडिशा की राजधानी (भुवनेश्वर) और कर्नाटक की राजधानी (बेंगलुरू) की दिशाएँ क्रमश: हैं

(1) दक्षिण-पूर्व और दक्षिण

(2) दक्षिण-पश्चिम और दक्षिण-पूर्व

(3) दक्षिण-पूर्व और उत्तर-पश्चिम

(4) उत्तर-पूर्व और दक्षिण

[Question ID = 120][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q75]

1. 1 [Option ID = 477]
2. 2 [Option ID = 478]
3. 3 [Option ID = 479]
4. 4 [Option ID = 480]

Topic:- EVS_Q76-90_P1_CTET

1) Shahmir takes the students of his class to the museum. During the visit, they observe an old painting showing construction of a fort. Shahmir asks students to see how many men and women are working and the type of work they are doing ? What is Shahmir trying to develop in students ?

A. Observation

B. Analysis

C. Comparison

D. Appreciation

(1) A and B

(2) B and C

(3) C and D

(4) A and D

शाहमीर अपनी कक्षा के विद्यार्थियों को संग्रहालय ले जाता है। भ्रमण के दौरान वे एक पुरानी पेंटिंग देखते हैं, जिसमें एक किले का निर्माण दिखाया हुआ है। शाहमीर विद्यार्थियों से यह देखने का आग्रह करता है कि उसमें कितने पुरुष और महिला कार्य कर रहे हैं, और वे किस प्रकार का काम कर रहे हैं। शाहमीर विद्यार्थियों में क्या विकसित करने का प्रयास कर रहा है ?

A. अवलोकन

B. विश्लेषण

C. तुलना

D. सराहना

(1) A और B

(2) B और C

(3) C और D

(4) A और D

[Question ID = 121][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q76]

1. 1 [Option ID = 481]
2. 2 [Option ID = 482]
3. 3 [Option ID = 483]
4. 4 [Option ID = 484]

2) Thavari was delighted to inform Aparna that this Akha Teej, she is being married, she will get new lehnga sadi, lots of sweets and jewellery and go to another village. Aparna is concerned about this girl studying in class III being married at such a tender age. This usually happens in the village. What should Aparna do to prevent child marriage in her village ?

(1) Inform police and prevent marriage.

(2) Talk to her parents and prevent marriage.

(3) Contact village panchayat representative and prevent marriage.

(4) Invite village community to a school play showing drawbacks of child marriage.

थावरी, अपर्णा को यह बताते हुए बहुत खुश हो रही थी कि इस आखा तीज़ पर उसकी शादी हो रही है, उसे नया लहँगा साड़ी मिलेगा, खूब सारी मिठाई और गहने मिलेंगे और वो दूसरे गाँव जाएगी। अपर्णा इस तीसरी कक्षा में पढ़ने वाली लड़की के इतनी छोटी उम्र में विवाह को लेकर चिंतित है। यह प्रथा अकसर इस गाँव में होती रहती है। अपने गाँव में बाल विवाह प्रथा को रोकने के लिए अपर्णा को क्या करना चाहिए ?

(1) पुलिस को सूचित कर शादी को रोक देना चाहिए।

(2) उसके माता-पिता से बात करके, विवाह को रोक देना चाहिए।

(3) ग्राम पंचायत प्रतिनिधि से बात करके शादी को रोक देना चाहिए।

(4) ग्रामीण समुदाय को स्कूल में आमंत्रित कर बाल विवाह के दुष्परिणामों पर अक्सर नाटक दिखाना चाहिए।

[Question ID = 122][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q77]
1. 1 [Option ID = 485]
2. 2 [Option ID = 486]
3. 3 [Option ID = 487]
4. 4 [Option ID = 488]

3) Which of the following is ***not*** an appropriate approach to teach EVS ?

A. Experimentation

B. Instruction through lectures

C. Story-telling

D. Guided inquiry

E. Discussions

(1) A and C

(2) B

(3) D

(4) E

निम्नलिखित में से कौन-सा ई.वी.एस. के शिक्षण के लिए उपयुक्त उपागम ***नहीं*** है ?

A. प्रयोग करना

B. व्याख्यानों द्वारा शिक्षण

C. कथा-वाचन

D. निर्देशित अन्वेषण

E. विचार-विमर्श

(1) A और C

(2) B

(3) D

(4) E

[Question ID = 123][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q78]
1. 1 [Option ID = 489]
2. 2 [Option ID = 490]
3. 3 [Option ID = 491]
4. 4 [Option ID = 492]

4) A student finds any EVS topic taught in the class difficult to understand and is unable to process it for assessment later. How will you help him/her to learn topics ?

A. Make a mixed peer group while learning.

B. Break the tasks into parts and teach the parts separately.

C. Develop braille lessons for all lessons for him/her.

D. Develop audio lessons for all lessons for him/her.

Choose the correct option.

(1) A and B

(2) B and C

(3) C and D

(4) A and D

एक विद्यार्थी को कक्षा में पढ़ाया गया कोई भी ई.वी.एस. का विषय समझने में मुश्किल होती है तथा वह भावी आकलन के लिए उसे ग्रहण नहीं कर पाता । विषय को सीखने में आप उसकी मदद कैसे करेंगे ?

A. अधिगम के समय एक मिश्रित समकक्ष समूह बनाकर ।

B. कार्यों को हिस्सों में विभाजित करके तथा प्रत्येक हिस्से को अलग-अलग सिखा कर ।

C. उस विद्यार्थी के लिए सभी पाठों के ब्रेल पाठ विकसित करके ।

D. उस विद्यार्थी के लिए सभी पाठों के श्रव्य-पाठ विकसित करके ।

सही विकल्प चुनिए ।

(1) A और B

(2) B और C

(3) C और D

(4) A और D

[Question ID = 124][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q79]

1. 1 [Option ID = 493]
2. 2 [Option ID = 494]
3. 3 [Option ID = 495]
4. 4 [Option ID = 496]

5) Which of the following is the most important objective of EVS teaching ?

(1) Developing conceptual knowledge.

(2) Developing procedural knowledge.

(3) Developing higher order thinking skills.

(4) Developing conceptual understanding.

निम्नलिखित में से कौन-सा पर्यावरण अध्ययन शिक्षण का सर्वाधिक महत्त्वपूर्ण उद्देश्य है ?

(1) अवधारणात्मक ज्ञान का विकास करना।

(2) प्रक्रियागत ज्ञान का विकास करना।

(3) उच्च स्तरीय चिंतन कौशलों का विकास करना।

(4) अवधारणात्मक समझ का विकास करना।

[Question ID = 125][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q80]

1. 1 [Option ID = 497]
2. 2 [Option ID = 498]
3. 3 [Option ID = 499]
4. 4 [Option ID = 500]

6) Which amongst the following represents the learning indicators of EVS learning ?

(1) Observation and reporting

(2) Synthesising

(3) Concern for shared vision

(4) Researching

ई.वी.एस. अधिगम के अधिगम सूचकों/संकेतों को निम्नलिखित में से कौन-सा निरूपित करता है ?

(1) अवलोकन और विवरण देना

(2) संश्लेषण करना

(3) साझा दृष्टिकोण के प्रति संवेदना रखना

(4) अनुसंधान करना

[Question ID = 126][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q81]

1. 1 [Option ID = 501]
2. 2 [Option ID = 502]
3. 3 [Option ID = 503]
4. 4 [Option ID = 504]

7) Which NCF recommended that is the first two years i.e. classes I and II Environmental Studies will look at both the natural and social environment, while in classes III to V there would be separate portion for social studies and general science called Part I and Part II.

(1) NCF 2000

(2) NCF 1988

(3) NCF 1975

(4) NCF 2005

किस राष्ट्रीय पाठ्यचर्या की रूपरेखा ने यह सिफारिश की थी कि पहले दो वर्षों अर्थात् कक्षाएँ I और II, में पर्यावरण अध्ययन में प्राकृतिक एवं सामाजिक वातावरण दोनों सम्मिलित होंगे, जबकि कक्षाओं III से V में, सामाजिक अध्ययन और सामान्य विज्ञान, भाग I और भाग II, पृथक-पृथक भाग होंगे ?

(1) एन.सी.एफ. 2000

(2) एन.सी.एफ. 1988

(3) एन.सी.एफ. 1975

(4) एन.सी.एफ. 2005

[Question ID = 127][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q82]

1. 1 [Option ID = 505]
2. 2 [Option ID = 506]
3. 3 [Option ID = 507]
4. 4 [Option ID = 508]

8) As soon as the interval bell rings, children are filled with joy thinking the mid-day meal to be served and their mouth waters.
This is an example of which of the following types of learning ?

(1) Observational learning

(2) Classical conditioning

(3) Operant conditioning

(4) Instrumental conditioning

जैसे ही इंटरवेल की घंटी बजती है, बच्चे परोसे जाने वाले मध्याह्न भोजन के बारे में सोचकर खुश हो जाते हैं और उनके मुँह में पानी आ जाता है ।
यह सीखने के निम्नलिखित प्रकारों में से किस प्रकार का उदाहरण है ?

(1) प्रेक्षणीय अधिगम

(2) शास्त्रीय अनुबंधन

(3) क्रियाप्रसूत अनुबंधन

(4) यांत्रिक अनुबंधन

[Question ID = 128][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q83]

1. 1 [Option ID = 509]
2. 2 [Option ID = 510]
3. 3 [Option ID = 511]
4. 4 [Option ID = 512]

9) In EVS class V chapter "Super senses", it is given that birds give different warning calls. Which of the following will be the most suitable approach for teaching this ?

(1) Imitating different calls by teachers.

(2) Imitating different calls by students.

(3) Asking students to identify recorded calls.

(4) Taking students to a field visit and listening calls by birds.

पर्यावरण अध्ययन कक्षा पाँचवीं के पाठ "कैसे पहचाना चींटी ने दोस्त को" में यह बताया गया है कि पक्षी अलग-अलग चेतावनी आवाज़ें निकालते हैं । निम्नलिखित में इसे पढ़ाने हेतु सर्वाधिक उपयुक्त विधि कौन-सी होगी ?

(1) शिक्षकों द्वारा विभिन्न आवाज़ों की नकल किया जाना ।

(2) विद्यार्थियों द्वारा विभिन्न आवाज़ों की नकल किया जाना ।

(3) विद्यार्थियों से रिकॉर्ड की गई आवाज़ों को पहचानने के लिए कहना ।

(4) विद्यार्थियों को भ्रमण पर ले जाना और पक्षियों की आवाज़ें सुनने के लिए कहना ।

[Question ID = 129][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q84]

1. 1 [Option ID = 513]
2. 2 [Option ID = 514]
3. 3 [Option ID = 515]
4. 4 [Option ID = 516]

10) Which of the following is/are true with respect to the School Based Assessment ?

A. It is learner-centred.

B. It is teacher-centred.

C. It is diagnostic in nature.

D. Its focus is on evaluation of achievement.

(1) A and C

(2) B and D

(3) A and B

(4) C and D

स्कूल आधारित आकलन के संबंध में निम्नलिखित में से कौन-सा/से सत्य है/हैं ?

A. यह शिक्षार्थी-केंद्रित है।

B. यह शिक्षक-केंद्रित है।

C. यह प्रकृति में नैदानिक है।

D. इसका फोकस उपलब्धि के मूल्यांकन पर है।

(1) A और C

(2) B और D

(3) A और B

(4) C और D

[Question ID = 130][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q85]

1. 1 [Option ID = 517]
2. 2 [Option ID = 518]
3. 3 [Option ID = 519]
4. 4 [Option ID = 520]

11) Which of the following is applicable for Unit Plan ?

(1) It is planning for a subject matter which is a cohesive whole.

(2) It is planning for more than 10 lessons.

(3) It consists of detailing learning activities for each lesson plan.

(4) It is planning teaching-learning for an academic year.

निम्नलिखित में से कौन-सा इकाई योजना के लिए प्रयोज्य है ?

(1) किसी ऐसी विषय-वस्तु के लिए योजना बनाना जो कि समग्र रूप से संबद्ध हो।

(2) 10 से अधिक पाठों के लिए योजना बनाना।

(3) इसमें प्रत्येक पाठ योजना के लिए विस्तृत अधिगम के क्रियाकलाप हैं।

(4) यह एक शैक्षिक सत्र के लिए शिक्षण-अधिगम की योजना बनाना है।

[Question ID = 131][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q86]

1. 1 [Option ID = 521]
2. 2 [Option ID = 522]
3. 3 [Option ID = 523]
4. 4 [Option ID = 524]

12) Which of these is an integral component of Environmental Education at the primary level ?

(1) Children's environment

(2) Textbooks

(3) Linguistic proficiency

(4) Teacher

निम्नलिखित में से कौन-सा, प्राथमिक स्तर पर पर्यावरण शिक्षा का एक अभिन्न घटक है ?

(1) बच्चों का वातावरण

(2) पाठ्यपुस्तकें

(3) भाषिकी योग्यता

(4) शिक्षक

[Question ID = 132][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q87]

1. 1 [Option ID = 525]
2. 2 [Option ID = 526]
3. 3 [Option ID = 527]
4. 4 [Option ID = 528]

13) According to NCF 2005 objectives of teaching EVS at the primary level are :

A. To develop an awareness about environmental issues.

B. To nurture the curiosity and creativity of the child particularly in relation to the natural environment.

C. To enhance children's learning capabilities by providing a concrete learning experience.

D. To provide linear exposure to students.

Choose the correct option :

(1) A, B and C

(2) B, C and D

(3) A, C and D

(4) A, B and D

एन.सी.एफ. 2005 के अनुसार प्राथमिक स्तर पर ई.वी.एस. के शिक्षण के उद्देश्य हैं :

A. पर्यावरणीय विषयों के संबंध में जानकारी का विकास करना।

B. बच्चे की जिज्ञासा और सृजनात्मकता को पोषित करना, विशेष रूप से प्राकृतिक वातावरण के विषय में।

C. बच्चों की अधिगम क्षमताओं को, विशेषकर एक मूर्त अधिगम अनुभव द्वारा बढ़ाना।

D. विद्यार्थियों को एक रेखीय अभिज्ञता देना।

सही विकल्प चुनिए :

(1) A, B और C

(2) B, C और D

(3) A, C और D

(4) A, B और D

[Question ID = 133][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q88]

1. 1 [Option ID = 529]
2. 2 [Option ID = 530]
3. 3 [Option ID = 531]
4. 4 [Option ID = 532]

14) Which of the following is a characteristic of discussion method ?

A. Categorizing students.

B. Improving writing skills of students.

C. Involving interchange of ideas among peers.

D. Enhancing self-confidence is students.

Choose the correct option :

(1) A and B

(2) B and C

(3) C and D

(4) A and D

निम्नलिखित में से कौन-सा परिचर्चा प्रणाली का गुणधर्म है ?

A. विद्यार्थियों को वर्गीकृत करना।

B. विद्यार्थियों के लेखन कौशल को बेहतर बनाना।

C. सहपाठियों में विचारों के आदान-प्रदान को सम्मिलित करना।

D. विद्यार्थियों में आत्मविश्वास बढ़ाना।

सही विकल्प चुनिए :

(1) A और B

(2) B और C

(3) C और D

(4) A और D

[Question ID = 134][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q89]

1. 1 [Option ID = 533]
2. 2 [Option ID = 534]
3. 3 [Option ID = 535]
4. 4 [Option ID = 536]

15) Which of the following will be suitable for transacting the theme “Relationships” in EVS class ?

(1) Role play

(2) Conducting lecture

(3) Experiments

(4) Demonstrations

निम्नलिखित में से कौन-सा ई.वी.एस. कक्षा में “संबंध” थीम के लिए उपयुक्त होगा ?

(1) रोल प्ले

(2) व्याख्यान संचालन

(3) प्रयोग

(4) प्रदर्शन

[Question ID = 135][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_116_Q90]

1. 1 [Option ID = 537]
2. 2 [Option ID = 538]
3. 3 [Option ID = 539]
4. 4 [Option ID = 540]

Topic:- Telugu_Q91-99_L1_P1_CTET

1) **సూచన :** *ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన వ్యాసభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.*

లండన్ మిషనరీ సొసైటీకి చెందిన విలియం క్యారీ భాషల పట్ల తనకున్న అమితమైన శ్రద్ధ వల్ల 1798లో సిరాంపూర్ వచ్చేముందే ప్రెస్సుకొన్నాడు. విల్ కిన్స్ దగ్గర ముద్రణ కళలో ప్రావీణ్యం సంపాదించిన పంచానన్ ను క్యారీ చేరదీశాడు. పంచానన్ మనోహర్ అనే మరో సహచరుడ్ని తెచ్చుకున్నాడు. తొలి రోజుల్లో తెలుగు ముద్రణను వీళ్ళు దాదాపు 40 సంవత్సరాల పాటు సిరాంపూర్ లో కొనసాగించారు.

1804లో ప్రాక్ భాషల్లోకి గ్రంథాలను అనువదించేందుకు సిరాంపూర్ మిషనరీలు ఇంగ్లండు లోని తమ సొసైటీకి ప్రతిపాదనలు సమర్పించారు. వారు అనువాదానికి ప్రతిపాదించిన ఏడు భాషల్లో 'తెలింగ' ఒకటి. 1807 జులై నాటికి సిరాంపూర్ మిషనరీల వారు తెలుగు, పార్సీలతో సహా నాలుగు భాషల్లో గ్రంథాల ముద్రణ కోసం ఫాంటులను ఇంగ్లండులో తయారు చేయించారు. 1812 మార్చి 11వ సిరాంపూర్ ముద్రణ శాల పూర్తిగా అగ్నికి ఆహుతైంది. లండన్ మిషన్ సొసైటీ తరపున జార్జి క్రేన్, ఆగస్టస్ డిగ్రాంజెస్ 1805 జులై 25న విశాఖపట్నం వచ్చారు. వారు తెలుగు నేర్చుకొని నిఘంటు నిర్మాణం, వ్యాకరణ రంగాల్లో చేసిన కృషి బైబిల్ అనువాదానికి దోహదం చేసింది. వీరికి బైబిల్ తెలుగు అనువాదంలో ఆనందరావు అనే వ్యక్తి సహకారం అందించాడు. జార్జి క్రేన్ మరణం, డిగ్రాంజెస్ జబ్బుపడడంతో జాన్ గార్డన్ అను ప్రచారకుడు బైబిల్ ను అనువదించి 1812లో 'దేవుని యొక్క సమస్తమైన వాక్యము', 'సువిశేషము మమ్మును రక్షించే కర్త అయిన యేసుక్రీస్తు యొక్క శుభ సమాచారము' అనే పేరుతో ప్రచురించారు.

1812లో మద్రాసు సెంట్ జార్జి కోటలో కాలేజీకి అనుబంధంగా ప్రెస్సు. ఒక డిపో ఏర్పాటు చేశారు. లాటిన్, ఇంగ్లీషు, తమిళ, తెలుగు భాషల్లో గ్రంథ ప్రచురణ ప్రయత్నాలు ప్రారంభించారు. విలియం బ్రౌన్ వొకాబ్యులరీ వంటివి కొన్నిముద్రణ జరిగిన వాటిలో ఉన్నాయి.

సి.పి. బ్రౌన్ తన తెలుగు-ఇంగ్లీషు నిఘంటువు ప్రవేశికలో తెలుగులో ముద్రణ అభివృద్ధి 1830లోనే జరిగిందని రాశారు. అయితే తెలుగు ముద్రణ తెలుగువారి మధ్య కాకపోయినా 18వ శతాబ్దం పూర్వార్థంలోనే ప్రారంభమైందని చెప్పవచ్చు. 1807లో తెలుగు వ్యాకరణం, 1812లో మామిడి వెంకయ్య 'ఆంధ్రదీపిక', 1816లో ఎ.డి. క్యాంప్ బెల్ తెలుగు వ్యాకరణం, 1819లో రావిపాటి గురుమూర్తి శాస్త్రి 'విక్రమార్క కథలు' ముద్రించబడ్డాయి. ముద్రణ యంత్రాల యుగం పత్రికా ప్రచురణ యుగం కోసమే అన్నట్లుగా పురోగమించింది.

క్రీ.శ. 1450లో జాన్ గుటెన్ బర్గ్ అచ్చు యంత్రాన్ని కనిపెట్టిన 150 ఏళ్ల తరువాత మాత్రమే వార్తాపత్రిక అవతరించింది. క్రీ.శ. 1560కి ముందు వ్యాపారులు లేదా వ్యాపార సంస్థలు తమకు అవసరమైన సమాచారంతో 'న్యూస్ బుక్' రూపంలో పత్రాలను ప్రచురించేవారు.

1560 తరువాత మాత్రమే వీటిని వెలువరించడంలో ఒక క్రమపద్ధతి ఏర్పడింది.

జెమ్స్ ఆగస్టస్ హిక్కి 1780 జనవరి 28వ తేదీన బెంగాల్ లో 'బెంగాల్ గెజిట్' అనే పత్రిక తొలి ప్రతిని విడుదల చేశారు. ఇదే భారతదేశంలో వెలువడిన మొట్టమొదటి పత్రిక. దీనినే 'కలకత్తా జనరల్ అడ్వర్టయిజర్' అని, హిక్కి చేతుల మీదుగా వెలువడేది కావున 'హిక్కీస్ గెజిట్' అని కూడా పిలిచేవారు.

క్రీస్తుశకం 1816లో గంగాధర భట్టాచర్య 'బెగాల్ గెజిట్' అనే బెంగాలీ భాషా పత్రికను ప్రారంభించారు. ఇదే భారతీయ భాషల్లో వెలువడిన మొదటి పత్రిక. ఆ తరువాత క్రైస్తవ మిషనరీలు ప్రచురణలను మరింత విస్తృతంగా వినియోగించుకున్నాయి. భారతీయ బాషా పత్రిక అభివృద్ధికి తొలిరోజుల్లో కృషి చేసిన భారతీయుల్లో రాజరామోహన్ రాయ్ ప్రధానమైనవారు. ఆయన భారతీయులను విమర్శించే విషనరీలను ఎదుర్కొవడానికి 'బ్రహ్మణికల్ మ్యాగజైన్', 'సంవాద కౌముది' పత్రికను ప్రారంభించారు.

మద్రాస్ కు 1818 నాటికి ప్రింటింగ్ మిషన్ రావడంతో తెలుగు ప్రచురణ రంగం కొత్త పుంతలు తొక్కింది. 1825లో క్రైస్తవ మిషనరీ బళ్లారిలో ఒక తెలుగు ప్రెస్ ను ఏర్పాటు చేశాయి. 1820లో మద్రాస్ స్కూల్ బుక్ ఒక స్థిరత్వాన్ని సాధించింది. అయితే 1833 నాటికి తెలుగులో ఒక పత్రిక వుందని దానిపేరు 'మద్రాస్ క్రానికల్' అని అదే తొలిపత్రిక అని కొందరు అనగా 1835లో వెలువడిన 'సత్యదూత' తొలి తెలుగు పత్రిక అని మరికొందరు అంటున్నారు. ఇప్పటి వరకు లభించిన ఆధారాలను బట్టి 1838లో వెలువడిన 'వృత్తాంతి' పత్రికను తొలి తెలుగు పత్రికగా చెబుతున్నారు. అయితే దీని ప్రచురణకర్త వివరాలేవి తెలియవు. ఇది 1842 నాటికల్లా ఆగిపోయింది. 'సయ్యద్ రహమతుల్లా' ఆధ్వర్యంలో 1842 జూన్ 8వ 'వర్తమాన తరంగిణి' అనే మరో తెలుగు వార పత్రిక ప్రారంభమై, 1958లో మూతబడింది. 1848లో 'ఎడ్మండ్ షార్కి' ఆధ్వర్యంలో తొలి తెలుగు మాసపత్రిక 'హితవాది' తరువాత శ్రీయక్షిణి అనే పక్షపత్రిక బళ్లారి మంచి 1863లో వెలువడింది. 1870 తరువాత రాజమహేంద్ర వరం తెలుగు ప్రచురణల రంగానికి కేంద్రంగా విలసిల్లింది. ఇక్కడి నుంచి పలు ప్రచురణలు, పత్రికలు వెలువడ్డాయి.

'వృత్తాంతి పత్రిక' ఏ సంవత్సరం వెలువడింది

(1) 1838

(2) 1835

(3) 1848

(4) 1870

[Question ID = 226][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q91]

1. 1 [Option ID = 901]
2. 2 [Option ID = 902]
3. 3 [Option ID = 903]
4. 4 [Option ID = 904]

2) **సూచన :** *ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన వ్యాసభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.*

లండన్ మిషనరి సొసైటికి చెందిన విలియం క్యారి భాషల పట్ల తనకున్న అమితమైన శ్రద్ధ వల్ల 1798లో సిరాంపూర్ వచ్చేముందే ప్రెస్సుకొన్నాడు. విల్ కిన్స్ దగ్గర ముద్రణ కళలో ప్రావీణ్యం సంపాదించిన పంచానన్ ను క్యారీ చేరదీశాడు. పంచానన్ మనోహర్ అనే మరో సహచరుడ్ని తెచ్చుకున్నాడు. తొలి రోజుల్లో తెలుగు ముద్రణను వీళ్ళు దాదాపు 40 సంవత్సరాల పాటు సిరాంపూర్ లో కొనసాగించారు.

1804లో ప్రాక్ భాషల్లోకి గ్రంథాలను అనువదించేందుకు సిరాంపూర్ మిషనరీలు ఇంగ్లండు లోని తమ సొసైటీకి ప్రతిపాదనలు సమర్పించారు. వారు అనువాదానికి ప్రతిపాదించిన ఏడు భాషల్లో 'తెలింగ' ఒకటి. 1807 జులై నాటికి సిరాంపూర్ మిషనరీల వారు తెలుగు, పార్సీలతో సహా నాలుగు భాషల్లో గ్రంథాల ముద్రణ కోసం ఫాంటులను ఇంగ్లండులో తయారు చేయించారు. 1812 మార్చి 11వ సిరాంపూర్ ముద్రణ శాల పూర్తిగా అగ్నికి ఆహుతైంది.

లండన్ మిషన్ సొసైటీ తరపున జార్జి క్రేన్, ఆగస్టస్ డిగ్రాంజెస్ 1805 జులై 25న విశాఖపట్నం వచ్చారు. వారు తెలుగు నేర్చుకొని నిఘంటు నిర్మాణం, వ్యాకరణ రంగాల్లో చేసిన కృషి బైబిల్ అనువాదానికి దోహదం చేసింది. వీరికి బైబిల్ తెలుగు అనువాదంలో ఆనందరావు అనే వ్యక్తి సహకారం అందించాడు. జార్జి క్రేన్ మరణం, డిగ్రాంజెస్ జబ్బుపడడంతో జాన్ గార్డన్ అను ప్రచారకుడు బైబిల్ ను అనువదించి 1812లో 'దేవుని యొక్క సమస్తమైన వాక్యము', 'సువిశేషము మమ్మును రక్షించే కర్త అయిన యేసుక్రీస్తు యొక్క శుభ సమాచారము' అనే పేరుతో ప్రచురించారు.

1812లో మద్రాసు సెంట్ జార్జి కోటలో కాలేజీకి అనుబంధంగా ప్రెస్సు. ఒక డిపో ఏర్పాటు చేశారు. లాటిన్, ఇంగ్లీషు, తమిళ, తెలుగు భాషల్లో గ్రంథ ప్రచురణ ప్రయత్నాలు ప్రారంభించారు. విలియం బ్రౌన్ వొకాబ్యులరీ వంటివి కొన్నిముద్రణ జరిగిన వాటిలో ఉన్నాయి.

సి.పి. బ్రౌన్ తన తెలుగు-ఇంగ్లీషు నిఘంటువు ప్రవేశికలో తెలుగులో ముద్రణ అభివృద్ధి 1830లోనే జరిగిందని రాశారు. అయితే తెలుగు ముద్రణ తెలుగువారి మధ్య కాకపోయినా 18వ శతాబ్దం పూర్వార్ధంలోనే ప్రారంభమైందని చెప్పవచ్చు. 1807లో తెలుగు వ్యాకరణం, 1812లో మామిడి వెంకయ్య 'ఆంధ్రదీపిక', 1816లో ఎ.డి. క్యాంప్ బెల్ తెలుగు వ్యాకరణం, 1819లో రావిపాటి గురుమూర్తి శాస్త్రి 'విక్రమార్క కథలు' ముద్రించబడ్డాయి. ముద్రణ యంత్రాల యుగం పత్రికా ప్రచురణ యుగం కోసమే అన్నట్లుగా పురోగమించింది.

క్రీ.శ. 1450లో జాన్ గుటెన్ బర్గ్ అచ్చు యంత్రాన్ని కనిపెట్టిన 150 ఏళ్ల తరువాత మాత్రమే వార్తాపత్రిక అవతరించింది. క్రీ.శ. 1560కి ముందు వ్యాపారులు లేదా వ్యాపార సంస్థలు తమకు అవసరమైన సమాచారంతో 'న్యూస్ బుక్' రూపంలో పత్రాలను ప్రచురించేవారు. 1560 తరువాత మాత్రమే వీటిని వెలువరించడంలో ఒక క్రమపద్ధతి ఏర్పడింది.

జెమ్స్ ఆగస్టస్ హిక్కి 1780 జనవరి 28వ తేదీన బెంగాల్ లో 'బెంగాల్ గెజిట్' అనే పత్రిక తొలి ప్రతిని విడుదల చేశారు. ఇదే భారతదేశంలో వెలువడిన మొట్టమొదటి పత్రిక. దీనినే 'కలకత్తా జనరల్ అడ్వర్టయిజర్' అని, హిక్కి చేతుల మీదుగా వెలువడేది కావున 'హిక్కీస్ గెజిట్' అని కూడా పిలిచేవారు.

క్రీస్తుశకం 1816లో గంగాధర భట్టాచర్య 'బెగాల్ గెజిట్' అనే బెంగాలీ భాషా పత్రికను

ప్రారంభించారు. ఇదే భారతీయ భాషల్లో వెలువడిన మొదటి పత్రిక. ఆ తరువాత క్రైస్తవ మిషనరీలు ప్రచురణలను మరింత విస్తృతంగా వినియోగించుకున్నాయి. భారతీయ బాషా పత్రిక అభివృద్ధికి తొలిరోజుల్లో కృషి చేసిన భారతీయుల్లో రాజరామోహన్ రాయ్ ప్రధానమైనవారు. ఆయన భారతీయులను విమర్శించే విషనరీలను ఎదుర్కొవడానికి 'బ్రహ్మాణికల్ మ్యాగజైన్', 'సంవాద కౌముది' పత్రికను ప్రారంభించారు.

మద్రాస్ కు 1818 నాటికి ప్రింటింగ్ మిషన్ రావడంతో తెలుగు ప్రచురణ రంగం కొత్త పుంతలు తొక్కింది. 1825లో క్రైస్తవ మిషనరీ బళ్లారిలో ఒక తెలుగు ప్రెస్ ను ఏర్పాటు చేశాయి. 1820లో మద్రాస్ స్కూల్ బుక్ ఒక స్థిరత్వాన్ని సాధించింది. అయితే 1833 నాటికి తెలుగులో ఒక పత్రిక వుందని దానిపేరు 'మద్రాస్ క్రానికల్' అని అదే తొలిపత్రిక అని కొందరు అనగా 1835లో వెలువడిన 'సత్యదూత' తొలి తెలుగు పత్రిక అని మరికొందరు అంటున్నారు. ఇప్పటి వరకు లభించిన ఆధారాలను బట్టి 1838లో వెలువడిన 'వృత్తాంతి' పత్రికను తొలి తెలుగు పత్రికగా చెబుతున్నారు. అయితే దీని ప్రచురణకర్త వివరాలేవి తెలియవు. ఇది 1842 నాటికల్లా ఆగిపోయింది. 'సయ్యద్ రహమతుల్లా' ఆధ్వర్యంలో 1842 జూన్ 8వ 'వర్తమాన తరంగిణి' అనే మరో తెలుగు వార పత్రిక ప్రారంభమై, 1958లో మూతబడింది. 1848లో 'ఎడ్మండ్ పార్కి' ఆధ్వర్యంలో తొలి తెలుగు మాసపత్రిక 'హితవాది' తరువాత శ్రీయక్షిణి అనే పక్షపత్రిక బళ్లారి మంచి 1863లో వెలువడింది. 1870 తరువాత రాజమహేంద్ర వరం తెలుగు ప్రచురణల రంగానికి కేంద్రంగా విలసిల్లింది. ఇక్కడి నుంచి పలు ప్రచురణలు, పత్రికలు వెలువడ్డాయి.

భారతీయ భాషల్లో వెలువడిన మొదటి పత్రిక

(1) సత్యదూత

(2) వృత్తాంతిని

(3) బెంగాల్ గెజెట్

(4) శ్రీయక్షిణి

[Question ID = 227][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q92]

1. 1 [Option ID = 905]
2. 2 [Option ID = 906]
3. 3 [Option ID = 907]
4. 4 [Option ID = 908]

3) **సూచన :** *ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన వ్యాసభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.*

లండన్ మిషనరీ సొసైటీకి చెందిన విలియం క్యారీ భాషల పట్ల తనకున్న అమితమైన శ్రద్ధ వల్ల 1798లో సిరాంపూర్ వచ్చేముందే ప్రెస్సుకొన్నాడు. విల్ కిన్స్ దగ్గర ముద్రణ కళలో ప్రావీణ్యం సంపాదించిన పంచానన్ ను క్యారీ చేరదీశాడు. పంచానన్ మనోహర్ అనే మరో సహచరుడ్ని తెచ్చుకున్నాడు. తొలి రోజుల్లో తెలుగు ముద్రణను వీళ్ళు దాదాపు 40 సంవత్సరాల పాటు సిరాంపూర్ లో కొనసాగించారు.

1804లో ప్రాక్ భాషల్లోకి గ్రంథాలను అనువదించేందుకు సిరాంపూర్ మిషనరీలు ఇంగ్లండు

లి న తమ సొంత ప్రతిపాదనలు సమర్పించాయి. వారు అనువాదానికి ప్రతిపాదించిన ఏడు భాషల్లో 'తెలింగ' ఒకటి. 1807 జులై నాటికి సిరాంపూర్ మిషనరీల వారు తెలుగు, పార్సీలతో సహా నాలుగు భాషల్లో గ్రంథాల ముద్రణ కోసం ఫాంటులను ఇంగ్లండులో తయారు చేయించారు. 1812 మార్చి 11వ సిరాంపూర్ ముద్రణ శాల పూర్తిగా అగ్నికి ఆహుతైంది.

లండన్ మిషన్ సొసైటీ తరపున జార్జి క్రేన్, ఆగస్టస్ డిగ్రాంజెస్ 1805 జులై 25న విశాఖపట్నం వచ్చారు. వారు తెలుగు నేర్చుకొని నిఘంటు నిర్మాణం, వ్యాకరణ రంగాల్లో చేసిన కృషి బైబిల్ అనువాదానికి దోహదం చేసింది. వీరికి బైబిల్ తెలుగు అనువాదంలో ఆనందరావు అనే వ్యక్తి సహకారం అందించాడు. జార్జి క్రేన్ మరణం, డిగ్రాంజెస్ జబ్బుపడడంతో జాన్ గార్డన్ అను ప్రచారకుడు బైబిల్ ను అనువదించి 1812లో 'దేవుని యొక్క సమస్తమైన వాక్యము', 'సువిశేషము మమ్ముకను రక్షించే కర్త అయిన యేసుక్రీస్తు యొక్క శుభ సమాచారము' అనే పేరుతో ప్రచురించారు.

1812లో మద్రాసు సెంట్ జార్జి కోటలో కాలేజీకి అనుబంధంగా ప్రెస్సు. ఒక డిపో ఏర్పాటు చేశారు. లాటిన్, ఇంగ్లీషు, తమిళ, తెలుగు భాషల్లో గ్రంథ ప్రచురణ ప్రయత్నాలు ప్రారంభించారు. విలియం బ్రౌన్ వొకాబ్యులరీ వంటివి కొన్నిముద్రణ జరిగిన వాటిలో ఉన్నాయి.

సి.పి. బ్రౌన్ తన తెలుగు-ఇంగ్లీషు నిఘంటువు ప్రవేశికలో తెలుగులో ముద్రణ అభివృద్ధి 1830లోనే జరిగిందని రాశారు. అయితే తెలుగు ముద్రణ తెలుగువారి మధ్య కాకపోయినా 18వ శతాబ్దం పూర్వార్థంలోనే ప్రారంభమైందని చెప్పవచ్చు. 1807లో తెలుగు వ్యాకరణం, 1812లో మామిడి వెంకయ్య 'ఆంధ్రదీపిక', 1816లో ఎ.డి. క్యాంప్ బెల్ తెలుగు వ్యాకరణం, 1819లో రావిపాటి గురుమూర్తి శాస్త్రి 'విక్రమార్క కథలు' ముద్రించబడ్డాయి. ముద్రణ యంత్రాల యుగం పత్రికా ప్రచురణ యుగం కోసమే అన్నట్లుగా పురోగమించింది.

క్రీ.శ. 1450లో జాన్ గుటెన్ బర్గ్ అచ్చు యంత్రాన్ని కనిపెట్టిన 150 ఏళ్ల తరువాత మాత్రమే వార్తాపత్రిక అవతరించింది. క్రీ.శ. 1560కి ముందు వ్యాపారులు లేదా వ్యాపార సంస్థలు తమకు అవసరమైన సమాచారంతో 'న్యూస్ బుక్' రూపంలో పత్రాలను ప్రచురించేవారు. 1560 తరువాత మాత్రమే వీటిని వెలువరించడంలో ఒక క్రమపద్ధతి ఏర్పడింది.

జెమ్స్ ఆగస్టస్ హిక్కి 1780 జనవరి 28వ తేదీన బెంగాల్ లో 'బెంగాల్ గెజిట్' అనే పత్రిక తొలి ప్రతిని విడుదల చేశారు. ఇదే భారతదేశంలో వెలువడిన మొట్టమొదటి పత్రిక. దీనినే 'కలకత్తా జనరల్ అడ్వర్టయిజర్' అని, హిక్కి చేతుల మీదుగా వెలువడేది కావున 'హిక్కీస్ గెజిట్' అని కూడా పిలిచేవారు.

క్రీస్తుశకం 1816లో గంగాధర భట్టాచర్య 'బెగాల్ గెజిట్' అనే బెంగాలీ భాషా పత్రికను ప్రారంభించారు. ఇదే భారతీయ భాషల్లో వెలువడిన మొదటి పత్రిక. ఆ తరువాత క్రైస్తవ మిషనరీలు ప్రచురణలను మరింత విస్తృతంగా వినియోగించుకున్నాయి. భారతీయ బాషా పత్రిక అభివృద్ధికి తొలిరోజుల్లో కృషి చేసిన భారతీయుల్లో రాజరామోహన్ రాయ్ ప్రధానమైనవారు. ఆయన భారతీయులను విమర్శించే విషనరీలను ఎదుర్కోవడానికి 'బ్రహ్మణికల్ మ్యాగజైన్', 'సంవాద కౌముది' పత్రికను ప్రారంభించారు.

మద్రాస్ కు 1818 నాటికి ప్రింటింగ్ మిషన్ రావడంతో తెలుగు ప్రచురణ రంగం కొత్త పుంతలు

తొక్కింది. 1825లో క్రైస్తవ మిషనరీ బళ్లారిలో ఒక తెలుగు ప్రెస్ ను ఏర్పాటు చేశాయి. 1820లో మద్రాస్ స్కూల్ బుక్ ఒక స్థిరత్వాన్ని సాధించింది. అయితే 1833 నాటికి తెలుగులో ఒక పత్రిక వుందని దానిపేరు 'మద్రాస్ క్రానికల్' అని అదే తొలిపత్రిక అని కొందరు అనగా 1835లో వెలువడిన 'సత్యదూత' తొలి తెలుగు పత్రిక అని మరికొందరు అంటున్నారు. ఇప్పటి వరకు లభించిన ఆధారాలను బట్టి 1838లో వెలువడిన 'వృత్తాంతి' పత్రికను తొలి తెలుగు పత్రికగా చెబుతున్నారు. అయితే దీని ప్రచురణకర్త వివరాలేవి తెలియవు. ఇది 1842 నాటికల్లా ఆగిపోయింది. 'సయ్యద్ రహమతుల్లా' ఆధ్వర్యంలో 1842 జూన్ 8వ 'వర్తమాన తరంగిణి' అనే మరో తెలుగు వార పత్రిక ప్రారంభమై, 1958లో మూతబడింది. 1848లో 'ఎడ్మండ్ పార్కి' ఆధ్వర్యంలో తొలి తెలుగు మాసపత్రిక 'హితవాది' తరువాత శ్రీయక్షిణి అనే పక్షపత్రిక బళ్లారి మంచి 1863లో వెలువడింది. 1870 తరువాత రాజమహేంద్ర వరం తెలుగు ప్రచురణల రంగానికి కేంద్రంగా విలసిల్లింది. ఇక్కడి నుంచి పలు ప్రచురణలు, పత్రికలు వెలువడ్డాయి.

'బెంగాల్ గెజిట్' పత్రిక విడుదల చేసిన సంవత్సరం

(1) 1780 జనవరి 28

(2) 1812 మార్చి 12

(3) 1807 జులై

(4) 1805 జులై 25

[Question ID = 228][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q93]

1. 1 [Option ID = 909]
2. 2 [Option ID = 910]
3. 3 [Option ID = 911]
4. 4 [Option ID = 912]

4) **సూచన :** *ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన వ్యాసభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.*

లండన్ మిషనరీ సొసైటీకి చెందిన విలియం క్యారీ భాషల పట్ల తనకున్న అమితమైన శ్రద్ధ వల్ల 1798లో సిరాంపూర్ వచ్చేముందే ప్రెస్సుకొన్నాడు. విల్ కిన్స్ దగ్గర ముద్రణ కళలో ప్రావీణ్యం సంపాదించిన పంచానన్ ను క్యారీ చేరదీశాడు. పంచానన్ మనోహర్ అనే మరో సహచరుడ్ని తెచ్చుకున్నాడు. తొలి రోజుల్లో తెలుగు ముద్రణను వీళ్ళు దాదాపు 40 సంవత్సరాల పాటు సిరాంపూర్ లో కొనసాగించారు.

1804లో ప్రాక్ భాషల్లోకి గ్రంథాలను అనువదించేందుకు సిరాంపూర్ మిషనరీలు ఇంగ్లండు లోని తమ సొసైటీకి ప్రతిపాదనలు సమర్పించారు. వారు అనువాదానికి ప్రతిపాదించిన ఏడు భాషల్లో 'తెలింగ' ఒకటి. 1807 జులై నాటికి సిరాంపూర్ మిషనరీల వారు తెలుగు, పార్సీలతో సహా నాలుగు భాషల్లో గ్రంథాల ముద్రణ కోసం ఫాంటులను ఇంగ్లండులో తయారు చేయించారు. 1812 మార్చి 11వ సిరాంపూర్ ముద్రణ శాల పూర్తిగా అగ్నికి ఆహుతైంది. లండన్ మిషన్ సొసైటీ తరపున జార్జి క్రేన్, ఆగస్టస్ డిగ్రాంజెస్ 1805 జులై 25న విశాఖపట్నం వచ్చారు. వారు తెలుగు నేర్చుకొని నిఘంటు నిర్మాణం, వ్యాకరణ రంగాల్లో

ఆనందరావు అనే వ్యక్తి సహకారం అందించాడు. జార్జి క్రేన్ మరణం, డిగ్రాంజెస్ జబ్బుపడడంతో జాన్ గార్డన్ అను ప్రచారకుడు బైబిల్ ను అనువదించి 1812లో 'దేవుని యొక్క సమస్తమైన వాక్యము', 'సువిశేషము మమ్మును రక్షించే కర్త అయిన యేసుక్రీస్తు యొక్క శుభ సమాచారము' అనే పేరుతో ప్రచురించారు.

1812లో మద్రాసు సెంట్ జార్జి కోటలో కాలేజీకి అనుబంధంగా ప్రెస్సు. ఒక డిపో ఏర్పాటు చేశారు. లాటిన్, ఇంగ్లీషు, తమిళ, తెలుగు భాషల్లో గ్రంథ ప్రచురణ ప్రయత్నాలు ప్రారంభించారు. విలియం బ్రౌన్ వొకాబ్యులరీ వంటివి కొన్నిముద్రణ జరిగిన వాటిలో ఉన్నాయి.

సి.పి. బ్రౌన్ తన తెలుగు-ఇంగ్లీషు నిఘంటువు ప్రవేశికలో తెలుగులో ముద్రణ అభివృద్ధి 1830లోనే జరిగిందని రాశారు. అయితే తెలుగు ముద్రణ తెలుగువారి మధ్య కాకపోయినా 18వ శతాబ్దం పూర్వార్ధంలోనే ప్రారంభమైందని చెప్పవచ్చు. 1807లో తెలుగు వ్యాకరణం, 1812లో మామిడి వెంకయ్య 'ఆంధ్రదీపిక', 1816లో ఎ.డి. క్యాంప్ బెల్ తెలుగు వ్యాకరణం, 1819లో రావిపాటి గురుమూర్తి శాస్త్రి 'విక్రమార్క కథలు' ముద్రించబడ్డాయి. ముద్రణ యంత్రాల యుగం పత్రికా ప్రచురణ యుగం కోసమే అన్నట్లుగా పురోగమించింది.

క్రీ.శ. 1450లో జాన్ గుటెన్ బర్గ్ అచ్చు యంత్రాన్ని కనిపెట్టిన 150 ఏళ్ల తరువాత మాత్రమే వార్తాపత్రిక అవతరించింది. క్రీ.శ. 1560కి ముందు వ్యాపారులు లేదా వ్యాపార సంస్థలు తమకు అవసరమైన సమాచారంతో 'న్యూస్ బుక్' రూపంలో పత్రాలను ప్రచురించేవారు. 1560 తరువాత మాత్రమే వీటిని వెలువరించడంలో ఒక క్రమపద్ధతి ఏర్పడింది.

జెమ్స్ ఆగస్టస్ హిక్కి 1780 జనవరి 28వ తేదీన బెంగాల్ లో 'బెంగాల్ గెజిట్' అనే పత్రిక తొలి ప్రతిని విడుదల చేశారు. ఇదే భారతదేశంలో వెలువడిన మొట్టమొదటి పత్రిక. దీనినే 'కలకత్తా జనరల్ అడ్వర్టయిజర్' అని, హిక్కి చేతుల మీదుగా వెలువడేది కావున 'హిక్కీస్ గెజిట్' అని కూడా పిలిచేవారు.

క్రీస్తుశకం 1816లో గంగాధర భట్టాచర్య 'బెగాల్ గెజిట్' అనే బెంగాలీ భాషా పత్రికను ప్రారంభించారు. ఇదే భారతీయ భాషల్లో వెలువడిన మొదటి పత్రిక. ఆ తరువాత క్రైస్తవ మిషనరీలు ప్రచురణలను మరింత విస్తృతంగా వినియోగించుకున్నాయి. భారతీయ బాషా పత్రిక అభివృద్ధికి తొలిరోజుల్లో కృషి చేసిన భారతీయుల్లో రాజరామోహన్ రాయ్ ప్రధానమైనవారు. ఆయన భారతీయులను విమర్శించే విషనరీలను ఎదుర్కొవడానికి 'బ్రహ్మనికల్ మ్యాగజైన్', 'సంవాద కౌముది' పత్రికను ప్రారంభించారు.

మద్రాస్ కు 1818 నాటికి ప్రింటింగ్ మిషన్ రావడంతో తెలుగు ప్రచురణ రంగం కొత్త పుంతలు తొక్కింది. 1825లో క్రైస్తవ మిషనరీ బళ్లారిలో ఒక తెలుగు ప్రెస్ ను ఏర్పాటు చేశాయి. 1820లో మద్రాస్ స్కూల్ బుక్ ఒక స్థిరత్వాన్ని సాధించింది. అయితే 1833 నాటికి తెలుగులో ఒక పత్రిక వుందని దానిపేరు 'మద్రాస్ క్రానికల్' అని అదే తొలిపత్రిక అని కొందరు అనగా 1835లో వెలువడిన 'సత్యదూత' తొలి తెలుగు పత్రిక అని మరికొందరు అంటున్నారు. ఇప్పటి వరకు లభించిన ఆధారాలను బట్టి 1838లో వెలువడిన 'వృత్తాంతి' పత్రికను తొలి తెలుగు పత్రికగా చెబుతున్నారు. అయితే దీని ప్రచురణకర్త వివరాలేవి

తెలియదు. ఇది 1842 నాటికల్లా ఆగిపోయింది. సయ్యద్ రహమతుల్లా ఆధ్వర్యంలో 1842 జూన్ 8వ 'వర్తమాన తరంగిణి' అనే మరో తెలుగు వార పత్రిక ప్రారంభమై, 1958లో మూతబడింది. 1848లో 'ఎడ్మండ్ షార్కి' ఆధ్వర్యంలో తొలి తెలుగు మాసపత్రిక 'హితవాది' తరువాత శ్రీయక్షిణి అనే పక్షపత్రిక బళ్లారి నుంచి 1863లో వెలువడింది. 1870 తరువాత రాజమహేంద్ర వరం తెలుగు ప్రచురణల రంగానికి కేంద్రంగా విలసిల్లింది. ఇక్కడి నుంచి పలు ప్రచురణలు, పత్రికలు వెలువడ్డాయి.

బ్రౌన్ ప్రకారం తెలుగులో ముద్రణ అభివృద్ధి ఎప్పుడు జరిగింది

(1) 1812

(2) 1830

(3) 1816

(4) 1819

[Question ID = 229][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q94]

1. 1 [Option ID = 913]
2. 2 [Option ID = 914]
3. 3 [Option ID = 915]
4. 4 [Option ID = 916]

5) **సూచన :** *ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన వ్యాసభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.*

లండన్ మిషనరీ సొసైటీకి చెందిన విలియం క్యారీ భాషల పట్ల తనకున్న అమితమైన శ్రద్ధ వల్ల 1798లో సిరాంపూర్ వచ్చేముందే ప్రెస్సుకొన్నాడు. విల్ కిన్స్ దగ్గర ముద్రణ కళలో ప్రావీణ్యం సంపాదించిన పంచానన్ ను క్యారీ చేరదీశాడు. పంచానన్ మనోహర్ అనే మరో సహచరుడ్ని తెచ్చుకున్నాడు. తొలి రోజుల్లో తెలుగు ముద్రణను వీళ్ళు దాదాపు 40 సంవత్సరాల పాటు సిరాంపూర్ లో కొనసాగించారు.

1804లో ప్రాక్ భాషల్లోకి గ్రంథాలను అనువదించేందుకు సిరాంపూర్ మిషనరీలు ఇంగ్లండు లోని తమ సొసైటీకి ప్రతిపాదనలు సమర్పించారు. వారు అనువాదానికి ప్రతిపాదించిన ఏడు భాషల్లో 'తెలింగ' ఒకటి. 1807 జులై నాటికి సిరాంపూర్ మిషనరీల వారు తెలుగు, పార్సీలతో సహా నాలుగు భాషల్లో గ్రంథాల ముద్రణ కోసం ఫాంటులను ఇంగ్లండులో తయారు చేయించారు. 1812 మార్చి 11వ సిరాంపూర్ ముద్రణ శాల పూర్తిగా అగ్నికి ఆహుతైంది.

లండన్ మిషన్ సొసైటీ తరపున జార్జి క్రేన్, ఆగస్టస్ డిగ్రాంజెస్ 1805 జులై 25న విశాఖపట్నం వచ్చారు. వారు తెలుగు నేర్చుకొని నిఘంటు నిర్మాణం, వ్యాకరణ రంగాల్లో చేసిన కృషి బైబిల్ అనువాదానికి దోహదం చేసింది. వీరికి బైబిల్ తెలుగు అనువాదంలో ఆనందరావు అనే వ్యక్తి సహకారం అందించాడు. జార్జి క్రేన్ మరణం, డిగ్రాంజెస్ జబ్బుపడడంతో జాన్ గార్డన్ అను ప్రచారకుడు బైబిల్ ను అనువదించి 1812లో 'దేవుని యొక్క సమస్తమైన వాక్యము', 'సువిశేషము మమ్ముని రక్షించే కర్త అయిన యేసుక్రీస్తు యొక్క శుభ సమాచారము' అనే పేరుతో ప్రచురించారు.

1812లో మద్రాసు సెంట్ జార్జి కోటలో కాలేజీకి అనుబంధంగా ప్రెస్సు. ఒక డిపో ఏర్పాటు చేశారు. లాటిన్, ఇంగ్లీషు, తమిళ, తెలుగు భాషల్లో గ్రంథ ప్రచురణ ప్రయత్నాలు

ప్రారంభించారు. విలియం బ్రౌన్ వొకాబ్యులరీ వంటివి కొన్నిముద్రణ జరిగిన వాటిలో ఉన్నాయి.

సి.పి. బ్రౌన్ తన తెలుగు-ఇంగ్లీషు నిఘంటువు ప్రవేశికలో తెలుగులో ముద్రణ అభివృద్ధి 1830లోనే జరిగిందని రాశారు. అయితే తెలుగు ముద్రణ తెలుగువారి మధ్య కాకపోయినా 18వ శతాబ్దం పూర్వార్థంలోనే ప్రారంభమైందని చెప్పవచ్చు. 1807లో తెలుగు వ్యాకరణం, 1812లో మామిడి వెంకయ్య 'ఆంధ్రదీపిక', 1816లో ఎ.డి. క్యాంప్ బెల్ తెలుగు వ్యాకరణం, 1819లో రావిపాటి గురుమూర్తి శాస్త్రి 'విక్రమార్క కథలు' ముద్రించబడ్డాయి. ముద్రణ యంత్రాల యుగం పత్రికా ప్రచురణ యుగం కోసమే అన్నట్లుగా పురోగమించింది.

క్రీ.శ. 1450లో జాన్ గుటెన్ బర్గ్ అచ్చు యంత్రాన్ని కనిపెట్టిన 150 ఏళ్ల తరువాత మాత్రమే వార్తాపత్రిక అవతరించింది. క్రీ.శ. 1560కి ముందు వ్యాపారులు లేదా వ్యాపార సంస్థలు తమకు అవసరమైన సమాచారంతో 'న్యూస్ బుక్' రూపంలో పత్రాలను ప్రచురించేవారు. 1560 తరువాత మాత్రమే వీటిని వెలువరించడంలో ఒక క్రమపద్ధతి ఏర్పడింది.

జెమ్స్ ఆగస్టస్ హిక్కి 1780 జనవరి 28వ తేదీన బెంగాల్ లో 'బెంగాల్ గెజిట్' అనే పత్రిక తొలి ప్రతిని విడుదల చేశారు. ఇదే భారతదేశంలో వెలువడిన మొట్టమొదటి పత్రిక. దీనినే 'కలకత్తా జనరల్ అడ్వర్టయిజర్' అని, హిక్కి చేతుల మీదుగా వెలువడేది కావున 'హిక్కీస్ గెజిట్' అని కూడా పిలిచేవారు.

క్రీస్తుశకం 1816లో గంగాధర భట్టాచర్య 'బెగాల్ గెజిట్' అనే బెంగాలీ భాషా పత్రికను ప్రారంభించారు. ఇదే భారతీయ భాషల్లో వెలువడిన మొదటి పత్రిక. ఆ తరువాత క్రైస్తవ మిషనరీలు ప్రచురణలను మరింత విస్తృతంగా వినియోగించుకున్నాయి. భారతీయ బాషా పత్రిక అభివృద్ధికి తొలిరోజుల్లో కృషి చేసిన భారతీయుల్లో రాజరామోహన్ రాయ్ ప్రధానమైనవారు. ఆయన భారతీయులను విమర్శించే విషనరీలను ఎదుర్కొవడానికి 'బ్రహ్మణికల్ మ్యాగజైన్', 'సంవాద కౌముది' పత్రికను ప్రారంభించారు.

మద్రాస్ కు 1818 నాటికి ప్రింటింగ్ మిషన్ రావడంతో తెలుగు ప్రచురణ రంగం కొత్త పుంతలు తొక్కింది. 1825లో క్రైస్తవ మిషనరీ బళ్లారిలో ఒక తెలుగు ప్రెస్ ను ఏర్పాటు చేశాయి. 1820లో మద్రాస్ స్కూల్ బుక్ ఒక స్థిరత్వాన్ని సాధించింది. అయితే 1833 నాటికి తెలుగులో ఒక పత్రిక వుందని దానిపేరు 'మద్రాస్ క్రానికల్' అని అదే తొలిపత్రిక అని కొందరు అనగా 1835లో వెలువడిన 'సత్యదూత' తొలి తెలుగు పత్రిక అని మరికొందరు అంటున్నారు. ఇప్పటి వరకు లభించిన ఆధారాలను బట్టి 1838లో వెలువడిన 'వృత్తాంతి' పత్రికను తొలి తెలుగు పత్రికగా చెబుతున్నారు. అయితే దీని ప్రచురణకర్త వివరాలేవి తెలియవు. ఇది 1842 నాటికల్లా ఆగిపోయింది. 'సయ్యద్ రహమతుల్లా' ఆధ్వర్యంలో 1842 జూన్ 8వ 'వర్తమాన తరంగిణి' అనే మరో తెలుగు వార పత్రిక ప్రారంభమై, 1958లో మూతబడింది. 1848లో 'ఎడ్మండ్ పార్కి' ఆధ్వర్యంలో తొలి తెలుగు మాసపత్రిక 'హితవాది' తరువాత శ్రీయక్షిణి అనే పక్షపత్రిక బళ్లారి నుంచి 1863లో వెలువడింది. 1870 తరువాత రాజమహేంద్ర వరం తెలుగు ప్రచురణల రంగానికి కేంద్రంగా విలసిల్లింది. ఇక్కడి నుంచి పలు ప్రచురణలు, పత్రికలు వెలువడ్డాయి.

అచ్చు యంత్రం కనిపెట్టబడిన సంవత్సరం

(1) 1798

(2) 1870

(3) 1807

(4) క్రీ.శ. 1450

[Question ID = 230][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q95]

1. 1 [Option ID = 917]
2. 2 [Option ID = 918]
3. 3 [Option ID = 919]
4. 4 [Option ID = 920]

6) **సూచన :** *ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన వ్యాసభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.*

లండన్ మిషనరీ సొసైటీకి చెందిన విలియం క్యారీ భాషల పట్ల తనకున్న అమితమైన శ్రద్ధ వల్ల 1798లో సిరాంపూర్ వచ్చేముందే ప్రెస్సుకొన్నాడు. విల్ కిన్స్ దగ్గర ముద్రణ కళలో ప్రావీణ్యం సంపాదించిన పంచానన్ ను క్యారీ చేరదీశాడు. పంచానన్ మనోహర్ అనే మరో సహచరుణ్ని తెచ్చుకున్నాడు. తొలి రోజుల్లో తెలుగు ముద్రణను వీళ్ళు దాదాపు 40 సంవత్సరాల పాటు సిరాంపూర్ లో కొనసాగించారు.

1804లో ప్రాక్ భాషల్లోకి గ్రంథాలను అనువదించేందుకు సిరాంపూర్ మిషనరీలు ఇంగ్లండు లోని తమ సొసైటీకి ప్రతిపాదనలు సమర్పించారు. వారు అనువాదానికి ప్రతిపాదించిన ఏడు భాషల్లో 'తెలింగ' ఒకటి. 1807 జులై నాటికి సిరాంపూర్ మిషనరీల వారు తెలుగు, పార్సీలతో సహా నాలుగు భాషల్లో గ్రంథాల ముద్రణ కోసం ఫాంటులను ఇంగ్లండులో తయారు చేయించారు. 1812 మార్చి 11వ సిరాంపూర్ ముద్రణ శాల పూర్తిగా అగ్నికి ఆహుతైంది.

లండన్ మిషన్ సొసైటీ తరపున జార్జి క్రేన్, ఆగస్టస్ డిగ్రాంజెస్ 1805 జులై 25న విశాఖపట్నం వచ్చారు. వారు తెలుగు నేర్చుకొని నిఘంటు నిర్మాణం, వ్యాకరణ రంగాల్లో చేసిన కృషి బైబిల్ అనువాదానికి దోహదం చేసింది. వీరికి బైబిల్ తెలుగు అనువాదంలో ఆనందరావు అనే వ్యక్తి సహకారం అందించాడు. జార్జి క్రేన్ మరణం, డిగ్రాంజెస్ జబ్బుపడడంతో జాన్ గార్డన్ అను ప్రచారకుడు బైబిల్ ను అనువదించి 1812లో 'దేవుని యొక్క సమస్తమైన వాక్యము', 'సువిశేషము మమ్మును రక్షించే కర్త అయిన యేసుక్రీస్తు యొక్క శుభ సమాచారము' అనే పేరుతో ప్రచురించారు.

1812లో మద్రాసు సెంట్ జార్జి కోటలో కాలేజీకి అనుబంధంగా ప్రెస్సు. ఒక డిపో ఏర్పాటు చేశారు. లాటిన్, ఇంగ్లీషు, తమిళ, తెలుగు భాషల్లో గ్రంథ ప్రచురణ ప్రయత్నాలు ప్రారంభించారు. విలియం బ్రౌన్ వొకాబ్యులరీ వంటివి కొన్నిముద్రణ జరిగిన వాటిలో ఉన్నాయి.

సి.పి. బ్రౌన్ తన తెలుగు-ఇంగ్లీషు నిఘంటువు ప్రవేశికలో తెలుగులో ముద్రణ అభివృద్ధి 1830లోనే జరిగిందని రాశారు. అయితే తెలుగు ముద్రణ తెలుగువారి మధ్య కాకపోయినా 18వ శతాబ్దం పూర్వార్థంలోనే ప్రారంభమైందని చెప్పవచ్చు. 1807లో తెలుగు వ్యాకరణం, 1812లో మామిడి వెంకయ్య 'ఆంధ్రదీపిక', 1816లో ఎ.డి. క్యాంప్ బెల్ తెలుగు వ్యాకరణం,

1819లో రావిపాటి గురుమూర్తి శాస్త్రి 'విక్రమార్క కథలు' ముద్రించబడ్డాయి. ముద్రణ యంత్రాల యుగం పత్రికా ప్రచురణ యుగం కోసమే అన్నట్లుగా పురోగమించింది.

క్రీ.శ. 1450లో జాన్ గుటెన్ బర్గ్ అచ్చు యంత్రాన్ని కనిపెట్టిన 150 ఏళ్ల తరువాత మాత్రమే వార్తాపత్రిక అవతరించింది. క్రీ.శ. 1560కి ముందు వ్యాపారులు లేదా వ్యాపార సంస్థలు తమకు అవసరమైన సమాచారంతో 'న్యూస్ బుక్' రూపంలో పత్రాలను ప్రచురించేవారు. 1560 తరువాత మాత్రమే వీటిని వెలువరించడంలో ఒక క్రమపద్ధతి ఏర్పడింది.

జెమ్స్ ఆగస్టస్ హిక్కి 1780 జనవరి 28వ తేదీన బెంగాల్ లో 'బెంగాల్ గెజిట్' అనే పత్రిక తొలి ప్రతిని విడుదల చేశారు. ఇదే భారతదేశంలో వెలువడిన మొట్టమొదటి పత్రిక. దీనిసే 'కలకత్తా జనరల్ అడ్వర్టయిజర్' అని, హక్కి చేతుల మీదుగా వెలువడేది కావున 'హిక్కీస్ గెజిట్' అని కూడా పిలిచేవారు.

క్రీస్తుశకం 1816లో గంగాధర భట్టాచర్య 'బెగాల్ గెజిట్' అనే బెంగాలీ భాషా పత్రికను ప్రారంభించారు. ఇదే భారతీయ భాషల్లో వెలువడిన మొదటి పత్రిక. ఆ తరువాత క్రైస్తవ మిషనరీలు ప్రచురణలను మరింత విస్తృతంగా వినియోగించుకున్నాయి. భారతీయ బాషా పత్రిక అభివృద్ధికి తొలిరోజుల్లో కృషి చేసిన భారతీయుల్లో రాజరామోహన్ రాయ్ ప్రధానమైనవారు. ఆయన భారతీయులను విమర్శించే విషనరీలను ఎదుర్కోవడానికి 'బ్రహ్మణికల్ మ్యాగజైన్', 'సంవాద కౌముది' పత్రికను ప్రారంభించారు.

మద్రాస్ కు 1818 నాటికి ప్రింటింగ్ మిషన్ రావడంతో తెలుగు ప్రచురణ రంగం కొత్త పుంతలు తొక్కింది. 1825లో క్రైస్తవ మిషనరీ బళ్లారిలో ఒక తెలుగు ప్రెస్ ను ఏర్పాటు చేశాయి. 1820లో మద్రాస్ స్కూల్ బుక్ ఒక స్థిరత్వాన్ని సాధించింది. అయితే 1833 నాటికి తెలుగులో ఒక పత్రిక వుందని దానిపేరు 'మద్రాస్ క్రానికల్' అని అదే తొలిపత్రిక అని కొందరు అనగా 1835లో వెలువడిన 'సత్యదూత' తొలి తెలుగు పత్రిక అని మరికొందరు అంటున్నారు. ఇప్పటి వరకు లభించిన ఆధారాలను బట్టి 1838లో వెలువడిన 'వృత్తాంతి' పత్రికను తొలి తెలుగు పత్రికగా చెబుతున్నారు. అయితే దీని ప్రచురణకర్త వివరాలేవి తెలియవు. ఇది 1842 నాటికల్లా ఆగిపోయింది. 'సయ్యద్ రహమతుల్లా' ఆధ్వర్యంలో 1842 జూన్ 8వ 'వర్తమాన తరంగిణి' అనే మరో తెలుగు వార పత్రిక ప్రారంభమై, 1958లో మూతబడింది. 1848లో 'ఎడ్మండ్ పార్కి' ఆధ్వర్యంలో తొలి తెలుగు మాసపత్రిక 'హితవాది' తరువాత శ్రీయక్షిణి అనే పక్షపత్రిక బళ్లారి మంచి 1863లో వెలువడింది. 1870 తరువాత రాజమహేంద్ర వరం తెలుగు ప్రచురణల రంగానికి కేంద్రంగా విలసిల్లింది. ఇక్కడి నుంచి పలు ప్రచురణలు, పత్రికలు వెలువడ్డాయి.

'సంవాద కౌముది' పత్రికను ప్రారంభించినవారు

(1) గంగాధర భట్టాచార్య

(2) రాజారామ మోహన్ రాయ్

(3) సి.పి. బ్రౌన్

(4) రావిపాటి గురుమూర్తి

[Question ID = 231][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q96]
1. 1 [Option ID = 921]
2. 2 [Option ID = 922]
3. 3 [Option ID = 923]
4. 4 [Option ID = 924]

7) **సూచన :** *ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన వ్యాసభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.*

లండన్ మిషనరీ సొసైటీకి చెందిన విలియం క్యారీ భాషల పట్ల తనకున్న అమితమైన శ్రద్ధ వల్ల 1798లో సిరాంపూర్ వచ్చేముందే ప్రెస్సుకొన్నాడు. విల్ కిన్స్ దగ్గర ముద్రణ కళలో ప్రావీణ్యం సంపాదించిన పంచానన్ ను క్యారీ చేరదీశాడు. పంచానన్ మనోహర్ అనే మరో సహచరుడ్ని తెచ్చుకున్నాడు. తొలి రోజుల్లో తెలుగు ముద్రణను వీళ్ళు దాదాపు 40 సంవత్సరాల పాటు సిరాంపూర్ లో కొనసాగించారు.

1804లో ప్రాక్ భాషల్లోకి గ్రంథాలను అనువదించేందుకు సిరాంపూర్ మిషనరీలు ఇంగ్లండు లోని తమ సొసైటీకి ప్రతిపాదనలు సమర్పించారు. వారు అనువాదానికి ప్రతిపాదించిన ఏడు భాషల్లో 'తెలింగ' ఒకటి. 1807 జులై నాటికి సిరాంపూర్ మిషనరీల వారు తెలుగు, పార్సీలతో సహా నాలుగు భాషల్లో గ్రంథాల ముద్రణ కోసం ఫాంటులను ఇంగ్లండులో తయారు చేయించారు. 1812 మార్చి 11వ సిరాంపూర్ ముద్రణ శాల పూర్తిగా అగ్నికి ఆహుతైంది.

లండన్ మిషన్ సొసైటీ తరపున జార్జి క్రేన్, ఆగస్టస్ డిగ్రాంజెస్ 1805 జులై 25న విశాఖపట్నం వచ్చారు. వారు తెలుగు నేర్చుకొని నిఘంటు నిర్మాణం, వ్యాకరణ రంగాల్లో చేసిన కృషి బైబిల్ అనువాదానికి దోహదం చేసింది. వీరికి బైబిల్ తెలుగు అనువాదంలో ఆనందరావు అనే వ్యక్తి సహకారం అందించాడు. జార్జి క్రేన్ మరణం, డిగ్రాంజెస్ జబ్బుపడడంతో జాన్ గార్డన్ అను ప్రచారకుడు బైబిల్ ను అనువదించి 1812లో 'దేవుని యొక్క సమస్తమైన వాక్యము', 'సువిశేషము మమ్మును రక్షించే కర్త అయిన యేసుక్రీస్తు యొక్క శుభ సమాచారము' అనే పేరుతో ప్రచురించారు.

1812లో మద్రాసు సెంట్ జార్జి కోటలో కాలేజీకి అనుబంధంగా ప్రెస్సు. ఒక డిపో ఏర్పాటు చేశారు. లాటిన్, ఇంగ్లీషు, తమిళ, తెలుగు భాషల్లో గ్రంథ ప్రచురణ ప్రయత్నాలు ప్రారంభించారు. విలియం బ్రౌన్ వొకాబ్యులరీ వంటివి కొన్నిముద్రణ జరిగిన వాటిలో ఉన్నాయి.

సి.పి. బ్రౌన్ తన తెలుగు-ఇంగ్లీషు నిఘంటువు ప్రవేశికలో తెలుగులో ముద్రణ అభివృద్ధి 1830లోనే జరిగిందని రాశారు. అయితే తెలుగు ముద్రణ తెలుగువారి మధ్య కాకపోయినా 18వ శతాబ్దం పూర్వార్థంలోనే ప్రారంభమైందని చెప్పవచ్చు. 1807లో తెలుగు వ్యాకరణం, 1812లో మామిడి వెంకయ్య 'ఆంధ్రదీపిక', 1816లో ఎ.డి. క్యాంప్ బెల్ తెలుగు వ్యాకరణం, 1819లో రావిపాటి గురుమూర్తి శాస్త్రి 'విక్రమార్క కథలు' ముద్రించబడ్డాయి. ముద్రణ యంత్రాల యుగం పత్రికా ప్రచురణ యుగం కోసమే అన్నట్లుగా పురోగమించింది.

క్రీ.శ. 1450లో జాన్ గుటెన్ బర్గ్ అచ్చు యంత్రాన్ని కనిపెట్టిన 150 ఏళ్ల తరువాత మాత్రమే వార్తాపత్రిక అవతరించింది. క్రీ.శ. 1560కి ముందు వ్యాపారులు లేదా వ్యాపార సంస్థలు తమకు అవసరమైన సమాచారంతో 'న్యూస్ బుక్' రూపంలో పత్రాలను ప్రచురించేవారు. 1560 తరువాత మాత్రమే వీటిని వెలువరించడంలో ఒక క్రమపద్ధతి ఏర్పడింది.

జెమ్స్ ఆగస్టస్ హిక్కి 1780 జనవరి 28వ తేదీన బెంగాల్ లో 'బెంగాల్ గెజిట్' అనే పత్రిక తొలి ప్రతిని విడుదల చేశారు. ఇదే భారతదేశంలో వెలువడిన మొట్టమొదటి పత్రిక. దీనినే 'కలకత్తా జనరల్ అడ్వర్టయిజర్' అని, హిక్కి చేతుల మీదుగా వెలువడేది కావున 'హిక్కీస్ గెజిట్' అని కూడా పిలిచేవారు.

క్రీస్తుశకం 1816లో గంగాధర భట్టాచర్య 'బెగాల్ గెజిట్' అనే బెంగాలీ భాషా పత్రికను ప్రారంభించారు. ఇదే భారతీయ భాషల్లో వెలువడిన మొదటి పత్రిక. ఆ తరువాత క్రైస్తవ మిషనరీలు ప్రచురణలను మరింత విస్తృతంగా వినియోగించుకున్నాయి. భారతీయ బాషా పత్రిక అభివృద్ధికి తొలిరోజుల్లో కృషి చేసిన భారతీయుల్లో రాజరామోహన్ రాయ్ ప్రధానమైనవారు. ఆయన భారతీయులను విమర్శించే విషనరీలను ఎదుర్కొవడానికి 'బ్రహ్మణికల్ మ్యాగజైన్', 'సంవాద కౌముది' పత్రికను ప్రారంభించారు.

మద్రాస్ కు 1818 నాటికి ప్రింటింగ్ మిషన్ రావడంతో తెలుగు ప్రచురణ రంగం కొత్త పుంతలు తొక్కింది. 1825లో క్రైస్తవ మిషనరీ బళ్లారిలో ఒక తెలుగు ప్రెస్ ను ఏర్పాటు చేశాయి. 1820లో మద్రాస్ స్కూల్ బుక్ ఒక స్థిరత్వాన్ని సాధించింది. అయితే 1833 నాటికి తెలుగులో ఒక పత్రిక వుందని దానిపేరు 'మద్రాస్ క్రానికల్' అని అదే తొలిపత్రిక అని కొందరు అనగా 1835లో వెలువడిన 'సత్యదూత' తొలి తెలుగు పత్రిక అని మరికొందరు అంటున్నారు. ఇప్పటి వరకు లభించిన ఆధారాలను బట్టి 1838లో వెలువడిన 'వృత్తాంతి' పత్రికను తొలి తెలుగు పత్రికగా చెబుతున్నారు. అయితే దీని ప్రచురణకర్త వివరాలేవి తెలియవు. ఇది 1842 నాటికల్లా ఆగిపోయింది. 'సయ్యద్ రహమతుల్లా' ఆధ్వర్యంలో 1842 జూన్ 8వ 'వర్తమాన తరంగిణి' అనే మరో తెలుగు వార పత్రిక ప్రారంభమై, 1958లో మూతబడింది. 1848లో 'ఎడ్మండ్ పార్కి' ఆధ్వర్యంలో తొలి తెలుగు మాసపత్రిక 'హితవాది' తరువాత శ్రీయక్షిణి అనే పక్షపత్రిక బళ్లారి మంచి 1863లో వెలువడింది. 1870 తరువాత రాజమహేంద్ర వరం తెలుగు ప్రచురణల రంగానికి కేంద్రంగా విలసిల్లింది. ఇక్కడి నుంచి పలు ప్రచురణలు, పత్రికలు వెలువడ్డాయి.

తెలుగు ప్రెస్సును బళ్లారిలో ఏ సంవత్సరం ఏర్పాటు చేశారు

(1) 1816

(2) 1818

(3) 1825

(4) 1835

[Question ID = 232][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q97]

1. 1 [Option ID = 925]
2. 2 [Option ID = 926]
3. 3 [Option ID = 927]
4. 4 [Option ID = 928]

8) **సూచన :** *ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన వ్యాసభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.*

లండన్ మిషనరీ సొసైటీకి చెందిన విలియం క్యారీ భాషల పట్ల తనకున్న అమితమైన శ్రద్ధ

వల్ల 1798లో సిరాంపూర్ వచ్చేముందే ప్రెస్సుకొన్నాడు. విల్ కిన్స్ దగ్గర ముద్రణ కళలో ప్రావీణ్యం సంపాదించిన పంచానన్ ను క్యారీ చేరదీశాడు. పంచానన్ మనోహార్ అనే మరో సహచరుడ్ని తెచ్చుకున్నాడు. తొలి రోజుల్లో తెలుగు ముద్రణను వీళ్ళు దాదాపు 40 సంవత్సరాల పాటు సిరాంపూర్ లో కొనసాగించారు.

1804లో ప్రాక్ భాషల్లోకి గ్రంథాలను అనువదించేందుకు సిరాంపూర్ మిషనరీలు ఇంగ్లండు లోని తమ సొసైటీకి ప్రతిపాదనలు సమర్పించారు. వారు అనువాదానికి ప్రతిపాదించిన ఏడు భాషల్లో 'తెలింగ' ఒకటి. 1807 జులై నాటికి సిరాంపూర్ మిషనరీల వారు తెలుగు, పార్సీలతో సహా నాలుగు భాషల్లో గ్రంథాల ముద్రణ కోసం ఫాంటులను ఇంగ్లండులో తయారు చేయించారు. 1812 మార్చి 11వ సిరాంపూర్ ముద్రణ శాల పూర్తిగా అగ్నికి ఆహుతైంది.

లండన్ మిషన్ సొసైటీ తరపున జార్జి క్రేన్, ఆగస్టస్ డిగ్రాంజెస్ 1805 జులై 25న విశాఖపట్నం వచ్చారు. వారు తెలుగు నేర్చుకొని నిఘంటు నిర్మాణం, వ్యాకరణ రంగాల్లో చేసిన కృషి బైబిల్ అనువాదానికి దోహదం చేసింది. వీరికి బైబిల్ తెలుగు అనువాదంలో ఆనందరావు అనే వ్యక్తి సహకారం అందించాడు. జార్జి క్రేన్ మరణం, డిగ్రాంజెస్ జబ్బుపడడంతో జాన్ గార్డన్ అను ప్రచారకుడు బైబిల్ ను అనువదించి 1812లో 'దేవుని యొక్క సమస్తమైన వాక్యము', 'సువిశేషము మమ్మును రక్షించే కర్త అయిన యేసుక్రీస్తు యొక్క శుభ సమాచారము' అనే పేరుతో ప్రచురించారు.

1812లో మద్రాసు సెంట్ జార్జి కోటలో కాలేజీకి అనుబంధంగా ప్రెస్సు. ఒక డిపో ఏర్పాటు చేశారు. లాటిన్, ఇంగ్లీషు, తమిళ, తెలుగు భాషల్లో గ్రంథ ప్రచురణ ప్రయత్నాలు ప్రారంభించారు. విలియం బ్రౌన్ వొకాబ్యులరీ వంటివి కొన్నిముద్రణ జరిగిన వాటిలో ఉన్నాయి.

సి.పి. బ్రౌన్ తన తెలుగు-ఇంగ్లీషు నిఘంటువు ప్రవేశికలో తెలుగులో ముద్రణ అభివృద్ధి 1830లోనే జరిగిందని రాశారు. అయితే తెలుగు ముద్రణ తెలుగువారి మధ్య కాకపోయినా 18వ శతాబ్దం పూర్వార్థంలోనే ప్రారంభమైందని చెప్పవచ్చు. 1807లో తెలుగు వ్యాకరణం, 1812లో మామిడి వెంకయ్య 'ఆంధ్రదీపిక', 1816లో ఎ.డి. క్యాంప్ బెల్ తెలుగు వ్యాకరణం, 1819లో రావిపాటి గురుమూర్తి శాస్త్రి 'విక్రమార్క కథలు' ముద్రించబడ్డాయి. ముద్రణ యంత్రాల యుగం పత్రికా ప్రచురణ యుగం కోసమే అన్నట్లుగా పురోగమించింది.

క్రీ.శ. 1450లో జాన్ గుటెన్ బర్గ్ అచ్చు యంత్రాన్ని కనిపెట్టిన 150 ఏళ్ల తరువాత మాత్రమే వార్తాపత్రిక అవతరించింది. క్రీ.శ. 1560కి ముందు వ్యాపారులు లేదా వ్యాపార సంస్థలు తమకు అవసరమైన సమాచారంతో 'న్యూస్ బుక్' రూపంలో పత్రాలను ప్రచురించేవారు. 1560 తరువాత మాత్రమే వీటిని వెలువరించడంలో ఒక క్రమపద్ధతి ఏర్పడింది.

జెమ్స్ ఆగస్టస్ హిక్కి 1780 జనవరి 28వ తేదీన బెంగాల్ లో 'బెంగాల్ గెజిట్' అనే పత్రిక తొలి ప్రతిని విడుదల చేశారు. ఇదే భారతదేశంలో వెలువడిన మొట్టమొదటి పత్రిక. దీనిసే 'కలకత్తా జనరల్ అడ్వర్టయిజర్' అని, హిక్కి చేతుల మీదుగా వెలువడేది కావున 'హిక్కీస్ గెజిట్' అని కూడా పిలిచేవారు.

క్రీస్తుశకం 1816లో గంగాధర భట్టాచర్య 'బెగాల్ గెజిట్' అనే బెంగాలీ భాషా పత్రికను ప్రారంభించారు. ఇదే భారతీయ భాషల్లో వెలువడిన మొదటి పత్రిక. ఆ తరువాత క్రైస్తవ

మిషనరీలు ప్రచురణలను మరింత విస్తృతంగా వినియోగించుకున్నాయి. భారతీయ బాషా పత్రిక అభివృద్ధికి తొలిరోజుల్లో కృషి చేసిన భారతీయుల్లో రాజరామోహన్ రాయ్ ప్రధానమైనవారు. ఆయన భారతీయులను విమర్శించే మిషనరీలను ఎదుర్కోవడానికి 'బ్రహ్మణికల్ మ్యాగజైన్', 'సంవాద కౌముది' పత్రికను ప్రారంభించారు.

మద్రాస్ కు 1818 నాటికి ప్రింటింగ్ మిషన్ రావడంతో తెలుగు ప్రచురణ రంగం కొత్త పుంతలు తొక్కింది. 1825లో క్రైస్తవ మిషనరీ బళ్లారిలో ఒక తెలుగు ప్రెస్ ను ఏర్పాటు చేశాయి. 1820లో మద్రాస్ స్కూల్ బుక్ ఒక స్థిరత్వాన్ని సాధించింది. అయితే 1833 నాటికి తెలుగులో ఒక పత్రిక వుందని దానిపేరు 'మద్రాస్ క్రానికల్' అని అదే తొలిపత్రిక అని కొందరు అనగా 1835లో వెలువడిన 'సత్యదూత' తొలి తెలుగు పత్రిక అని మరికొందరు అంటున్నారు. ఇప్పటి వరకు లభించిన ఆధారాలను బట్టి 1838లో వెలువడిన 'వృత్తాంతి' పత్రికను తొలి తెలుగు పత్రికగా చెబుతున్నారు. అయితే దీని ప్రచురణకర్త వివరాలేవి తెలియవు. ఇది 1842 నాటికల్లా ఆగిపోయింది. 'సయ్యద్ రహమతుల్లా' ఆధ్వర్యంలో 1842 జూన్ 8వ 'వర్తమాన తరంగిణి' అనే మరో తెలుగు వార పత్రిక ప్రారంభమై, 1958లో మూతబడింది. 1848లో 'ఎడ్మండ్ షార్కి' ఆధ్వర్యంలో తొలి తెలుగు మాసపత్రిక 'హితవాది' తరువాత శ్రీయక్షిణి అనే పక్షపత్రిక బళ్లారి నుంచి 1863లో వెలువడింది. 1870 తరువాత రాజమహేంద్ర వరం తెలుగు ప్రచురణల రంగానికి కేంద్రంగా విలసిల్లింది. ఇక్కడి నుంచి పలు ప్రచురణలు, పత్రికలు వెలువడ్డాయి.

'న్యూస్ బుక్' రూపంలో పత్రాలను ఎవరు ప్రచురించేవారు

(1) వ్యాపారులు లేదా వ్యాపారసంస్థలు

(2) మిషనరీలు

(3) గుటిన్ బర్గ్

(4) గంగాధర భట్టాచార్య

[Question ID = 233][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q98]

1. 1 [Option ID = 929]
2. 2 [Option ID = 930]
3. 3 [Option ID = 931]
4. 4 [Option ID = 932]

9) ***సూచన :*** *ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన వ్యాసభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.*

లండన్ మిషనరీ సొసైటీకి చెందిన విలియం క్యారీ భాషల పట్ల తనకున్న అమితమైన శ్రద్ధ వల్ల 1798లో సిరాంపూర్ వచ్చేముందే ప్రెస్సుకొన్నాడు. విల్ కిన్స్ దగ్గర ముద్రణ కళలో ప్రావీణ్యం సంపాదించిన పంచానన్ ను క్యారీ చేరదీశాడు. పంచానన్ మనోహర్ అనే మరో సహచరుడ్ని తెచ్చుకున్నాడు. తొలి రోజుల్లో తెలుగు ముద్రణను వీళ్ళు దాదాపు 40 సంవత్సరాల పాటు సిరాంపూర్ లో కొనసాగించారు.

1804లో ప్రాక్ భాషల్లోకి గ్రంథాలను అనువదించేందుకు సిరాంపూర్ మిషనరీలు ఇంగ్లండు లోని తమ సొసైటీకి ప్రతిపాదనలు సమర్పించారు. వారు అనువాదానికి ప్రతిపాదించిన ఏడు

భాషల్లో 'తెలింగ' ఒకటి. 1807 జులై నాటికి సిరాంపూర్ మిషనరీల వారు తెలుగు, పార్సీలతో సహా నాలుగు భాషల్లో గ్రంథాల ముద్రణ కోసం ఫాంటులను ఇంగ్లండులో తయారు చేయించారు. 1812 మార్చి 11వ సిరాంపూర్ ముద్రణ శాల పూర్తిగా అగ్నికి ఆహుతైంది.
లండన్ మిషన్ సొసైటీ తరపున జార్జి క్రేన్, ఆగస్టస్ డిగ్రాంజెస్ 1805 జులై 25న విశాఖపట్నం వచ్చారు. వారు తెలుగు నేర్చుకొని నిఘంటు నిర్మాణం, వ్యాకరణ రంగాల్లో చేసిన కృషి బైబిల్ అనువాదానికి దోహదం చేసింది. వీరికి బైబిల్ తెలుగు అనువాదంలో ఆనందరావు అనే వ్యక్తి సహకారం అందించాడు. జార్జి క్రేన్ మరణం, డిగ్రాంజెస్ జబ్బుపడడంతో జాన్ గార్డన్ అను ప్రచారకుడు బైబిల్ ను అనువదించి 1812లో 'దేవుని యొక్క సమస్తమైన వాక్యము', 'సువిశేషము మమ్ముమను రక్షించే కర్త అయిన యేసుక్రీస్తు యొక్క శుభ సమాచారము' అనే పేరుతో ప్రచురించారు.
1812లో మద్రాసు సెంట్ జార్జి కోటలో కాలేజీకి అనుబంధంగా ప్రెస్సు. ఒక డిపో ఏర్పాటు చేశారు. లాటిన్, ఇంగ్లీషు, తమిళ, తెలుగు భాషల్లో గ్రంథ ప్రచురణ ప్రయత్నాలు ప్రారంభించారు. విలియం బ్రౌన్ వొకాబ్యులరీ వంటివి కొన్నిముద్రణ జరిగిన వాటిలో ఉన్నాయి.
సి.పి. బ్రౌన్ తన తెలుగు-ఇంగ్లీషు నిఘంటువు ప్రవేశికలో తెలుగులో ముద్రణ అభివృద్ధి 1830లోనే జరిగిందని రాశారు. అయితే తెలుగు ముద్రణ తెలుగువారి మధ్య కాకపోయినా 18వ శతాబ్దం పూర్వార్థంలోనే ప్రారంభమైందని చెప్పవచ్చు. 1807లో తెలుగు వ్యాకరణం, 1812లో మామిడి వెంకయ్య 'ఆంధ్రదీపిక', 1816లో ఎ.డి. క్యాంప్ బెల్ తెలుగు వ్యాకరణం, 1819లో రావిపాటి గురుమూర్తి శాస్త్రి 'విక్రమార్క కథలు' ముద్రించబడ్డాయి. ముద్రణ యంత్రాల యుగం పత్రికా ప్రచురణ యుగం కోసమే అన్నట్లుగా పురోగమించింది.
క్రీ.శ. 1450లో జాన్ గుటెన్ బర్గ్ అచ్చు యంత్రాన్ని కనిపెట్టిన 150 ఏళ్ల తరువాత మాత్రమే వార్తాపత్రిక అవతరించింది. క్రీ.శ. 1560కి ముందు వ్యాపారులు లేదా వ్యాపార సంస్థలు తమకు అవసరమైన సమాచారంతో 'న్యూస్ బుక్' రూపంలో పత్రాలను ప్రచురించేవారు. 1560 తరువాత మాత్రమే వీటిని వెలువరించడంలో ఒక క్రమపద్ధతి ఏర్పడింది.
జెమ్స్ ఆగస్టస్ హిక్కి 1780 జనవరి 28వ తేదీన బెంగాల్ లో 'బెంగాల్ గెజిట్' అనే పత్రిక తొలి ప్రతిని విడుదల చేశారు. ఇదే భారతదేశంలో వెలువడిన మొట్టమొదటి పత్రిక. దీనిసే 'కలకత్తా జనరల్ అడ్వర్టయిజర్' అని, హక్కి చేతుల మీదుగా వెలువడేది కావున 'హిక్కీస్ గెజిట్' అని కూడా పిలిచేవారు.
క్రీస్తుశకం 1816లో గంగాధర భట్టాచర్య 'బెగాల్ గెజిట్' అనే బెంగాలీ భాషా పత్రికను ప్రారంభించారు. ఇదే భారతీయ భాషల్లో వెలువడిన మొదటి పత్రిక. ఆ తరువాత క్రైస్తవ మిషనరీలు ప్రచురణలను మరింత విస్తృతంగా వినియోగించుకున్నాయి. భారతీయ బాషా పత్రిక అభివృద్ధికి తొలిరోజుల్లో కృషి చేసిన భారతీయుల్లో రాజరామోహన్ రాయ్ ప్రధానమైనవారు. ఆయన భారతీయులను విమర్శించే విషనరీలను ఎదుర్కొవడానికి 'బ్రహ్మనికల్ మ్యాగజైన్', 'సంవాద కౌముది' పత్రికను ప్రారంభించారు.
మద్రాస్ కు 1818 నాటికి ప్రింటింగ్ మిషన్ రావడంతో తెలుగు ప్రచురణ రంగం కొత్త పుంతలు తొక్కింది. 1825లో కెసవ మిషనరీ బళారిలో ఒక తెలుగు ప్రెస్ ను ఏర్పాటు చేశాయి.

1820లో మద్రాస్ స్కూల్ బుక్ ఒక స్థిరత్వాన్ని సాధించింది. అయితే 1833 నాటికి తెలుగులో ఒక పత్రిక వుందని దానిపేరు 'మద్రాస్ క్రానికల్' అని అదే తొలిపత్రిక అని కొందరు అనగా 1835లో వెలువడిన 'సత్యదూత' తొలి తెలుగు పత్రిక అని మరికొందరు అంటున్నారు. ఇప్పటి వరకు లభించిన ఆధారాలను బట్టి 1838లో వెలువడిన 'వృత్తాంతి' పత్రికను తొలి తెలుగు పత్రికగా చెబుతున్నారు. అయితే దీని ప్రచురణకర్త వివరాలేవి తెలియవు. ఇది 1842 నాటికల్లా ఆగిపోయింది. 'సయ్యద్ రహమతుల్లా' ఆధ్వర్యంలో 1842 జూన్ 8వ 'వర్తమాన తరంగిణి' అనే మరో తెలుగు వార పత్రిక ప్రారంభమై, 1958లో మూతబడింది. 1848లో 'ఎడ్మండ్ పార్కి' ఆధ్వర్యంలో తొలి తెలుగు మాసపత్రిక 'హితవాది' తరువాత శ్రీయక్షిణి అనే పక్షపత్రిక బళ్లారి నుంచి 1863లో వెలువడింది. 1870 తరువాత రాజమహేంద్ర వరం తెలుగు ప్రచురణల రంగానికి కేంద్రంగా విలసిల్లింది. ఇక్కడి నుంచి పలు ప్రచురణలు, పత్రికలు వెలువడ్డాయి.

'విక్రమార్క కథలు' ముద్రింపబడిన సంవత్సరం

(1) 1819

(2) 1816

(3) 1830

(4) 1560

[Question ID = 234][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q99]

1. 1 [Option ID = 933]
2. 2 [Option ID = 934]
3. 3 [Option ID = 935]
4. 4 [Option ID = 936]

Topic:- Telugu_Q100-105_L1_P1_CTET

1) **సూచన :** *ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన పద్యభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.*

అలరులతోడ నవ్వుచు నయంబున మొగ్గలతోడ నాడుచున్
దలిరులతోడ సోలుచు మదభ్రమరంబులతోడఁ బాడుచున్
నెలమిఁ బికాళితోడ నెలుఁగించుచుఁ జిల్కలతోడఁ బల్కుచున్
నలి వనకేళి సల్పి రెలనాఁగలు తీఁగలతోఁ బెనంగుచున్.

పద్యంలోని అలంకారము

(1) స్వభావోక్తి

(2) శ్లేషోక్తి

(3) వినోక్తి

(4) లోకోక్తి

[Question ID = 235][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q100]

1. 1 [Option ID = 937]

2. 2 [Option ID = 938]
3. 3 [Option ID = 939]
4. 4 [Option ID = 940]

2) **సూచన :** *ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన పద్యభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.*

అలరులతోడ నవ్వుచు నయంబున మొగ్గలతోడ నాడుచున్
దలిరులతోడ నోలుచు మదభ్రమరంబులతోడఁ బాడుచున్
నెలమిఁ బికాలితోడ నెలుఁగించుచుఁ జిల్కలతోడఁ బల్కుచున్
నలి వనకేళి సల్పి రెలనాఁగలు తీఁగలతోఁ బెనంగుచున్.

'పికాలి' అనగా

(1) చిలుకల వరుస

(2) కోకిలముల వరుస

(3) తుమ్మెదల వరుస

(4) పూవుల వరుస

[Question ID = 236][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q101]
1. 1 [Option ID = 941]
2. 2 [Option ID = 942]
3. 3 [Option ID = 943]
4. 4 [Option ID = 944]

3) **సూచన :** *ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన పద్యభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.*

అలరులతోడ నవ్వుచు నయంబున మొగ్గలతోడ నాడుచున్
దలిరులతోడ నోలుచు మదభ్రమరంబులతోడఁ బాడుచున్
నెలమిఁ బికాలితోడ నెలుఁగించుచుఁ జిల్కలతోడఁ బల్కుచున్
నలి వనకేళి సల్పి రెలనాఁగలు తీఁగలతోఁ బెనంగుచున్.

ఉత్సాహంగా వనవిహారం సల్పిందెవరు

(1) ఎలనాగలు

(2) అలరులు

(3) మొగ్గలు

(4) చిలుకలు

[Question ID = 237][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q102]
1. 1 [Option ID = 945]
2. 2 [Option ID = 946]
3. 3 [Option ID = 947]
4. 4 [Option ID = 948]

4) **సూచన :** ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన పద్యభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.

అలరులతోడ నవ్వుచు నయంబున మొగ్గలతోడ నాడుచున్
దలిరులతోడ నోలుచు మదభ్రమరంబులతోడఁ బాడుచున్
నెలమిఁ బికాలితోడ నెలుఁగించుచుఁ జిల్కలతోడఁ బల్కుచున్
నలి వనకేళి సల్పి రెలనాఁగలు తీఁగలతోఁ బెనంగుచున్.

భ్రమరములతో చేసిన క్రియ

(1) నవ్వుట

(2) ఆడుట

(3) పారవశ్యము చెందుట

(4) పాడుట

[Question ID = 238][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q103]

1. 1 [Option ID = 949]
2. 2 [Option ID = 950]
3. 3 [Option ID = 951]
4. 4 [Option ID = 952]

5) **సూచన :** ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన పద్యభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.

అలరులతోడ నవ్వుచు నయంబున మొగ్గలతోడ నాడుచున్
దలిరులతోడ నోలుచు మదభ్రమరంబులతోడఁ బాడుచున్
నెలమిఁ బికాలితోడ నెలుఁగించుచుఁ జిల్కలతోడఁ బల్కుచున్
నలి వనకేళి సల్పి రెలనాఁగలు తీఁగలతోఁ బెనంగుచున్.

'అలరులు' పదానికి అర్థం

(1) తీగెలు

(2) తుమ్మెదలు

(3) అందములు

(4) పూవులు

[Question ID = 239][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q104]

1. 1 [Option ID = 953]
2. 2 [Option ID = 954]
3. 3 [Option ID = 955]
4. 4 [Option ID = 956]

6) **సూచన :** ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన పద్యభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.

అలరులతోడ నవ్వుచు నయంబున మొగ్గలతోడ నాడుచున్
దలిరులతోడ నోలుచు మదభ్రమరంబులతోడఁ బాడుచున్
నెలమిఁ బికాలితోడ నెలుఁగించుచుఁ జిల్కలతోడఁ బల్కుచున్
నలి వనకేళి సల్పి రెలనాఁగలు తీఁగలతోఁ బెనంగుచున్.

పద్యంలోని ఛందస్సు

(1) చంపకమాల

(2) ఉత్పలమాల

(3) ఉత్సాహము

(4) స్రగ్ధర

[Question ID = 240][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q105]

1. 1 [Option ID = 957]
2. 2 [Option ID = 958]
3. 3 [Option ID = 959]
4. 4 [Option ID = 960]

Topic:- Telugu_Q106-120_L1_P1_CTET

1) పేరాగ్రాఫ్ రాసేటప్పుడు వ్యాకరణం, విరామచిహ్నాలు, స్పెల్లింగ్ లాంటివాటిని సరి చూసుకోవటం ప్రాసెస్ లేఖనానికి ఏ దశ

(1) ఎడిటింగ్

(2) ప్రతిరాయటం

(3) మేధోమథనం

(4) ఫీడ్ బ్యాక్

[Question ID = 241][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q106]

1. 1 [Option ID = 961]
2. 2 [Option ID = 962]
3. 3 [Option ID = 963]
4. 4 [Option ID = 964]

2) ఒక పాఠశాల ఇన్స్ స్పెక్టర్ భాషకు సంబంధించిన తరగతులను, వివిధగదులలో పరిశీలించాడు. ఏ భాషా బోధకుడు భాష బోధించటాని పనికి వస్తాడు. ఆ దర్శంగా వుంటాడు

(1) ఒక ఉపాధ్యాయుడు అక్షరమాలలోని అక్షరాలను బోర్డుపై రాస్తూవున్నాడు

(2) రెండవ ఉపాధ్యాయుడు రైమ్ లు పాడుతున్నాడు, పాటలు పాడుతున్నాడు, కథలు చెపుతూవున్నాడు

(3) మూడవ ఉపాధ్యాయుడు వుదాహరణలతో వ్యాకరణం బోధిస్తూవున్నాడు

(4) నాలుగవ ఉపాధ్యాయుడు పదాల స్పెల్లింగ్, టూల్ డిక్టేషన్ బోధిస్తున్నాడు

[Question ID = 242][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q107]

1. 1 [Option ID = 965]
2. 2 [Option ID = 966]
3. 3 [Option ID = 967]
4. 4 [Option ID = 968]

3) NIPUN భారత్ ప్రకారం ఈ క్రింది వాటిలో ఏది FLN యొక్క అభివృద్ధి లక్ష్యం

(1) పిల్లలు సమర్థవంతమైన చదువరులు అవుతారు

(2) పిల్లలు శక్తివంతమైన భావప్రసారకులు అవుతారు

(3) పిల్లలు శక్తివంతమైన రచయితలవుతారు

(4) పిల్లలు నిమగ్నతతో వినేవాళ్ళుగా తయారవుతారు

[Question ID = 243][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q108]

1. 1 [Option ID = 969]
2. 2 [Option ID = 970]
3. 3 [Option ID = 971]
4. 4 [Option ID = 972]

4) పిల్లలు గ్రేడ్ సిద్ధంగావుండేందుకు NEP 2020 మూడు నెలల పాఠశాల సంసిద్ధతకు సంబంధిన మాడ్యూల్ ను బలంగా ప్రచారం చేసింది

(1) ప్రీస్కూల్

(2) బాల్ వాటిక

(3) గ్రేడ్-1

(4) గ్రేడ్-2

[Question ID = 244][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q109]

1. 1 [Option ID = 973]
2. 2 [Option ID = 974]
3. 3 [Option ID = 975]
4. 4 [Option ID = 976]

5) వక్కాణింపు (A) :

భాషా కౌశలం అంటే వ్యాకరణపరంగా సరైన వాక్యాలను రూపొందించ గలిగే సామర్థ్యం.

హేతువు (R) :

భాషా కౌశలం అంటే భాషను సూనాయసంగా, ధారాళంగా ఉపయోగించగలిగే సామర్థ్యం.

ఈ క్రింది కోడులో సరైన సమాధానాన్ని గుర్తించండి :

(1) (A) మరియు (R) సరైనవి, (R), (A) కి సరైన వివరణ

(2) (A) మరియు (R) సరైనవి, అయితే (R), (A) కి సరైన వివరణకాదు

(3) (A) వాస్తవం, (R) అవాస్తవం

(4) (A) అవాస్తవం, అయితే (R) వాస్తవం

[Question ID = 245][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q110]

1. 1 [Option ID = 977]
2. 2 [Option ID = 978]
3. 3 [Option ID = 979]
4. 4 [Option ID = 980]

6) వాచక పుస్తకం గురించి ఈ క్రిందివాటిలో ఏది వాస్తవం కాదు

(1) సిలబస్ ను అమలు పర్చటానికి అది ప్రధాన నిర్వహణ పరికరం

(2) అది సాహిత్యనికి వున్న అనే పక్రియలను తెలియపర్చుతుంది

(3) అది కరిక్యులమ్ లక్ష్యాన్ని సాధించటానికి ఉపకరిస్తుంది

(4) అది విద్యాత్మక కార్యకలాపాల్ని ప్లాన్ చేసుకోవటం

[Question ID = 246][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q111]

1. 1 [Option ID = 981]
2. 2 [Option ID = 982]
3. 3 [Option ID = 983]
4. 4 [Option ID = 984]

7) ఉపాధ్యాయుడు విద్యార్థుల తల్లి దండ్రులు ప్రధాన బాగస్వాములని, వాళ్ళను నిమగ్నం చేయటం, క్రమం తప్పకుండా వాళ్ళకు సమాచారం పంపటం అవసరమని నమ్ముతాడు. దాన్ని ఇలాసాధించ వచ్చు

(1) తమ పిల్లలు సరిగా చదవటంలేదని తల్లి తండ్రులకు తెలియచేయటం

(2) విద్యార్థుల ఫోర్టు ఫోలియోను వాళ్ళ తల్లి దండ్రులతో చర్చించటం

(3) పిల్లల తల్లి దండ్రులను విద్యాత్మక విషయాల్లో కాక అనుబంధ విద్యాత్మ విషయాలకు ఆహ్వానించటం

(4) తల్లిదండ్రుల్ని అభ్యసిన సిద్ధాంతాలతో శక్తి వంతుల్ని చేయటం

[Question ID = 247][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q112]

1. 1 [Option ID = 985]
2. 2 [Option ID = 986]
3. 3 [Option ID = 987]
4. 4 [Option ID = 988]

8) 3-9 సంవత్సరాల వయస్సులో వున్న పిల్లలకోసం NEP 2020 నొక్కి చెప్పిన, దృష్టి సారించిన విద్యాశాస్త్రం

(1) సంఘటన ఆధారిత విద్యాశాస్త్రం

(2) పాఠ్యంసేతర బోధనా పద్ధతి

(3) బొమ్మ ఆధారిత విద్యాశాస్త్రం

(4) విభిన్న బోధన ఆచరణ విద్యాశాస్త్రం

[Question ID = 248][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q113]

1. 1 [Option ID = 989]
2. 2 [Option ID = 990]
3. 3 [Option ID = 991]
4. 4 [Option ID = 992]

9) ఉపాధ్యాయురాలు తమ పాఠశాల పూర్వ విద్యార్థులకు అక్షరాలు బోధించటానికి బదులు మొదటి దశలో సాధారణంగా బొమ్మల పుస్తకాలు ఇస్తారు. ఆ బొమ్మలపుస్తకాలు ఇవ్వటంలో ప్రయోజనం

(1) ఆమె పనిలో వున్నప్పుడు పిల్లలను అనేక రంగులు చూడటంలో నిమగ్నంకావటం జరుగుతుంది

(2) భవిష్యత్తులో విద్యార్థులు అటువంటి బొమ్మలు గీసేందుకు

(3) వాళ్ళకు పఠనాన్ని పరిచయం చేసి వాళ్ళ భాషాభివృద్ధిని మొదలు పెట్టడానికి

(4) ఏ ప్రాథమిక నైపుణ్యాలతో పాఠశాలలోకి అడుగు పెట్టారో ఆ నైపుణ్యాలను మూల్యాంకనం చేసేందుకు

[Question ID = 249][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q114]

1. 1 [Option ID = 993]
2. 2 [Option ID = 994]
3. 3 [Option ID = 995]
4. 4 [Option ID = 996]

10) పునాది దశలో వున్న పిల్లలు అభివృద్ధి చెందటంలో ఈ క్రింది వాటిలో ఏ తరగతిగది ఆచరణలు సరైనవి

(1) ప్రతిరోజు 5 క్లిష్టపదాల్ని పరిచయం చేయడం

(2) ప్రతిరోజు ఒక అర గంట 'సర్కిల్ టైం' తో మొదలు పెట్టటం

(3) క్రమంగా కొత్త భావనలను పరిచయం చేయటం

(4) క్రమం తప్పకుండా రోటీన్ విషయాల్లో విభిన్నతలు అందించటం

[Question ID = 250][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q115]

1. 1 [Option ID = 997]
2. 2 [Option ID = 998]
3. 3 [Option ID = 999]
4. 4 [Option ID = 1000]

11) వక్కాణింపు (A) :

ప్రాథమిక విద్యకు కరిక్యులమ్ అంతటా భాష అనే దృక్కోణం ముఖ్యమైంది..

హేతువు (R) :

భాష అనేది అనేక అర్ధకల్పన సందర్భాలలో శక్తి వంతంగా సముపార్జింపబడుతుంది. అందువల్ల బోధన అంత ఒక అర్థంలో భాషాబోధన.

ఈ క్రింది కోడులో సరైన సమాధానాన్ని గుర్తించండి :

(1) (A) మరియు (R) కూడా సరైనవి (R) అనేది (A) కి సరైన వివరణ

(2) (A) మరియు (R) కూడా సరైనవి అయితే, (R) అనేది (A) కి సరైన వివరణ కాదు

(3) (A) అనేది సరైనది, (R) తప్పు

(4) (A) తప్పు, అయితే (R) సరైనది

[Question ID = 251][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q116]

1. 1 [Option ID = 1001]
2. 2 [Option ID = 1002]
3. 3 [Option ID = 1003]
4. 4 [Option ID = 1004]

12) ఒక పిల్లవాడి ఇంటి భాష పాఠశాలలో బోధన భాష రెండూ ఒకటే. ఇది ఉపాధ్యాయురాలికి ఒక వనరు, ఎందుకంటే

(1) అది అతన్ని బహుళ భాషిగా చేస్తుంది

(2) ఉపాధ్యాయురాలు వాళ్ళలో సాంఘిక భాషను అభివృద్ధి చేయగలరు

(3) అది ఆమె భాషలో ఉన్నత స్థాయి గ్రహణ కార్య కలాపాలయిన ఆలోచించడం, హేతుబద్ధతకు సంబంధించిన కార్యకలాపాల కొనసాగించటానికి ఉపకరిస్తుంది

(4) ఈ స్థితిలో పిల్లలకు చదవటం, రాయటం లాంటివి నేర్పేబాధ్యత తల్లి దండ్రులు తీసుకోగలరు

[Question ID = 252][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q117]

1. 1 [Option ID = 1005]
2. 2 [Option ID = 1006]
3. 3 [Option ID = 1007]
4. 4 [Option ID = 1008]

13) ఒక భాషా ఉపాధ్యాయురాలు తన డైరీలో క్లాసు ముగిసిన తరువాత గణించదగిన స్థాయిలో విద్యార్థి చేయగలడో అనేవిషయాలను గురించిన ప్రకటనలు రాస్తోంది. ఈ ప్రకటనలు అనేవి

(1) అభ్యసన ఫలితాలు

(2) భాషా సామర్థ్యం

(3) భాషా విద్యా యొక్క లక్ష్యాలు

(4) అభ్యసన స్థాయి

[Question ID = 253][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q118]

1. 1 [Option ID = 1009]
2. 2 [Option ID = 1010]
3. 3 [Option ID = 1011]
4. 4 [Option ID = 1012]

14) ఒక వ్యూహంగా బహుళ భాషావాదం అంటే

(1) పాఠశాలలో అనేక భాషలు బోధించటం

(2) అందరి అభ్యాసకుల మాతృ భాషలను బోధించటం అభ్యసించటం

(3) అభ్యాసకుల భాషలను ఉపయోగించుకోవటం

(4) అభ్యాసకులకు విదేశీ భాషలు నేర్చుకునే సామర్థ్యం కల్పించుట

[Question ID = 254][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q119]

1. 1 [Option ID = 1013]
2. 2 [Option ID = 1014]
3. 3 [Option ID = 1015]
4. 4 [Option ID = 1016]

15) ఒక విద్యార్థి పాఠశాల నుంచి వచ్చేటప్పుడు వెళ్ళేటప్పుడు సైన్ బోర్డులను, ప్లకార్డులను, లేబుల్స్, రాపార్స్ ను పరిశీలిస్తూ వుంటుంది, ఇంకా అటువంటి అనేక ముద్రణా రూపాలను పరిశీలిస్తుంది ఆ పరిశీలన మరియు పరిచయం భాషా ఉపాధ్యయరాలిని ఈ క్రింది నైపుణ్యలను వేగవంతంచేయుటంలో ఉపకరిస్తాయి

(1) డ్రాయింగ్

(2) పఠనం

(3) వినటం

(4) చిత్రాలు గీయడం

[Question ID = 255][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_106_TELUGU_Q120]

1. 1 [Option ID = 1017]
2. 2 [Option ID = 1018]
3. 3 [Option ID = 1019]
4. 4 [Option ID = 1020]

Topic:- HIN_Q121-128_L2_P1_CTET

1) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही / सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए ।*

युवावस्था का मतलब है ऊर्जा, सकारात्मकता, आशावाद, उत्साह । युवावस्था में आत्मविश्वास उफनता है, संघर्ष करने का जज्बा होता है । आज के युवा वर्ग में अधीरता बढ़ती जा रही है, जिसके कारण वे किसी भी कार्य पर ध्यान केन्द्रित नहीं कर पा रहे हैं । धैर्य एक ऐसा गुण है, जो हमारे व्यक्तित्व में सकारात्मक परिवर्तन लाता है, हमारे व्यक्तित्व में निखार और गहरापन आता है । हम किसी भी काम को बेहतर तरीके से कर पाते हैं । हाल ही में एक बहुत दिलचस्प अध्ययन किया गया, जिसमें युवाओं को यह विकल्प दिया गया कि उन्हें तुरंत एक छोटा-सा लाभ चाहिए या एक महीने बाद उससे बड़ा लाभ । युवाओं ने तुरंत छोटे लाभ को चुना । घटती एकाग्रता बढ़ती महत्त्वाकांक्षाएँ, त्वरित सुख और विफलताओं को स्वीकारने की अक्षमता से युवाओं में तनाव बढ़ रहा है, जो आगे चलकर अवसाद, मनोरोगों और आत्मघाती प्रवृत्तियों को जन्म देता है ।

युवा वर्ग किसी भी कार्य पर ध्यान केन्द्रित क्यों नहीं कर पा रहा है ?

(1) उनके पास समय की बहुत कमी है ।

(2) उनके पास बहुत से काम है ।

(3) उनमें अधीरता बढ़ती जा रही है ।

(4) उनमें काम के प्रति रुचि का अभाव है ।

[Question ID = 256][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q121]

1. 1 [Option ID = 1021]
2. 2 [Option ID = 1022]
3. 3 [Option ID = 1023]
4. 4 [Option ID = 1024]

2) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही /सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए ।*

युवावस्था का मतलब है ऊर्जा, सकारात्मकता, आशावाद, उत्साह । युवावस्था में आत्मविश्वास उफनता है, संघर्ष करने का जज्बा होता है। आज के युवा वर्ग में अधीरता बढ़ती जा रही है, जिसके कारण वे किसी भी कार्य पर ध्यान केन्द्रित नहीं कर पा रहे हैं। धैर्य एक ऐसा गुण है, जो हमारे व्यक्तित्व में सकारात्मक परिवर्तन लाता है, हमारे व्यक्तित्व में निखार और गहरापन आता है। हम किसी भी काम को बेहतर तरीके से कर पाते हैं। हाल ही में एक बहुत दिलचस्प अध्ययन किया गया, जिसमें युवाओं को यह विकल्प दिया गया कि उन्हें तुरंत एक छोटा-सा लाभ चाहिए या एक महीने बाद उससे बड़ा लाभ । युवाओं ने तुरंत छोटे लाभ को चुना । घटती एकाग्रता बढ़ती महत्त्वाकांक्षाएँ, त्वरित सुख और विफलताओं को स्वीकारने की अक्षमता से युवाओं में तनाव बढ़ रहा है, जो आगे चलकर अवसाद, मनोरोगों और आत्मघाती प्रवृत्तियों को जन्म देता है ।

गद्यांश के अनुसार युवावस्था के किन्हीं दो मुख्य गुणों की पहचान कीजिए

(1) आत्मविश्वास और सकारात्मकता

(2) सहयोगी और ऊर्जावान

(3) उत्साही और श्रमशील

(4) सकारात्मक और महत्त्वाकांक्षी

[Question ID = 257][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q122]

1. 1 [Option ID = 1025]
2. 2 [Option ID = 1026]
3. 3 [Option ID = 1027]
4. 4 [Option ID = 1028]

3) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही /सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए।*

युवावस्था का मतलब है ऊर्जा, सकारात्मकता, आशावाद, उत्साह । युवावस्था में आत्मविश्वास उफनता है, संघर्ष करने का जज्बा होता है। आज के युवा वर्ग में अधीरता बढ़ती जा रही है, जिसके कारण वे किसी भी कार्य पर ध्यान केन्द्रित नहीं कर पा रहे हैं। धैर्य एक ऐसा गुण है, जो हमारे व्यक्तित्व में सकारात्मक परिवर्तन लाता है, हमारे व्यक्तित्व में निखार और गहरापन आता है। हम किसी भी काम को बेहतर तरीके से कर पाते हैं। हाल ही में एक बहुत दिलचस्प अध्ययन किया गया, जिसमें युवाओं को यह विकल्प दिया गया कि उन्हें तुरंत एक छोटा-सा लाभ चाहिए या एक महीने बाद उससे बड़ा लाभ । युवाओं ने तुरंत छोटे लाभ को चुना। घटती एकाग्रता बढ़ती महत्त्वाकांक्षाएँ, त्वरित सुख और विफलताओं को स्वीकारने की अक्षमता से युवाओं में तनाव बढ़ रहा है, जो आगे चलकर अवसाद, मनोरोगों और आत्मघाती प्रवृत्तियों को जन्म देता है।

गद्यांश के अनुसार किसी भी कार्य को श्रेष्ठतर तरीके से कर पाने के लिए किस गुण का होना ज़रूरी है ?

(1) उमंग

(2) श्रमहीनता

(3) विचलन

(4) धैर्य

[Question ID = 258][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q123]

1. 1 [Option ID = 1029]
2. 2 [Option ID = 1030]
3. 3 [Option ID = 1031]
4. 4 [Option ID = 1032]

4) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही /सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए ।*

युवावस्था का मतलब है ऊर्जा, सकारात्मकता, आशावाद, उत्साह । युवावस्था में आत्मविश्वास उफनता है, संघर्ष करने का जज्बा होता है। आज के युवा वर्ग में अधीरता बढ़ती जा रही है, जिसके कारण वे किसी भी कार्य पर ध्यान केन्द्रित नहीं कर पा रहे हैं। धैर्य एक ऐसा गुण है, जो हमारे व्यक्तित्व में सकारात्मक परिवर्तन लाता है, हमारे व्यक्तित्व में निखार और गहरापन आता है। हम किसी भी काम को बेहतर तरीके से कर पाते हैं। हाल ही में एक बहुत दिलचस्प अध्ययन किया गया, जिसमें युवाओं को यह विकल्प दिया गया कि उन्हें तुरंत एक छोटा-सा लाभ चाहिए या एक महीने बाद उससे बड़ा लाभ । युवाओं ने तुरंत छोटे लाभ को चुना। घटती एकाग्रता बढ़ती महत्त्वाकांक्षाएँ, त्वरित सुख और विफलताओं को स्वीकारने की अक्षमता से युवाओं में तनाव बढ़ रहा है, जो आगे चलकर अवसाद, मनोरोगों और आत्मघाती प्रवृत्तियों को जन्म देता है ।

युवाओं में तनाव बढ़ने के मुख्य क्या कारण हैं ?

(1) सभी के प्रति नकारात्मक भाव

(2) जीवन में यांत्रिकता

(3) विफलता को स्वीकार न कर पाना

(4) जीवन शैली में त्वरित बदलाव

[Question ID = 259][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q124]

1. 1 [Option ID = 1033]
2. 2 [Option ID = 1034]
3. 3 [Option ID = 1035]
4. 4 [Option ID = 1036]

5) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही / सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए।*

युवावस्था का मतलब है ऊर्जा, सकारात्मकता, आशावाद, उत्साह । युवावस्था में आत्मविश्वास उफनता है, संघर्ष करने का जज्बा होता है। आज के युवा वर्ग में अधीरता बढ़ती जा रही है, जिसके कारण वे किसी भी कार्य पर ध्यान केन्द्रित नहीं कर पा रहे हैं। धैर्य एक ऐसा गुण है, जो हमारे व्यक्तित्व में सकारात्मक परिवर्तन लाता है, हमारे व्यक्तित्व में निखार और गहरापन आता है। हम किसी भी काम को बेहतर तरीके से कर पाते हैं। हाल ही में एक बहुत दिलचस्प अध्ययन किया गया, जिसमें युवाओं को यह विकल्प दिया गया कि उन्हें तुरंत एक छोटा-सा लाभ चाहिए या एक महीने बाद उससे बड़ा लाभ। युवाओं ने तुरंत छोटे लाभ को चुना। घटती एकाग्रता बढ़ती महत्त्वाकांक्षाएँ, त्वरित सुख और विफलताओं को स्वीकारने की अक्षमता से युवाओं में तनाव बढ़ रहा है, जो आगे चलकर अवसाद, मनोरोगों और आत्मघाती प्रवृत्तियों को जन्म देता है।

युवाओं पर किए गए अध्ययन का क्या परिणाम सामने आया ?

(1) युवाओं ने तुरंत छोटे लाभ को प्राथमिकता दी।

(2) युवाओं ने बाद में मिलने वाले बड़े लाभ को प्राथमिकता दी।

(3) युवाओं ने कौशल विकास को प्राथमिकता दी।

(4) युवाओं ने त्वरित सुखों को प्राथमिकता दी।

[Question ID = 260][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q125]

1. 1 [Option ID = 1037]
2. 2 [Option ID = 1038]
3. 3 [Option ID = 1039]
4. 4 [Option ID = 1040]

6) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही /सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए ।*

युवावस्था का मतलब है ऊर्जा, सकारात्मकता, आशावाद, उत्साह । युवावस्था में आत्मविश्वास उफनता है, संघर्ष करने का जज्बा होता है। आज के युवा वर्ग में अधीरता बढ़ती जा रही है, जिसके कारण वे किसी भी कार्य पर ध्यान केन्द्रित नहीं कर पा रहे हैं। धैर्य एक ऐसा गुण है, जो हमारे व्यक्तित्व में सकारात्मक परिवर्तन लाता है, हमारे व्यक्तित्व में निखार और गहरापन आता है। हम किसी भी काम को बेहतर तरीके से कर पाते हैं। हाल ही में एक बहुत दिलचस्प अध्ययन किया गया, जिसमें युवाओं को यह विकल्प दिया गया कि उन्हें तुरंत एक छोटा-सा लाभ चाहिए या एक महीने बाद उससे बड़ा लाभ । युवाओं ने तुरंत छोटे लाभ को चुना। घटती एकाग्रता बढ़ती महत्त्वाकांक्षाएँ, त्वरित सुख और विफलताओं को स्वीकारने की अक्षमता से युवाओं में तनाव बढ़ रहा है, जो आगे चलकर अवसाद, मनोरोगों और आत्मघाती प्रवृत्तियों को जन्म देता है ।

'विफलता' शब्द का विग्रह है

(1) विफल + ता

(2) वि + फल + ता

(3) वि + फलता

(4) विफ + लता

[Question ID = 261][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q126]

1. 1 [Option ID = 1041]
2. 2 [Option ID = 1042]
3. 3 [Option ID = 1043]
4. 4 [Option ID = 1044]

7) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही /सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए ।*

युवावस्था का मतलब है ऊर्जा, सकारात्मकता, आशावाद, उत्साह । युवावस्था में आत्मविश्वास उफनता है, संघर्ष करने का जज्बा होता है। आज के युवा वर्ग में अधीरता बढ़ती जा रही है, जिसके कारण वे किसी भी कार्य पर ध्यान केन्द्रित नहीं कर पा रहे हैं। धैर्य एक ऐसा गुण है, जो हमारे व्यक्तित्व में सकारात्मक परिवर्तन लाता है, हमारे व्यक्तित्व में निखार और गहरापन आता है। हम किसी भी काम को बेहतर तरीके से कर पाते हैं। हाल ही में एक बहुत दिलचस्प अध्ययन किया गया, जिसमें युवाओं को यह विकल्प दिया गया कि उन्हें तुरंत एक छोटा-सा लाभ चाहिए या एक महीने बाद उससे बड़ा लाभ । युवाओं ने तुरंत छोटे लाभ को चुना। घटती एकाग्रता बढ़ती महत्त्वाकांक्षाएँ, त्वरित सुख और विफलताओं को स्वीकारने की अक्षमता से युवाओं में तनाव बढ़ रहा है, जो आगे चलकर अवसाद, मनोरोगों और आत्मघाती प्रवृत्तियों को जन्म देता है ।

'आत्मविश्वास' शब्द में कौन-सा समास है ?

(1) बहुव्रीहि

(2) द्वंद्व

(3) द्विगु

(4) तत्पुरुष

[Question ID = 262][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q127]

1. 1 [Option ID = 1045]
2. 2 [Option ID = 1046]
3. 3 [Option ID = 1047]
4. 4 [Option ID = 1048]

8) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही /सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए ।*

युवावस्था का मतलब है ऊर्जा, सकारात्मकता, आशावाद, उत्साह । युवावस्था में आत्मविश्वास उफनता है, संघर्ष करने का जज्बा होता है। आज के युवा वर्ग में अधीरता बढ़ती जा रही है, जिसके कारण वे किसी भी कार्य पर ध्यान केन्द्रित नहीं कर पा रहे हैं। धैर्य एक ऐसा गुण है, जो हमारे व्यक्तित्व में सकारात्मक परिवर्तन लाता है, हमारे व्यक्तित्व में निखार और गहरापन आता है। हम किसी भी काम को बेहतर तरीके से कर पाते हैं। हाल ही में एक बहुत दिलचस्प अध्ययन किया गया, जिसमें युवाओं को यह विकल्प दिया गया कि उन्हें तुरंत एक छोटा-सा लाभ चाहिए या एक महीने बाद उससे बड़ा लाभ । युवाओं ने तुरंत छोटे लाभ को चुना। घटती एकाग्रता बढ़ती महत्त्वाकांक्षाएँ, त्वरित सुख और विफलताओं को स्वीकारने की अक्षमता से युवाओं में तनाव बढ़ रहा है, जो आगे चलकर अवसाद, मनोरोगों और आत्मघाती प्रवृत्तियों को जन्म देता है ।

किस शब्द में उपसर्ग व प्रत्यय दोनों हैं ?

(1) सकारात्मकता

(2) एकाग्रता

(3) अधीरता

(4) नम्रता

[Question ID = 263][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q128]

1. 1 [Option ID = 1049]
2. 2 [Option ID = 1050]
3. 3 [Option ID = 1051]
4. 4 [Option ID = 1052]

Topic:- HIN_Q129-135_L2_P1_CTET

1) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही / सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए।*

मिट्टी का खराब होना एक वैश्विक घटना है। दुनिया की आधी ऊपरी मिट्टी नष्ट हो चुकी है। एक सामान्य कृषि भूमि में न्यूनतम जैविक तत्त्व 3 – 6 प्रतिशत होने चाहिए, लेकिन दुनिया के ज्यादातर हिस्सों में यह एक प्रतिशत से भी बहुत नीचे है। उत्तरी यूरोप में औसत जैविक तत्त्व 1·48 प्रतिशत है, अमेरिका में 1·3 प्रतिशत और भारत में 0·68 प्रतिशत है। इसका यह मतलब है कि धरती पर ज्यादातर कृषि भूमि मरुस्थलीकरण की ओर बढ़ रही है। जब बात जैव विविधता और मिट्टी की आती है, तब राष्ट्रीय सीमाओं के कोई मायने नहीं होते। इसे वैश्विक स्तर पर संभालना होगा। अगर इस धरती पर भावी पीढ़ियों के लिए हमारी कोई प्रतिबद्धता है, तो हर देश के लिए यह करना ज़रूरी है। पहली और सबसे महत्त्वपूर्ण चीज है, हर देश की नीतियों में मिट्टी और पर्यावरण के पुनरोद्धार को सम्मान देना। मिट्टी की ताकत लौटाना हमारी सामूहिक जिम्मेदारी है। इसके लिए सभी को आगे आना होगा।

इस गद्यांश में किस समस्या की ओर ध्यान आकर्षित किया गया है ?

(1) प्राकृतिक आपदा

(2) संक्रामक रोग

(3) जलवायु परिवर्तन

(4) मिट्टी की गुणवत्ता

[Question ID = 264][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q129]

1. 1 [Option ID = 1053]
2. 2 [Option ID = 1054]
3. 3 [Option ID = 1055]
4. 4 [Option ID = 1056]

2) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही /सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए ।*

मिट्टी का खराब होना एक वैश्विक घटना है । दुनिया की आधी ऊपरी मिट्टी नष्ट हो चुकी है । एक सामान्य कृषि भूमि में न्यूनतम जैविक तत्त्व 3 – 6 प्रतिशत होने चाहिए, लेकिन दुनिया के ज्यादातर हिस्सों में यह एक प्रतिशत से भी बहुत नीचे है । उत्तरी यूरोप में औसत जैविक तत्त्व 1·48 प्रतिशत है, अमेरिका में 1·3 प्रतिशत और भारत में 0·68 प्रतिशत है । इसका यह मतलब है कि धरती पर ज्यादातर कृषि भूमि मरुस्थलीकरण की ओर बढ़ रही है । जब बात जैव विविधता और मिट्टी की आती है, तब राष्ट्रीय सीमाओं के कोई मायने नहीं होते । इसे वैश्विक स्तर पर संभालना होगा । अगर इस धरती पर भावी पीढ़ियों के लिए हमारी कोई प्रतिबद्धता है, तो हर देश के लिए यह करना ज़रूरी है । पहली और सबसे महत्त्वपूर्ण चीज है, हर देश की नीतियों में मिट्टी और पर्यावरण के पुनरोद्धार को सम्मान देना । मिट्टी की ताकत लौटाना हमारी सामूहिक जिम्मेदारी है । इसके लिए सभी को आगे आना होगा ।

एक सामान्य कृषि भूमि में न्यूनतम जैविक तत्त्व का प्रतिशत कितना होना चाहिए ?

(1) 1·3 प्रतिशत

(2) 3 – 6 प्रतिशत

(3) 1·48 प्रतिशत

(4) 0·68 प्रतिशत

[Question ID = 265][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q130]

1. 1 [Option ID = 1057]
2. 2 [Option ID = 1058]
3. 3 [Option ID = 1059]
4. 4 [Option ID = 1060]

3) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही /सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए ।*

मिट्टी का खराब होना एक वैश्विक घटना है । दुनिया की आधी ऊपरी मिट्टी नष्ट हो चुकी है । एक सामान्य कृषि भूमि में न्यूनतम जैविक तत्त्व 3 – 6 प्रतिशत होने चाहिए, लेकिन दुनिया के ज्यादातर हिस्सों में यह एक प्रतिशत से भी बहुत नीचे है । उत्तरी यूरोप में औसत जैविक तत्त्व 1·48 प्रतिशत है, अमेरिका में 1·3 प्रतिशत और भारत में 0·68 प्रतिशत है । इसका यह मतलब है कि धरती पर ज्यादातर कृषि भूमि मरुस्थलीकरण की ओर बढ़ रही है । जब बात जैव विविधता और मिट्टी की आती है, तब राष्ट्रीय सीमाओं के कोई मायने नहीं होते । इसे वैश्विक स्तर पर संभालना होगा । अगर इस धरती पर भावी पीढ़ियों के लिए हमारी कोई प्रतिबद्धता है, तो हर देश के लिए यह करना ज़रूरी है । पहली और सबसे महत्त्वपूर्ण चीज है, हर देश की नीतियों में मिट्टी और पर्यावरण के पुनरोद्धार को सम्मान देना । मिट्टी की ताकत लौटाना हमारी सामूहिक जिम्मेदारी है । इसके लिए सभी को आगे आना होगा ।

'कृषि भूमि मरुस्थलीकरण की ओर बढ़ रही है' से अभिप्राय है

(1) कृषि भूमि में जैविक तत्त्व बढ़ रहे हैं ।

(2) रेगिस्तानी क्षेत्र में कमी आ रही है ।

(3) कृषि भूमि की उर्वरता घट रही है ।

(4) कृषि भूमि के लिए सिंचाई व्यवस्था नहीं है ।

[Question ID = 266][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q131]

1. 1 [Option ID = 1061]
2. 2 [Option ID = 1062]
3. 3 [Option ID = 1063]
4. 4 [Option ID = 1064]

4) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही /सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए।*

मिट्टी का खराब होना एक वैश्विक घटना है। दुनिया की आधी ऊपरी मिट्टी नष्ट हो चुकी है। एक सामान्य कृषि भूमि में न्यूनतम जैविक तत्त्व 3 – 6 प्रतिशत होने चाहिए, लेकिन दुनिया के ज्यादातर हिस्सों में यह एक प्रतिशत से भी बहुत नीचे है। उत्तरी यूरोप में औसत जैविक तत्त्व 1·48 प्रतिशत है, अमेरिका में 1·3 प्रतिशत और भारत में 0·68 प्रतिशत है। इसका यह मतलब है कि धरती पर ज्यादातर कृषि भूमि मरुस्थलीकरण की ओर बढ़ रही है। जब बात जैव विविधता और मिट्टी की आती है, तब राष्ट्रीय सीमाओं के कोई मायने नहीं होते। इसे वैश्विक स्तर पर संभालना होगा। अगर इस धरती पर भावी पीढ़ियों के लिए हमारी कोई प्रतिबद्धता है, तो हर देश के लिए यह करना ज़रूरी है। पहली और सबसे महत्त्वपूर्ण चीज है, हर देश की नीतियों में मिट्टी और पर्यावरण के पुनरोद्धार को सम्मान देना। मिट्टी की ताकत लौटाना हमारी सामूहिक जिम्मेदारी है। इसके लिए सभी को आगे आना होगा।

जब बात जैव विविधता और मिट्टी की आती है तब

(1) सभी देशों को मिलकर समाधान खोजना होगा।

(2) अपनी-अपनी कृषि भूमि की जैविक क्षमता बढ़ानी होगी।

(3) अपनी सीमा के भीतर ही कार्य करना होगा।

(4) अपनी राष्ट्रीय सीमा को मजबूत करना होगा।

[Question ID = 267][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q132]

1. 1 [Option ID = 1065]
2. 2 [Option ID = 1066]
3. 3 [Option ID = 1067]
4. 4 [Option ID = 1068]

5) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही /सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए ।*

मिट्टी का खराब होना एक वैश्विक घटना है। दुनिया की आधी ऊपरी मिट्टी नष्ट हो चुकी है। एक सामान्य कृषि भूमि में न्यूनतम जैविक तत्त्व 3 – 6 प्रतिशत होने चाहिए, लेकिन दुनिया के ज्यादातर हिस्सों में यह एक प्रतिशत से भी बहुत नीचे है। उत्तरी यूरोप में औसत जैविक तत्त्व 1·48 प्रतिशत है, अमेरिका में 1·3 प्रतिशत और भारत में 0·68 प्रतिशत है। इसका यह मतलब है कि धरती पर ज्यादातर कृषि भूमि मरुस्थलीकरण की ओर बढ़ रही है। जब बात जैव विविधता और मिट्टी की आती है, तब राष्ट्रीय सीमाओं के कोई मायने नहीं होते। इसे वैश्विक स्तर पर संभालना होगा। अगर इस धरती पर भावी पीढ़ियों के लिए हमारी कोई प्रतिबद्धता है, तो हर देश के लिए यह करना ज़रूरी है। पहली और सबसे महत्त्वपूर्ण चीज है, हर देश की नीतियों में मिट्टी और पर्यावरण के पुनरोद्धार को सम्मान देना। मिट्टी की ताकत लौटाना हमारी सामूहिक जिम्मेदारी है। इसके लिए सभी को आगे आना होगा।

प्रस्तुत गद्यांश के अनुसार इस समय प्रत्येक देश के लिए सबसे महत्त्वपूर्ण कार्य क्या है ?

(1) अपनी राष्ट्रीय सीमाओं की सुरक्षा

(2) वैश्विक अखंडता एवं एकता

(3) प्राकृतिक आपदाओं के प्रति सचेतता

(4) मिट्टी व पर्यावरण की गुणवत्ता सुधारना

[Question ID = 268][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q133]

1. 1 [Option ID = 1069]
2. 2 [Option ID = 1070]
3. 3 [Option ID = 1071]
4. 4 [Option ID = 1072]

6) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही /सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए ।*

मिट्टी का खराब होना एक वैश्विक घटना है । दुनिया की आधी ऊपरी मिट्टी नष्ट हो चुकी है । एक सामान्य कृषि भूमि में न्यूनतम जैविक तत्त्व 3 – 6 प्रतिशत होने चाहिए, लेकिन दुनिया के ज्यादातर हिस्सों में यह एक प्रतिशत से भी बहुत नीचे है । उत्तरी यूरोप में औसत जैविक तत्त्व 1·48 प्रतिशत है, अमेरिका में 1·3 प्रतिशत और भारत में 0·68 प्रतिशत है । इसका यह मतलब है कि धरती पर ज्यादातर कृषि भूमि मरुस्थलीकरण की ओर बढ़ रही है । जब बात जैव विविधता और मिट्टी की आती है, तब राष्ट्रीय सीमाओं के कोई मायने नहीं होते । इसे वैश्विक स्तर पर संभालना होगा । अगर इस धरती पर भावी पीढ़ियों के लिए हमारी कोई प्रतिबद्धता है, तो हर देश के लिए यह करना ज़रूरी है । पहली और सबसे महत्त्वपूर्ण चीज है, हर देश की नीतियों में मिट्टी और पर्यावरण के पुनरोद्धार को सम्मान देना । मिट्टी की ताकत लौटाना हमारी सामूहिक जिम्मेदारी है । इसके लिए सभी को आगे आना होगा ।

'राष्ट्रीय' में कौन-सा प्रत्यय है ?

(1) ई

(2) ईय

(3) इय

(4) य

[Question ID = 269][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q134]

1. 1 [Option ID = 1073]
2. 2 [Option ID = 1074]
3. 3 [Option ID = 1075]
4. 4 [Option ID = 1076]

7) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही /सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए ।*

मिट्टी का खराब होना एक वैश्विक घटना है । दुनिया की आधी ऊपरी मिट्टी नष्ट हो चुकी है । एक सामान्य कृषि भूमि में न्यूनतम जैविक तत्त्व 3 – 6 प्रतिशत होने चाहिए, लेकिन दुनिया के ज्यादातर हिस्सों में यह एक प्रतिशत से भी बहुत नीचे है । उत्तरी यूरोप में औसत जैविक तत्त्व 1·48 प्रतिशत है, अमेरिका में 1·3 प्रतिशत और भारत में 0·68 प्रतिशत है । इसका यह मतलब है कि धरती पर ज्यादातर कृषि भूमि मरुस्थलीकरण की ओर बढ़ रही है । जब बात जैव विविधता और मिट्टी की आती है, तब राष्ट्रीय सीमाओं के कोई मायने नहीं होते । इसे वैश्विक स्तर पर संभालना होगा । अगर इस धरती पर भावी पीढ़ियों के लिए हमारी कोई प्रतिबद्धता है, तो हर देश के लिए यह करना ज़रूरी है । पहली और सबसे महत्त्वपूर्ण चीज है, हर देश की नीतियों में मिट्टी और पर्यावरण के पुनरोद्धार को सम्मान देना । मिट्टी की ताकत लौटाना हमारी सामूहिक जिम्मेदारी है । इसके लिए सभी को आगे आना होगा ।

'मरुस्थल' शब्द का तात्पर्य है

(1) जलीय क्षेत्र

(2) दलदलीय क्षेत्र

(3) सूखाग्रस्त क्षेत्र

(4) रेतीला क्षेत्र

[Question ID = 270][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q135]

1. 1 [Option ID = 1077]
2. 2 [Option ID = 1078]
3. 3 [Option ID = 1079]
4. 4 [Option ID = 1080]

Topic:- HIN_Q136-150_L2_P1_CTET

1) कक्षा दो की अध्यापक ने बच्चों को 'दिखाओ और बताओ' गतिविधि के लिए घर से कोई एक वस्तु लाने के लिए कहा । उसने बच्चों से कहा कि इसे सबको दिखाएँ और इसके बारे में बताएँ । भाषा अधिगम शिक्षण में इन वस्तुओं/संसाधनों को क्या कहेंगे ?

(1) भाषा अधिगम सामग्री

(2) अध्यापक की वास्तविक सामग्री

(3) शिक्षार्थियों की वास्तविक सामग्री

(4) वास्तविक वस्तुएँ (रीयलिया)

[Question ID = 271][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q136]

1. 1 [Option ID = 1081]
2. 2 [Option ID = 1082]
3. 3 [Option ID = 1083]
4. 4 [Option ID = 1084]

2) वह कौन-सी विधि है जिसका उपयोग तभी किया जा सकता है जब अध्यापक सभी विधियों से परिचित हो ?

(1) व्याकरण अनुवाद विधि

(2) निर्देश (प्रत्यक्ष) विधि

(3) गतिविधि आधारित अधिगम

(4) विभिन्न दर्शनग्राही (एक्लेक्टिक) विधि

[Question ID = 272][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q137]

1. 1 [Option ID = 1085]
2. 2 [Option ID = 1086]
3. 3 [Option ID = 1087]
4. 4 [Option ID = 1088]

3) निम्नलिखित में से कौन-सी पठन के बाद की गतिविधि है ?

(1) पाठ में दिए गए चित्रों की ओर विद्यार्थियों का ध्यान दिलाना

(2) शिक्षार्थियों के पूर्व अनुभवों से पाठ्यसामग्री की सम्बद्धता के लिए प्रश्न पूछना

(3) टॉपिक से संबंधित शब्दों का चयन करना और यह देखना कि क्या विद्यार्थी 'पठन किस बारे में है' इसका अनुमान लगा पा रहे हैं

(4) शिक्षार्थियों को कहानी का अन्त बदलने के लिए कहना

[Question ID = 273][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q138]

1. 1 [Option ID = 1089]
2. 2 [Option ID = 1090]
3. 3 [Option ID = 1091]
4. 4 [Option ID = 1092]

4) किसी शिक्षार्थी की किसी टॉपिक विशेष में भाषा संबंधी व्यक्तिगत कमजोरी कैसे पता लगाई जा सकती है ?

(1) उपलब्धि परीक्षण

(2) निदानात्मक परीक्षण

(3) संकल्पनात्मक (योगात्मक) परीक्षण

(4) लिखित परीक्षण

[Question ID = 274][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q139]

1. 1 [Option ID = 1093]
2. 2 [Option ID = 1094]
3. 3 [Option ID = 1095]
4. 4 [Option ID = 1096]

5) निम्नलिखित में से कौन-सा पोर्टफोलियो का उद्देश्य ***नहीं*** है ?

(1) इसका प्रयोग एक समय के बाद बढ़त और परिवर्तन दिखाने के लिए किया जाता है।

(2) इसका प्रयोग मूल आँकड़े और सारांशित आँकड़ों को संग्रहीत करने के लिए किया जाता है।

(3) शिक्षार्थियों के मजबूत और कमज़ोर पक्ष की पहचान करने के लिए किया जाता है।

(4) शिक्षार्थियों के कार्य का सैम्पल तैयार करने के लिए किया जाता है।

[Question ID = 275][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q140]

1. 1 [Option ID = 1097]
2. 2 [Option ID = 1098]
3. 3 [Option ID = 1099]
4. 4 [Option ID = 1100]

6) एक शिक्षार्थी अपने मौजूदा स्तर से एक संज्ञानात्मक स्तर ऊपर के अपठित गद्यांश को पढ़कर अपनी पठन क्षमता का प्रदर्शन करती है। यह किससे संबंधित है ?

(1) मुद्रित समृद्ध निवेश

(2) मुद्रित समृद्ध उत्पाद

(3) बोधगम्य निवेश

(4) बोधगम्य उत्पाद

[Question ID = 276][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q141]

1. 1 [Option ID = 1101]
2. 2 [Option ID = 1102]
3. 3 [Option ID = 1103]
4. 4 [Option ID = 1104]

7) जो बच्चे दिन-प्रतिदिन की गतिविधियों से पुस्तकों और मुद्रित सामग्री के बारे में सीखते हैं, वे किसका संकेत हैं ?

(1) आरंभिक लेखक

(2) आरंभिक साक्षरता

(3) निपुण पाठक

(4) निर्देशित पाठक

[Question ID = 277][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q142]

1. 1 [Option ID = 1105]
2. 2 [Option ID = 1106]
3. 3 [Option ID = 1107]
4. 4 [Option ID = 1108]

8) एक अध्यापक ने शिक्षार्थियों को समाचार-पत्र के पृष्ठ पलटकर यह पता लगाने के लिए कहा कि किस पृष्ठ पर खेल समाचार हैं और अन्तर्राष्ट्रीय स्तर की तीन सुर्खियाँ लिखने के लिए कहा । यह गतिविधि किस पर आधारित है ?

(1) अनुमान लगाना

(2) व्याख्या करना

(3) सरसरी तौर पर पठन

(4) बारीकी से पठन

[Question ID = 278][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q143]

1. 1 [Option ID = 1109]
2. 2 [Option ID = 1110]
3. 3 [Option ID = 1111]
4. 4 [Option ID = 1112]

9) निम्नलिखित में से कौन-सा उपागम 'आदत निर्माण' पर बल देता है ?

(1) रचनात्मक उपागम

(2) व्यवहारवादी उपागम

(3) सम्प्रेषणात्मक उपागम

(4) समग्र भाषा उपागम

[Question ID = 279][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q144]

1. 1 [Option ID = 1113]
2. 2 [Option ID = 1114]
3. 3 [Option ID = 1115]
4. 4 [Option ID = 1116]

10) निम्नलिखित में से कौन-सा तरीका बच्चों को आरंभिक साक्षरता में मदद देगा और प्रोत्साहित करेगा ?

(1) भाषा की वर्णमाला सिखाना

(2) पुस्तकों की सुरक्षा और फटने से बचाने की दृष्टि से पुस्तकों का बच्चों की पहुँच से दूर प्रदर्शन करना

(3) कक्षा में मौजूद वस्तुओं पर उनके नाम लिखना

(4) बच्चों को प्रोत्साहित करना कि मौन पठन के समय प्रत्येक शब्द पर अंगुली रखें

[Question ID = 280][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q145]

1. 1 [Option ID = 1117]
2. 2 [Option ID = 1118]
3. 3 [Option ID = 1119]
4. 4 [Option ID = 1120]

11) बच्चों की निष्क्रिय शब्द संपदा को सक्रिय शब्द संपदा में बदलने के लिए अध्यापक को किस तरह के अवसर देने चाहिए ?

(1) शब्दों का अकसर इस्तेमाल

(2) शब्दों को अकसर सुनना

(3) शब्दों का अर्थ जानना पर उनका प्रयोग नहीं करना

(4) शब्दों के विपरीतार्थी एवं समानार्थी शब्द सीखना

[Question ID = 281][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q146]

1. 1 [Option ID = 1121]
2. 2 [Option ID = 1122]
3. 3 [Option ID = 1123]
4. 4 [Option ID = 1124]

12) गलतियाँ अधिगम का अंग हैं और प्रतिपुष्टि देती हैं

(1) अध्यापक को शिक्षण के अवसर के रूप में

(2) शिक्षार्थियों को अधिगम के अवसर के रूप में

(3) अध्यापक और शिक्षार्थी दोनों को ही

(4) गलतियाँ शिक्षण-अधिगम अवसरों का हिस्सा नहीं हो सकती हैं

[Question ID = 282][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q147]

1. 1 [Option ID = 1125]
2. 2 [Option ID = 1126]
3. 3 [Option ID = 1127]
4. 4 [Option ID = 1128]

13) निम्नलिखित में से कौन-सा अर्थ आधारित गतिविधि के अन्तर्गत ***नहीं*** आएगा ?

(1) पाठ्यसामग्री के साथ अंतःक्रिया करना

(2) शिक्षार्थी द्वारा पढ़ी गई कहानी को पुनः कहना

(3) संदर्भ में व्याकरण के प्रासंगिक नियमों के उदाहरण देना

(4) बच्चों को वयस्कों की नकल करने के लिए कहना

[Question ID = 283][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q148]

1. 1 [Option ID = 1129]
2. 2 [Option ID = 1130]
3. 3 [Option ID = 1131]
4. 4 [Option ID = 1132]

14) विद्यार्थियों ने अभी-अभी पढ़े पाठ को समझा है या नहीं, यह जानने के लिए अध्यापक ने पाठ्यसामग्री का प्रत्येक पाँचवाँ शब्द हटा कर रिक्त स्थान की पूर्ति करने के लिए कहा। इस परीक्षण को क्या कहा जाता है ?

(1) लेखन का आकलन

(2) रिक्त स्थान की पूर्ति

(3) क्लोज़ परीक्षण

(4) 'सारांश पूरा करें' गतिविधि

[Question ID = 284][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q149]

1. 1 [Option ID = 1133]
2. 2 [Option ID = 1134]
3. 3 [Option ID = 1135]
4. 4 [Option ID = 1136]

15) निपुन भारत मिशन लक्ष्य के अनुसार कक्षा दो के अन्त में बुनियादी साक्षरता और गणित के लिए अधिगम उद्देश्य क्या होंगे ?

(1) एक मिनट में 45 – 60 शब्दों को समझ के साथ पढ़ना

(2) दो-तीन अक्षरों वाले सरल शब्दों को पढ़ना

(3) आयु उपयुक्त पठन सामग्री में आए 4 – 5 सरल शब्दों वाले छोटे-छोटे वाक्य पढ़ना

(4) एक मिनट में कम-से-कम 60 शब्द समझ के साथ पढ़ना

[Question ID = 285][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_116_HINDI_Q150]

1. 1 [Option ID = 1137]
2. 2 [Option ID = 1138]
3. 3 [Option ID = 1139]
4. 4 [Option ID = 1140]